

#493 SEPTEMBER 2026

filmkrant

Onafhankelijke filmjournalistiek sinds 1981

Aangeboden
door uw
filmtheater
& NVBF

INCLUSIEF
PROGRAMMA-
BIJLAGE

FILM BY
THE SEA

HOLLANDSE NIEUWE
MAKERS OVER HUN NIEUWE FILM OP NFF

BELOW THE CLOUDS
LEVEN OP DE RAND VAN EEN VULKAAN

PETER HUJAR'S DAY
DE SCHITTERENDE FINESSE VAN BEN WHISHAW

DE BEST BEZOCHTE JAPANESE LIVE-ACTION FILM Ooit

KOKUHO

EEN FILM VAN SANG-IL LEE

★★★★★
'POWERHOUSE PERFORMANCES,
STUNNING CINEMATOGRAPHY,
EPIC IN EVERY SENSE OF THE WORD'
THE UPCOMING

★★★★★
'A KABUKI STAR IS BORN'
LITTLE WHITE LIES

NU IN DE BIOSCOOP

HOME

EEN FILM VAN MARIJANA JANKOVIĆ

VANAF 3 SEPTEMBER
IN DE BIOSCOOP

“Deze mensen zijn lammetjes, ook al
zien ze zichzelf nog zo graag als wolven”

Rosebush Pruning p20

Redactioneel
RONALD ROVERS

JONGE WERELDEN

In het deze zomer opnieuw gelan-
ceerde *Film Comment* – alleen
digitaal, per kwartaal, waar het eerst
een maandblad was – kijkt de Ameri-
kaanse criticus Jonathan Rosenbaum
terug op de eerste jaren dat hij voor
het blad schreef. Geëmigreerd naar
Parijs in 1969 dankzij een erfenis en
een dosis storm en drang en in 1974
vervolgens naar Londen omdat hij
voor de twee bladen van het British
Film Institute kon gaan schrijven.
Voor wie van film en filmkritiek
houdt, is het een jaloersmakend
verslag van een tijd waarin de wereld
nog jong was. Een tijd waarin je, zoals
Rosenbaum schrijft, kon lunchen met
Orson Welles “terwijl hij de montage
deed van *F for Fake*”. Dit is deels film-
kritiek als tijdschap, deels geluk-
zalig terugkijken van een man die het
mee mocht maken.

Waarom dit publiceren? Enerzijds
natuurlijk om te laten zien dat het
blad een lange geschiedenis heeft en
niet zomaar weer een filmpublicatie
is. Maar ook om een andere reden.
Je kunt Rosenbaums romantische
terugblik opzijschuiven als gedateerd
maar je kunt die tijd en die kijk op
film ook koesteren en actualiseren.
Ja, influencers en kliks en meer gein-
dustrialiseerde oppervlakkigheid
trekken littekens door het media-
landschap. Maar je hoeft je daardoor
niet te laten leiden. De wereld is zo
jong of oud als we zelf willen. *Film
Comment* is uiterlijk dan veranderd,
het heeft nog steeds dezelfde missie:
de wereld bezien door de ogen van
film en film bezien door de ogen van
de wereld.

We hebben zelf trouwens ook
een kleine metamorfose ondergaan.
We namen afscheid van vormgevers
Bart Oosterhoorn en Rolf Hermens.
In ieder geval tot de 500ste editie
die we in april 2027 publiceren, is
die vormgeving nu in handen van
Jannie van de Goor.

Het is bijna september, de start
van een nieuw seizoen in de film-
theaters. Terwijl het buiten zal rege-
nen en waaien, kun je binnen de
wereld zien. Kijk maar.

NIET TE MISSEN

Ga deze maand in ieder geval naar

PETER HUJAR'S DAY

6

BELOW THE CLOUDS

13

SILENT FLOOD

11

MÉMOIRE DE FILLE

33

LOVE-22-LOVE

36

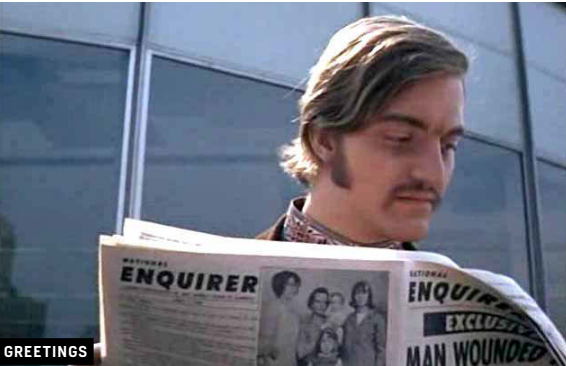
Deze maand op filmkrant.nl

THE THINKING MACHINE: MISE-EN-SIGNAAL

Als regisseur leunt Brian De Palma normaliter op variatie en verrassing in hoe hij scènes filmt en monteert. Maar in de opmaat naar de beroemde shoot-out in het trappenhuis in *The Untouchables* (1987) doet hij voor zijn doen iets raars: hij snijdt meer dan twintig keer terug naar dezelfde camerahoek op Kevin Costner terwijl die rondkijkt. In hun nieuwe video-essay op filmkrant.nl/thinkingmachine vragen Cristina Álvarez López en Adrian Martin: wat gebeurt hier? Er is een simpele uitleg mogelijk, maar De Palma's "voorproefje" op deze scène in zijn lowbudget-productie *Greetings* (1968) opent ook de deur naar complexere antwoorden.

TENTOONSTELLING ULRICH SEIDL

Onder de titel *Über das Leben, die Liebe und den Tod* presenteert Eye Filmmuseum van 19 september t/m 31 januari een grote tentoonstelling rond de Oostenrijkse filmmaker Ulrich Seidl, samengesteld met vroeg, onbekend én nieuw werk. Op filmkrant.nl/seidl leest u niet alleen vanaf eind september een bespreking van de tentoonstelling, maar verzamelen we ook al onze eerdere stukken over Seidls werk.

FILMFESTIVAL VENETIË

Van 2 tot en met 12 september vindt de 83e editie plaats van het filmfestival van Venetië, het oudste filmfestival ter wereld. Medewerkers van *Filmkrant* doen op filmkrant.nl/venetie dagelijks verslag. Het festival opent met *Ink* van Danny Boyle, dat wedijvert met nieuwe films van onder meer Werner Herzog, Florian Zeller, Lee Chang-dong, Martin McDonagh en May el-Toukhy. In zijprogramma Giornati degli autori is *Al Baraneya* te zien, de eerste speelfilm van de Nederlandse maker Ashgan El-Hamus. Ook in het programma Venice Immersive is Nederland goed vertegenwoordigd, met vijf werken waarvan drie in competitie.

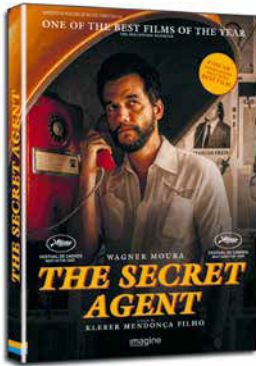
TELEDOC CAMPUS

Voor de twaalfde keer biedt Teledoc Campus, een samenwerking van Cobo, het Nederlands Filmfonds en het NPO-fonds, jonge filmmakers de kans om een korte documentaire te maken. Het doel: beginnende makers ervaring op laten doen in het maken van documentaires met een cinematografisch en onconventioneel karakter. Of dat gelukt is, lees je eind september in onze beschouwing op filmkrant.nl/teledoc. De negen films gaan in première op het Nederlands Film Festival en worden vanaf 30 september uitgezonden door NPO.

STEUN FILMKRANT

Word nu abonnee en ontvang de dvd van de film *The Secret Agent*

Stort €55,- (meer mag ook, dan steun je *Filmkrant* ook als donateur) op rekening-nummer NL28 INGB 0005 3933 95 t.n.v. Stichting Fuurland te Amsterdam, o.v.v. 'nieuwe abonnee The Secret Agent' en vermeld daarbij je adresgegevens + e-mailadres. Voor België geldt een abonnementsprijs van €78,-. Deze aanbieding is geldig tot 7 oktober 2026.

Wie nu een jaarabonnement neemt, ontvangt niet alleen een jaar lang *Filmkrant* in de brievenbus, maar ook als welkomstgeschenk de dvd van de film *The Secret Agent*. Ben je al abonnee maar breng je een nieuwe abonnee aan? Dan ontvangen jullie allebei het welkomstgeschenk.

Brazilië aan het eind van de jaren zeventig, in de greep van een militaire dictatuur. In *The Secret Agent* van Kleber Mendonça Filho komt de realiteit van het leven onder die dictatuur in beeld via het verhaal van de vluchtende Marcelo, een oud-professor, en een waaier aan personages rond hem. "Het zijn personages die iets bewust fictiefs hebben, die lijken te zijn weggelopen uit hun eigen film", schrijft Elise van Dam in *Filmkrant* #487. "De één uit een broeierige western, een ander uit een spionagethriller. Het tekent die herschikkende werkelijkheid van een dictatuur, waarin alles zich op de rand van fictie bevindt. In films worden dictatoriale of autoritaire samenlevingen vaak afgeschilderd als donker en grauw. Vol regen en beton. Maar de realiteit van een dictatuur is dat het weer er niet van omslaat. Dat het carnaval gewoon doorhost. Dat de grimmige realiteit niet constant zijn gezicht laat zien, maar wel op elk moment bruut en genadeloos kan toeslaan."

Inhoud #493

8

Silent Flood

12

Below the Clouds

Interviews

- 8 Dmytro Soecholytky-Sobtsjoek over **Silent Flood**
- 12 Gianfranco Rosi over **Below the Clouds**
- 14 Hollandse Nieuwe: Tien regisseurs over hun première op NFF
- 20 Karim Ainouz over **Rosebush Pruning**
- 39 Lemohang Jeremiah Mosese over **Ancestral Visions of the Future**

Verdieping

- 6 **Peter Hujar's Day** en het oeuvre van Ira Sachs
- 16 Aids in de Nederlandse film
- 22 Jacques Demy: de weemoed voorbij de betovering

Recensies

- 11 **Silent Flood**
- 13 **Below the Clouds**
- 19 **De manager**
- 21 **Rosebush Pruning**
- 25 **Histoires parallèles | Mother**
- 27 **Sugar | The Cycle of Love**
- 29 **Palestine 36 | Sunfish (& Other Stories on Green Lake)**
- 30 **The Plague | Fragments of Belonging**
- 31 **The Kidnapping of a President | Kokuho**
- 33 **No Good Men | Mémoire de fille**
- 34 **Un anno di scuola | Home**
- 35 **500 Miles | Juste une illusion**
- 36 **Love-22-Love | Cap Farewell**
- 37 **Toutes directions | Leviticus**
- 41 **Extreme Private Eros: Love Song 1974 | My Father's Shadow**

Rubrieken

- 3 Redactioneel
- 4 The Thinking Machine: Mise-en-sigtaal
- 5 Niet te missen
- 9 Embé: Volkomen ongeschikt
- 23 Dansplaining: Slapstick
- 25 Kort
- 39 Thuis kijken
- 43 Boeken: **I Walked Into My Shortcomings**
- 45 Agenda en evenementen
- 48 Filmsterren
- 50 Actie! Op de set van **Basta**

KLEINE GESCHIEDENISSEN

In *Peter Hujar’s Day* vertelt fotograaf Peter Hujar over een doodgewone dag in zijn leven. Het soort dagen waar de Amerikaanse filmmaker Ira Sachs zijn oeuvre omheen heeft gebouwd.

Door ELISE VAN DAM

“Ik heb vaak het gevoel dat er gedurende de dag niet veel gebeurt. Ik heb weer een dag verspild”, aldus Peter Hujar. Op 19 december 1974 vertelt de fotograaf aan schrijver en goede vriend Linda Rosencrantz in detail wat hij de dag ervoor heeft gedaan. Rosencrantz is van plan een boek te maken met zulke verslagen van doodgewone dagen, maar dat boek zal er nooit komen. Ergens in het vorige decennium werd het transcript van het gesprek teruggevonden, dat de basis vormde voor *Peter Hujar’s Day*, de nieuwe film van Ira Sachs.

Rosencrantz probeerde met haar nooit gerealiseerde boek om die dagen te registreren die normaal gesproken verloren raken in de openvolging van dagen in een mensenleven. De dagen waarop zogenaamd niets gebeurt, waarvan we denken dat ze het niet waard zijn om vast te leggen, maar die stiekem toch iets kunnen zeggen over de tijd waarin ze geleefd zijn, over het individu dat ze leefde. Van dat soort dagen zitten er ook veel in de films van Sachs. *Peter Hujar’s Day* voelt als een distillering van zijn werkwijze en filmfilosofie, een film die werkt als een prisma voor zijn oeuvre.

TIJDSBEELD

Peter Hujar’s Day begint met acteur Ben Whishaw in een lift. Er klinken stemmen van de filmcrew, een filmklapper verschijnt in beeld en wordt dichtgeslagen. In het volgende shot start de hand van Linda Rosencrantz een taperecorder. Twee keer achter elkaar wordt een opname gestart. Film is voor Sachs expliciet een vorm van vastleggen, van bewaren. Met *Peter Hujar’s Day* is een stukje verloren geschiedenis gered, maar elk van zijn films draait om het vastleggen van snippers mensenleven met een zorg en aandacht alsof het museumstukken zijn. Want in die snippers vindt de geschiedenis zijn weerslag.

Gedurende de dag die hij beschrijft, belde Hujar onder meer met Susan Sontag en fotografeerde hij Allen Ginsberg. Via zijn anekdotes en beschrijvingen ontstaat een tijdsbeeld van de New Yorkse kunstscene van de jaren zeventig. Wanneer hij uitweidt over zijn twijfel welke jas hij moest dragen naar de Lower East Side, schemert door die triviale overpein-

zingen heen wat voor buurt dat destijds was; hoe je je daar, zeker als homo, niet zomaar kon vertonen. Zo vallen door de kieren van het gesprek een tijdsbeeld en een grotere geschiedenis binnen, zoals de geluiden van de straat door het raam het appartement binnenwaaien.

Dat geldt voor veel van Sachs’ films. Ben en George (prachttrollen van John Lithgow en Alfred Molina) zijn al 39 jaar samen als ze aan het begin van *Love Is Strange* (2014) trouwen. Hun huwelijk is geen belofte voor de toekomst, maar een bevestiging van iets wat al zo lang tussen hen bestaat. Vlak na de bruiloft wordt George ontslagen; hoewel de katholieke school waar hij muziekdocent is zijn relatie met Ben nooit een probleem vond, blijkt een huwelijk onacceptabel. Als gevolg van het ontslag verliezen de twee hun appartement. Noodgedwongen trekken ze, elk afzonderlijk, in bij vrienden en familie. Zonder de legalisering van het homohuwelijk ergens te benoemen, is *Love Is Strange* een film over wat het betekent voor twee mensen die al een half leven samen zijn om eindelijk te kunnen trouwen, in een samenleving die daar nog niet klaar voor blijkt.

Elk van Sachs’ films draait om het vastleggen van snippers mensenleven met een zorg en aandacht alsof het museumstukken zijn

In *Little Men* (2016) is het gentrificatie die zich de levens van twee gezinnen binnenwringt. Maar in plaats van zich te richten op het conflict tussen een huurder en pandeigenaar, focust de film op de hechte vriendschap die ontstaat tussen de twee zoons van de betreffende gezinnen: de introverte Jake en brutale Tony. Op de manieren waarop die vriendschap wordt gevormd en van richting verandert door wat zich op de achtergrond afspeelt. De films van Sachs zijn de kleine geschiedenissen die zich afspelen in de schaduwen van de grote geschiedenis.

CONTOUREN

Peter Hujar’s Day is een film zonder conflict, zonder verstoringen. En vrijwel zonder expositie. Een kort tekstje vertelt weliswaar de voorgeschiedenis van de film, maar wie deze twee mensen zijn, wat precies hun relatie is, wordt niet geïntroduceerd. Er zit ook geen enkel *establishing shot* in *Peter Hujar’s Day*. De film beslaat simpelweg het gesprek dat ze voeren.

Voor de *LA Review of Books* had Sachs een tweegesprek met schrijver Rachel Cusk. Hij vertelt daarin dat hij enige tijd met het idee rondliep om haar roman *Outline* te verfilmen. Die gaat over een auteur die in Athene een schrijfcursus geeft, en bestaat uit tien gesprekken die de vrouw heeft met onder meer een medepassagier in het vliegtuig en een goede vriend in een restaurant. *Outline* is geschreven in de ik-vorm, maar het is alsof die ik pas vorm krijgt in de gesprekken.

Dat is ook hoe Sachs personages schetst. Al voelt die formulering niet helemaal juist. Hij tekent de personages niet voor ons uit, maar laat de contouren naar voren komen uit de manier waarop ze in een ruimte en ten opzichte van elkaar bewegen. Hoe ze met elkaar praten. We leren ze kennen, zoals je een ander in realiteit leert kennen.

Daarbij past dat Sachs de kijker vaak zonder introductie in de stroomversnelling van een leven plaatst. *Love Is Strange* begint op de huwelijksdag van Ben en George, *Little Men* met een begrafenis. *Passages* (2023) begint op de laatste opnamedag van de nieuwe film van hoofdpersoon Tomas en het aansluitende feest. Die avond zal hij vreemdgaan met Agathe, wat zijn huwelijk met Martin overhoop gooit.

Slechts één keer zien we de twee mannen samen voor dat gebeurt, in de bar tijdens het feest, waar Martin vroegtijdig naar huis gaat. In die paar minuten vertelt Sachs veel. Dingen die niet uitgesproken worden, maar te lezen zijn in de manier waarop ze elkaar aanraken, waarop hun lichamen zich ten opzichte van elkaar bewegen, de toon van hun stem: dat de twee al lange tijd samen zijn, dat Tomas meer de extravert is en Martin de introvert, dat hun levens enigszins uit elkaar zijn gaan lopen.

Sachs staat erom bekend nooit over subtekst te spreken met zijn acteurs. Want, vindt hij, zodra je het uitspreekt, is het tekst. Daardoor vangt hij in zijn films juist de realiteit dat we gelaagde betekenis van onze woorden en ons handelen zelf maar beperkt kennen. Omdat we iets niet kunnen bevatten, niet willen zien, omdat het ingesleten is en daardoor onzichtbaar geworden. Als Hujar zijn zoveelste siga-

PETER HUJAR'S DAY

ret opsteekt, merkt hij plots op hoeveel energie die verslaving hem kost. “Ik heb de hele dag door een rokerskater.”

INTIMITEIT

We zien geen werk van Peter Hujar in *Peter Hujar’s Day* en tegelijk ook wel. Hujar portretteerde talloze bekende figuren uit de New Yorkse kunstwereld en deed dat vaak door ze (half)liggend te fotograferen, leunend op een elleboog of met de handen gevouwen onder het hoofd. Het zijn poses die zijn foto’s iets zachts en intiems geven. Als we liggen zijn we kwetsbaarder, zoals een kat die z’n buik laat zien. In de film neemt Hujar zelf geregeld en volstrekt natuurlijk die houdingen aan, waarmee Sachs hem zijn werk laat belichamen. Maar het geeft vooral ook een intimiteit aan het gesprek tussen hem en Linda.

Intimiteit is een sleutelwoord in Sachs’ oeuvre. “Ik ben alleen geïnteresseerd in het echte”, zei hij in het gesprek met Cusk. “En met ‘echt’ bedoel ik het intieme – ik moet ‘echt’ vervangen door ‘intiem.’” Maar wat betekent dat? Sachs is niet het soort maker dat pretendeert in de hoofden van zijn personages te kunnen kijken. Hij gebruikt zelden close-ups. Voor hem is intimiteit niet iets wat je kunt vangen door er zo dicht mogelijk op te kruipen. De intimiteit in zijn films komt voort uit het besef dat we een ander nooit volledig kennen en dat voor het ontstaan van vertrouwde tussen twee mensen een mate van ruimte nodig is.

Intimiteit zit in de gedachteloze, alledaagse handelingen die zoveel zeggen over hoe mensen in elkaar zitten

Vanaf zijn speelfilmdebuut *The Delta* (1996) gaan zijn films geregeld over de relatie tussen seks en intimiteit. Ook in seksscènes gebruikt hij zelden de geijkte close-ups van handen en naakte huid. Zie bijvoorbeeld de lange scène tussen Tomas en Martin in *Passages* waarbij de camera statisch en op afstand blijft. Simpelweg registreert hoe hun vrijen een verbeelding is van hun verhouding en de verschuivingen daarbinnen. Maar intimiteit in Sachs’ films gaat ook over een soort alledaags vertrouwd zijn met een ander. Zie hoe

Ben en George in de keuken rommelen op de ochtend van hun huwelijk, elkaars bewegingen anticiperend. Of hoe Linda en Peter zich door het appartement bewegen, volledig vertrouwd met de omgeving en elkaar. Hoe zij zorgvuldig thee en eten uitstalt op de tafel, hoe hij een verfrommeld pakje sigaretten uit zijn broekzak haalt, alles terwijl ze doorpraten over zijn dag. Het soort gedachteloze handelingen die zoveel zeggen over hoe mensen in elkaar zitten, maar waar films toch zelden de aandacht aan geven die Sachs eraan geeft.

Die aandacht en precisie zit ook in het acteren van Ben Whishaw. De intimiteit tussen de personages ontstaat niet door de dingen die ze tegen elkaar zeggen terwijl ze in het appartement dan weer op bed liggen en dan weer op de bank hangen. Maar door de finesse in Whishaws acteren. Hoe hij z’n hoofd op haar benen laat rusten, zonder dat er iets van spanning ontstaat. Hoe hij soms misschien heel even afwezig lijkt maar alles hoort wat ze zegt. Terwijl ze praten, verdwijnen langzaam het daglicht en de geluiden van de straat uit de film. De camera kruipt ietsje dichter op Peter Hujar. In vijf kwartier, zonder grote onthullingen of conflicten, hebben we hem leren kennen. ■

PETER HUJAR'S DAY VERENIGDE STATEN/DUISSLAND/VERENIGD KONINKRIJK/SPANJE, 2026 | REGIE IRA SACHS | MET BEN WHISHAW, REBECCA HALL | 76 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGINE | TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS, OOK VIA PICL.NL

‘Oorlog kruipt als een rups over het land’

In *Silent Flood*, het documentairedebuut van de Oekraïense regisseur Dmytro Soecholytky-Sobtsjoek, bakt een pacifistische gemeenschap brood voor het front. “Je kunt alleen iets delen wat werkelijk van jou is.”

Door HUGO EMMERZAEL

Dmytro Soecholytky-Sobtsjoek oogstte vier jaar geleden lof met zijn baldadige speelfilmdebuut *Pamfir* (2022), een misdaaddrama vol folkloristische invloeden over een smokkelaar aan de Oekraïense westgrens. In zijn eerste lange documentaire zoekt hij de verstillingsop. Voor *Silent Flood* streek hij neer langs de oever van de rivier Dnjestr, waar een gesloten geloofsgemeenschap op traditionele wijze leeft. Deze pacifisten leven zonder elektriciteit, internet en mobiele telefoons. In harmonie met een natuur die geeft en neemt en de streek om de zoveel jaar onder water zet.

Silent Flood laat die dreiging van hoogwater rijmen met de oorlog in Oekraïne. De zwijgzame documentaire verkent hoe de inwoners van het afgezonderde dorp zich na de Russische invasie voorzichtig openstelden, om op hun eigen manier bij te dragen aan de oorlogsinspanning. Met schilderachtige details, waarvoor de film op IDFA de prijs voor beste cinematografie won, legt Soecholytky-Sobtsjoek vast hoe de dorpeelingen ambachtelijk brood bakken dat daarna oostwaarts wordt verscheept, waar het voor Oekraïense militairen een deel van het kerstmaal is.

Waar de meeste Oekraïense documentaires niet om de gruwelen van de oorlog heen kunnen, verlegt Soecholytky-Sobtsjoek de focus naar pacifisme, gemeenschap en solidariteit. Het is zeldzaam om de oorlogsrealiteit met zoveel tederheid te beschouwen. In een videogesprek na IDFA sprak de regisseur over zijn documentaire en de symbolische verbanden tussen hoog- en laagwater, heden en verleden, oost en west.

Voor *Silent Flood* maakte je de korte documentaire *The Liturgy of Anti-Tank Obstacles* (2022), een poëtische film over metaalkunstenaars die in oorlogstijd tankvallen lassen. *Silent Flood* is zachter: een film over brood, pacifisme en een gemeenschap die in harmonie met de natuur leeft. Hoe zie jij de verhouding tussen die films? “We maakten *Liturgy* voor *The New Yorker*, waar ze gewend zijn aan verklarende *talking heads*. Dat staat haaks op mijn overtuiging dat het publiek eigen conclusies moet trekken. Pas na veel uitleg, en na verwijzingen naar Godfrey Reggio’s *Koyaanisqatsi* [1982] en Michelangelo Frammartino’s *Le quattro volte* [2010] als voorbeelden van woordloze films over de cyclus van het leven, vertrouwden ze me die film toe.

“Ook *Silent Flood* heeft een cyclische structuur. Het eerste idee was een film over een afgezonderde gemeenschap die in balans met de natuur leeft, een natuur die haar ook opslokt bij elke overstroming. Het rijzende water is een catastrofe die levens neemt, huizen verwoest, de jeugd verslindt. Dat kun je nu ook over de oorlog zeggen.”

In *Pamfir* is het landschap net zo belangrijk als de smokkelaars die door het beboste grensgebied sprinten. In *Silent Flood* lijkt de Dnjestr het hoofdpersonage te zijn. Waar komt die gevoeligheid voor landschap vandaan? “Mijn liefde voor de natuur komt uit mijn studententijd. Tussen 2002 en 2010 ging ik elke zomer raften, meestal in het westen, waar de rivieren sneller zijn. In tijden van hoogwater kon je de sporen van de vloed zien. Je vaart door een dorp en ziet de modder in de bomen hangen, zo hoog kan het water komen.

“De Dnjestr en zijn omgeving bieden een blik op onze geschiedenis: torens uit de elfde eeuw, kastelen uit latere eeuwen, bruggen van voor de Eerste Wereldoorlog, verwoest in de Tweede. Voor de mensen die er wonen zijn het merktekens die je laten voelen hoe de tijd verstrijkt. Je zou de rivier als een verbinding kunnen beschouwen tussen de oorlogen van vroeger en die van nu, want over tien, twintig jaar behoort ook deze oorlog tot het verleden.”

Tijdens het raften leerde je deze gemeenschap kennen. Pas na *Pamfir* keerde je terug om deze pacifistische oorlogsdocumentaire te maken. Hoe was dat weerzien? “Toen de invasie begon, raakte de gemeenschap uit beeld, maar een paar maanden later vond ik weer contact met mensen uit het dorp. Ze waren veranderd, opener. Ze bleken de soldaten te steunen. Zo werd zelfs de meest pacifistische plek deel van de oorlogsrealiteit. Toen ontstond het idee van delen. Je kunt alleen iets delen wat werkelijk van jou is, en de eenvoudigste manier om dat te tonen was via brood. Ik zag het brood als symbolische schakel tussen het land, de mensen die er wonen en de soldaten die vanuit datzelfde land zijn opgeroepen.”

Hoe verhoudt dat geïsoleerde thuisfront zich tot het strijdfront, waar je de soldaten met zoveel tederheid filmt? “Het moeilijkst was om soldaten

uit deze streek te vinden die de gemeenschap kennen. Van een lijst met dertig namen viel de helft onmiddellijk af: ‘te geheim, te gevaarlijk’, zeiden de commandanten. Uiteindelijk hielden we zo’n vijf contacten over die we konden benaderen. Het was dus een fragiel lijntje. “Dat het ons lukte om die tederheid te vangen was deels toeval. Het was het jaar waarin we overstapten van de juliaanse naar de gregoriaanse kalender, waardoor veel soldaten Kerstmis tweemaal vierden. Dat gaf meer ruimte voor intimiteit. Dankzij het brood op tafel kregen ze iets van de plek waar ze hun jeugd doorbrachten, waardoor herinneringen vanzelf opkwamen.”

Logischerwijs brengen veel Oekraïense documentaires de oorlog expliciet in beeld. Voelde je een verantwoordelijkheid om een andere toon te vinden? “We zitten midden in een oorlog waarin dagelijks verschrikkelijke dingen gebeuren: de bezetting van grondgebied, raketaanvallen, het sterven van onschuldige burgers. Dat beeld ken je uit het nieuws en van sociale media. Maar dit land was ooit ook een frontlinie tijdens de Tweede Wereldoorlog, en nu bewerken mensen er akkers en bouwen ze er huizen. Oorlogen gaan voorbij, maar zijn ook tijdloos: mensen komen om, het land is bezaaid met mijnen, en kinderen spelen op die ruïnes. Zelfs nu vinden we rond de Dnjestr nog bommen uit de Tweede Wereldoorlog. “Oorlog kruipt dus als een rups over het land, en het gevaar blijft, ook wanneer de vrede terugkeert. Onze gids in de streek zei soms: ‘Als je het camera-statief hier neerzet is dat je eigen verantwoordelijkheid, want er kunnen vlindermijnen liggen.’ Deze film wijst erop hoe lang een oorlog blijft naschokken.”

Je werkte met meerdere cinematografen en schoot zelf ook materiaal. Hoe bewaak je dan toch die consistente, schilderachtige filmtaal? “Het is een suf antwoord: bij ieder van hen sta je naast de camera om je overal mee te bemoeien. Vjatsjeslav Tsvetkov en Oleksandr Korotoen zijn ervaren cinematografen; zij deden vooral het front. Ik heb zelf voor televisie geschoten, dus als het nodig is pak ik de camera ook op. De mooiste ervaring was overigens met Ivan Morarash, die zonder opleiding het vak op de set leerde kennen. Dit is zijn eerste film. Dag na dag werd hij beter, en tegen het einde was hij uitstekend. Misschien was het juist goed: een camerapersoon met veel ervaring gaat een eigen visie verdedigen, Morarash vertrouwde altijd het concept.”

Je bekendste werk is de speelfilm *Pamfir*, maar je documentairepraktijk loopt dwars door je fictiewerk heen. Hoe verhouden die twee zich voor jou? “In fictie bouw ik de werkelijkheid, volgens natuurwetten die ik zelf bepaal. Ik ben verantwoordelijk voor alles wat er binnen het kader gebeurt. In documentaire ben ik te gast. Ik moet aanvaarden wat de werkelijkheid me geeft, en uitzoeken wat ik kan maken van dat geschenk. De werkelijkheid is een briljante leermeester: daarna kan ik in fictie eigen werelden scheppen die op de werkelijkheid lijken. Dat inspireert me enorm.” ■

Column

MARTIJN BLEKENDAAL

De maker van o.a. *The Invisible Ones* en *De man die achter de horizon keek* schrijft maandelijks over de oneindige mogelijkheden van de jeugddocumentaire

VOLKOMEN ONGESCHIKT

Mijn twee tienerzonen houden niet van documentaire. En nog minder van kunst-musea. Kortom, het ideale testpubliek voor *Investigation Art Mysteries*, de nieuwe jeugddocumentaireserie die ik met Finbarr Wiilbrink maakte over raadsels in de kunst. Toen ze tien en dertien jaar oud waren, heb ik een tijdje hun kijkgedrag bestudeerd. Ik dacht: als ik weet hoe ik mijn twee zoons moet verleiden om jeugddocumentaires te kijken, dan ligt de wereld aan mijn voeten. NPO keken ze nauwelijks. Vrijwel alle schermtijd ging naar Disney+ en Netflix. Die van tien keek alleen naar content voor twaalf plus. Die van dertien keek vooral films voor zestien jaar en ouder. Een enkele familiefilm, verder vooral veel *crime*.

Ik begon langzaam te begrijpen waar hun aversie tegen documentaires vandaan kwam. De invloed van misdaadfilms op Nederlandse jongeren was in de zomer van 1955 ook onderwerp van gesprek tijdens Filmweek Arnhem, het eerste filmfestival van Nederland. Drie (!) dagen lang braken bestuurders en filmbonzen hun hoofd over één heikele kwestie: moeten kinderen naar de film?

Het probleem: steeds meer kinderen bezochten de bioscoop, maar wat ze daar te zien kregen, was “volkomen ongeschikt voor jongeren”. Bijkomend probleem: desinteresse onder docenten. “De onderwijzer die des Maandagsmorgens bij de les spreekt over de bioscoopvoorstellingen,” aldus de verslaggever van de *Arnhemse Courant*, “verdient heus een standbeeld.”

Ik stuitte op het artikel omdat ik op zoek was naar de oorsprong van het jeugddocumentairegenre. Je weet pas waar je staat als je weet waar je vandaan komt en waar je naartoe wilt. Voor zover vindbaar in krantenarchief *Delpher* is dit het eerste artikel waarin de term ‘jeugddocumentaire’ valt. Hendrik van der Vlist, wethouder Onderwijs in Utrecht, weet precies wat de jeugd nodig heeft: “Geen kinderfilm van ’t genre: Jantje heeft een glas gebroken, maar evenmin mogen we films brengen, die een crimineel genre ademen.” Volgens Elsa Franco-Mendes gaat het erom dat “voor de jongens en meisjes veel te weinig documentaires worden gedraaid”. Haar woorden wegen zwaar. Al sinds de jaren twintig maakt zij zich hard voor film als kunstvorm. “Men geeft tonnen uit voor de Nederlandse speelfilm, doch laat men tonnen besteden aan de vervaardiging van een jeugdfilm.” Wethouder Van der Vlist geeft haar gelijk. Documentaires voor kinderen zijn de toekomst. Daarom heeft hij er in Utrecht ook voor gezorgd dat jeugddocumentaires voortaan vrijgesteld worden van ‘vermakelijkheidsbelasting’. Jeugddocumentaire als verantwoord alternatief voor misdaadfilms en ander vermaak. Van zover komen we dus. Het maakte de opgave bij het maken van *Investigation Art Mysteries* wel kristalhelder: het verhaal van kunst vertellen alsof het ‘een crimineel genre ademt’. Mijn kids zijn tevreden met het eindresultaat. Maar wat Franco-Mendes en wethouder Van der Vlist ervan zouden hebben gevonden...■

Recensie Silent Flood

DE RIVIER VERLEGT ZIJN KOERS

In een indrukwekkende documentaire observeert Dmytro Soecholytky-Sobtsjoek hoe de oorlog een pacifistische gemeenschap in een uithoek van Oekraïne beroert. Ze bakken brood dat naar het front gaat. Door ELISE VAN DAM

Ooit was er een brug over de Dnjestr. De Russen bliezen hem op toen ze zich terugtrokken aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. Nu is er een vlot dat de mensen van de ene naar de andere oever brengt. Althans, als de rivier daar niet buiten is getreden. Zoals gebeurde in 1941. In 1969. In 1980, 2008, 2020.

In de openingsscènes van *Silent Flood* is de rivier in een dikke mist gehuld. Op de geluidsband klinken stemmen die herinneringen ophalen. Herinneringen die zich vouwen rond oorlogen en overstromingen, de twee

factoren die het ritme van de geschiedenis bepalen in deze westelijke uithoek van Oekraïne. Terwijl de stemmen afkomstig zijn van de oudere generaties, toont de camera veelal de kinderen. Zingend met de klas, lopend op stelten. Ook hun jeugdherinneringen vormen zich rond een oorlog.

WATER

Uit de voice-overs komt langzaam, als opdoemend uit de mist, ook een onderwerp naar voren: de strenggelovige gemeenschap die hier leeft. De 'gereddenen', of 'donkere mensen', worden ze

genoemd. Zichzelf geven ze geen naam. Een hiërarchie hebben ze ook niet. Geen priester of voorganger. "We komen samen en bidden." Ze leven zonder elektriciteit, zonder moderne technologie. Maar, zoals iemand licht geërgerd opmerkt, "ze gaan wel met de bus".

Ze zijn ook pacifistisch. Aan de oorlog, die uitbrak terwijl filmmaker Dmytro Soecholytky-Sobtsjoek de gemeenschap volgde, nemen ze niet deel. Althans, ze vechten niet. Maar je onttrekken aan een oorlog die zich in elk haarvat van een land nestelt, is onmogelijk. De omgeving waarin ze leven is daar het bewijs van. De bruggen die werden opgeblazen, de restanten van loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog, de mijnen die nog altijd begraven liggen in de aarde.

Soecholytky-Sobtsjoek kwam voor het eerst met deze gemeenschap in aanraking toen hij nog filosofiestudent was. Een paar jaar later keerde hij, inmiddels filmstudent, terug met een camera. De fascinatie had postgevat en hij bleef terugkeren, zoekend naar, zoals hij het omschreef in een interview met de International Documentary Association, "een protagonist". Toen viel Rusland binnen.

De realiteit veranderde de richting

van zijn film, die als een rivier een andere weg moet zoeken omdat er een steen in het water is geworpen. Het mooie is dat Soecholytky-Sobtsjoek die koerswijziging in de documentaire laat gebeuren. Wat begint als een film over deze omgeving, zoomt langzaam in op die specifieke gemeenschap en transformeert vervolgens tot een meditatie op de impact van de oorlog.

BROOD

Die laatste beweging is ook een fysieke beweging: de bewoners van het dorp bakken brood dat naar het front gaat en Soecholytky-Sobtsjoek reist met dat brood mee. In vrijwel woordeloze scènes toont de film het bakken van het brood, het afborstelen, inpakken en op vrachtwagens laden. Ook aan het front blijft *Silent Flood* bij het brood. Slechts één keer zien we wat rook en ontploffingen in de verte.

Maar dat er geen gevechtshandelingen in beeld komen, betekent niet dat deze film niet in elke vezel over oorlog gaat. Oorlog is meer dan gewoenschooten en bombardementen. Dan de doden, gewonden, de slopende strijd om een paar honderd meter terreinwinst. Oorlog is ook de sporen die het trekt in het landschap en in de hoofden van iedereen die erbij betrokken raakt. De herinneringen die nog generaties zullen doorwerken.

In een kwartier durende scène zitten de soldaten aan een tafel te eten en praten. Het is donker, het vertrek slechts verlicht door kaarsen. Het gesprek gaat over de broden. Over de vorm ervan, wat voor bakplaten en ovens er gebruikt zijn, de dikte van de korst. Gezichten zien we nauwelijks. Soms zijn de vlammetjes van de kaarsen het enige wat in focus is.

Het gesprek beweegt naar hoe ze hun *varenyky* het liefst eten. Met zure room, of gezouten spek. "Of zonder dat alles, maar dan thuis", verzucht iemand. "Geen *varenyky*," vervolgt een ander, "maar gewoon thuis." In de stilte die valt, toont Soecholytky-Sobtsjoek voor het eerst de gezichten van de mannen, een voor een, in close-up. Ze zijn hier maar ook ergens anders. ■

SILENT FLOOD OEKRAÏNE/DUISSLAND, 2025 | REGIE DMYTRO SOECHOLYTKY-SOBTSJOEK | 90 MINUTEN | DISTRIBUTIE VERDE FILMS | TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

‘Napels is één grote tijdmachine’

In *Below the Clouds* duikt Gianfranco Rosi onder het wolkendek rondom de Vesuvius voor een levendig portret van Napels. De Italiaanse documentaire-auteur beschrijft het als de meest urgente film uit zijn oeuvre: “Alles wat ik film, impliceert sociale onrust, ongelijkheid en strijd.”

Door HUGO EMMERZAEI

“Bij mij wordt alles uiteindelijk ruimteloos, tijdloos en afstandeloos”, zei de Italiaanse documentairemaker Gianfranco Rosi in 2020 in een interview met *Filmkrant*, toen hij als hoofdgast van IDFA met een retrospectief werd geëerd. Het geldt ook weer voor zijn nieuwe werk *Below the Clouds* (*Sotto le nuvole*), waarin het heden en verleden van de stad Napels in elkaar overvloeien.

De mozaïekfilm verbeeldt in grandioos zwart-wit hoe de bruisende stad aan de voet van de actieve vulkaan Vesuvius leeft met een constant gevoel van onheil. Rosi opent de documentaire met gepikeerde stadsbewoners die de alarmcentrale bellen om de meest recente aardbeving te rapporteren. Daarna verkent hij hoe de stad ook op allerlei andere manieren wordt opgeschud.

Na Gouden Leeuw-winnaar *Sacro GRA* (2013) en het schrijnende portret van vluchtelingen die op Lampedusa aankomen in het met een Gouden Beer bekroonde *Fuocoammare* (2016) is *Below the Clouds* pas de derde van zijn acht films die Rosi in zijn moederland opnam. Filmen in Italië ziet hij dan ook niet als een thuiswedstrijd. “De grap is dat ik er helemaal niet ben opgegroeid”, legt hij uit op het filmfestival van Venetië, waar *Below the Clouds* in 2025 de juryprijs in de hoofdcompetitie won. “Ik heb überhaupt geen plek waar ik thuishoor. Mijn leven kenmerkt zich door zwerven van de ene naar de andere plek. Dus zelfs als ik een film over Italië maak, voelt het alsof ik een vreemde wereld betreed.”

Rosi’s documentaires zijn als een zoektocht naar het onbekende. Of in zijn eigen woorden: naar “nieuwe werkelijkheden die niet de mijne zijn, en die ik zonder aannames vooraf moet leren begrijpen”. Rosi keek de dood in de ogen voor zijn debuut

Boatman (1993), over India’s heilige rivier de Ganges die als passage naar het hiernamaals dient. Met *El Sicario*, *Room 164* (2010) filmde hij een personificatie van Magere Hein door een clandestien interview op te nemen met een huurmoordenaar van een Mexicaans kartel. Voor *Below Sea Level* (2008) dompelde hij zich onder in de uitgestrekte woestijnlandschappen van Californië om de vergeten mensen in de uithoeken van Amerika vast te leggen. En *Notturmo* (2020) was een reflectie op de opeenstapelingen van oorlog en conflict in het Midden-Oosten. “Ik weet nooit waar een film me brengt”, zegt Rosi over de grenzeloze nieuwsgierigheid die zijn films typeert.

Eenmaal neergestreken op een locatie die tot een nieuwe film kan leiden, begint eerst een langdurig proces van zich vertrouwd maken met de omgeving. Voor *Below the Clouds* bracht Rosi ruim drie jaar in Napels door voordat hij überhaupt zijn camera oppakte. “Ik heb geen script of uitgestippeld idee”, vertelt hij over zijn maakproces. “Elke film voelt daar door alsof het mijn eerste is: ik begin altijd bij het begin.”

ARCHEOLOGO

In Napels voelde Rosi zich vooral aangetrokken tot het ondergrondse. Hij filmt archeologen die nog steeds nieuwe geheimen opgraven uit de aarde onder de eeuwenoude stad, brandweerlieden die clandestiene tunnels van grafovers in kaart brengen en curatoren die in de krochten van museumarchieven over talrijke kunstschaten waken. “Napels is één grote tijdmachine”, zegt Rosi. “De stad symboliseert waar ik in al mijn filmwerk naar op zoek ben: de laagvorming van tijd.”

In zekere zin gaat ook Rosi in de film als een

archeoloog te werk, door met zijn camera tegelijkertijd in heden en verleden te graven. “Daarom heb ik de film in zwart-wit gedraaid”, zegt hij. “Het maakt archiefmateriaal van wat ik in het heden film. Cinema is op zichzelf al een tijdmachine. Daarom toon ik ook materiaal uit de filmgeschiedenis: scènes uit Roberto Rossellini’s in Pompeï opgenomen *Viaggio in Italia* [1954], geprojecteerd in een vervallen bioscoop. Net zoals de grond dat doet, absorberen ook films het verleden.”

Alles in *Below the Clouds* staat in het teken van vergankelijkheid. Zo dient de rommelende Vesuvius, die in het jaar 79 het nabijgelegen Pompeï onder een dikke laag as bedekte, als symbool voor de oorlog die op dit moment op de grens van Europa woedt. Rosi: “Aan het oppervlak lijkt dit misschien geen politieke film. Maar als je dieper graaft, dan is het mijn meest politieke film tot nu toe. Alles wat ik hier film, impliceert sociale onrust, ongelijkheid en oorlog. Je zou zelfs het museum als metafoor kunnen zien voor ons klassensysteem, want er zit een hiërarchie in welke kunstwerken je voor bezoekers tentoonstelt en welke je stof laat vangen in het archief.”

Gaandeweg maakt *Below the Clouds* zijn connectie met oorlog steeds explicieter. Als een containerschip vol graan uit Oekraïne aanmeert, vormt dit voor Rosi een nieuwe spiegel voor huidige geopolitieke crises. “Dat schip brengt ons het hoofdingrediënt voor brood, maar aan boord denk je alleen aan het door oorlog verscheurde land waar het graan vandaan komt. Ondertussen zie je de hedendaagse slavernij van uitgebuite scheepslieden, veelal vluchtelingen uit Syrië die al een andere oorlog hebben overleefd. Vraag me trouwens niet hoe ik op dat schip belandde. Ik laat me simpelweg leiden door mijn film.” ■

‘Net zoals de grond dat doet, absorberen films het verleden’
Gianfranco Rosi

Recensie Below the Clouds

SOMS IS EEN STEM GENOEG

Een gat in de aardkorst, dat nu en dan fluimen ophoest uit zijn diepste diepten. In deze contemplatieve reis langs de voet van de Vesuvius ontkom je er niet aan de vulkaan metaforisch te duiden.

Door SASJA KOETSIER

Door zijn ligging in een dichtbevolkt gebied geldt Vesuvius als een van de gevaarlijkste vulkanen ter wereld. Maar als je in Napels woont, wat moet je dan met zo’n feit? In *Below the Clouds* hoor je het dus niet voorbijkomen. Wat het betekent om onder de rook van een actieve vulkaan te leven, onderzoekt Gianfranco Rosi liever in een omtrekende beweging. De route van de Circumvesuviana, een metro die bovengronds rond de voet van de vulkaan loopt, bepaalt de route van zijn reis. Onder meer langs een archeologische opgraving, een museaal depot, een vervallen bioscoop, het laadruim van een vrachtschip en een ondergronds tunnelstelsel waarlangs eeuwenoude rijkdommen uit graffombes hun clandestiene weg naar buiten vonden.

We ontmoeten de gepensioneerde Titti, die in de ruimte achter zijn snuisterijenwinkel schoolkinderen hun huiswerk laat maken. En we belanden in de meldkamer van de hulpdiensten, waar met doortastendheid, empathie, geduld en (waar nodig) humor de binnenkomende telefoontjes worden afgehandeld. Bij brand, burenruzie, straatterreur of partnergeweld rukken de eenheden uit, maar soms is de stem van de telefonist genoeg, zoals voor de mensen die zich bezorgd afvragen of het trillen van de bodem betekent dat de vulkaan weer op uitbarsten staat. De

schokken die rondom de Vesuvius worden gevoeld, nemen de laatste jaren in hevigheid toe. Maar dat is niet de enige bron van onrust: “Oorlog, een aardbeving, waar willen ze dat we aan ster-ven?”, roept een bewoner vertwijfeld uit.

In het bioscoopzaaltje speelt een fragment uit Roberto Rossellini’s *Viaggio in Italia* (1954). Daarin zijn een vrouw en een man getuige van iets magisch, wanneer ze een bezoek brengen aan de opgravingen in Pompeï waar archeologen een holte hebben geïdentificeerd in de vulkanische massa die in de eerste eeuw van de jaartelling de stad bedekte. Ze boren er een paar gaten in om de holte te vullen met gips. Na het verpulveren van het vulkanische materiaal manifesteert zich eerst een been, dan een arm. Hier laat Rosi het fragment voor wat het is en snijdt naar een museumvitrine met daarin vergelijkbare afgietsels, die de slachtoffers van de asregen tonen in hun allerlaatste momenten. In Rossellini’s film betreft de vondst die voor de ogen van het paar wordt onthuld twee mensen die elkaar in een omhelzing vasthouden. Een pose die ook in de tentoonstelling te zien is, zo valt te beluisteren in het commentaar van een paar museumbezoekers; de verbeelding ervan laat Rosi over aan ons voorstellingsvermogen.

“In deze ruimte is de tijd door elkaar gehusseld”, commentarieert de conservator als ze in het museumdepot de ‘mysteriekamer’ betreedt, een ruimte waar ornamenten uit allerhande tijdperken op een hoop zijn gegooid, losgemaakt van de gebouwen die ze opwierden. De gebouwen sneuvelen tijdens de *sventramento*, een grote herstructurering van Napels rond de voorlaatste eeuwwisseling.

Rosi is geen filmmaker die het leven op zijn staart trapt; meer een die de sporen ervan blootlegt en zorgvuldig rangschikt – als een archeoloog, inderdaad. Hier, in de tweede helft van de film, wordt duidelijk waar hij het eigenlijk over wil hebben. Via een graanschip in de haven van Napels verbindt hij het alledaagse leven (een van Titti’s scholieren leert over de bereiding van granen) met oorlog (de lading komt uit Oekraïne) en migratie (de bemanning komt uit Syrië).

Natuurgeweld, oorlog, of gewoon menselijke dadendrang: van tijd tot tijd spelen ze op. Ontwrichtend, levensoverhoopgooiend, de tijd herschikkend. Wat *Below the Clouds* met zijn glasheldere, serene zwart-witshots ons op kalme toon vertelt, is dit: we leven overal, altijd, op de rand van een vulkaan.

Wat doe je als je wereld elk moment kan vergaan? Je omarmt elkaar. ■

BELOW THE CLOUDS (SOTO LE NUVOLE) ITALIË, 2025 | REGIE GIANFRANCO ROSI | 114 MINUTEN | DISTRIBUTIE BANTAM | TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS, OOK VIA PICL.NL

Hollandse Nieuwe

In de online interviewreeks Hollandse Nieuwe beantwoorden makers van producties die op het Nederlands Film Festival in première gaan elk dezelfde vijf vragen. Waaronder: waarom wilde je dit werk maken?

door MARISKA GRAVELAND

June Yanez maakte de korte documentaire *It's Me, Bella Hadid* over een jonge vrouw uit Schijndel die ervan overtuigd is dat zij het Amerikaanse topmodel Bella Hadid is.

“Als tiener vond ik houvast in mijn eigen werkelijkheid waarin ik er precies zo uitzag als mijn vriendinnen. Op een gegeven moment was dat mijn overtuiging. Het kon als een shock voelen als ik merkte dat de buitenwereld iets anders zag. Dit gevoel herkende ik in de podcast *El Tarangu* van Collectief SCHIK, over een buschauffeur in Benidorm die ervan overtuigd is dat hij een overleden Spaanse wielrenner is. De makers wilden hem opzoeken en confronteren, maar ik bleef vooral hangen bij een andere vraag: waarom halen we iemand uit een werkelijkheid die houvast biedt? Als iemand daarin betekenis en zelfs de wil om te leven vindt, in hoeverre mag of moet de buitenwereld zich daar dan mee bemoeien?”

Yan Ting Yuen onderzoekt in de driedelige serie *We need to talk about sex* de structuren die de ongelijkheid tussen vrouw en man in stand houden vanuit allerlei kanten.

“Omdat ik al in een ‘benadeelde’ groep val, als kind van migrantenouders, was ik nooit zo bezig met feminisme of de vrouwenzaak. Het was voor mij sowieso een gegeven dat ik harder moest werken dan anderen om mij heen, dus viel ongelijkheid veroorzaakt door het feit dat ik een vrouw ben mij nooit zo op. Mijn coregisseur Annegriet Wietsma was wel al jaren bezig voor de vrouwenzaak. Bij mij werden de ogen pas echt geopend door de #MeToo-affaires. Toen ik in deze serie dook, werd het steeds duidelijker hoe ongeloflijk diep de ongelijkheid zich heeft genesteld in de haarvaten van onze samenleving, maar ook hoezeer we deze geïnternaliseerd hebben. Eenmaal met die feministische bril op kun je het niet meer ‘niet-zien’, zeker in deze tijd waarin wereldwijd bewegingen ontstaan die vrouwen opnieuw terugduwen in traditionele genderrollen.”

Hisko Hulsing maakte met de korte animatiefilm *Danse macabre* een apocalyptische nachtmerrie over de absurditeit van oorlog en een waarschuwing voor de wederopstanding van het fascisme.

“Ik ben geen echte synestheet, maar muziek roept wel vaak beelden bij me op en de ideeën die bij me opkwamen bij het luisteren naar het tweede deel van de tiende symfonie van Sjostakovitsj sluimerden al zeker twintig jaar in mijn achterhoofd. Toen Rusland de Krim innam in 2014, en Europa nauwelijks reageerde, begon ik te volgen wat er in Rusland gebeurde. De militarisering van het land, de rehabilitatie van oorlogsmisdadigers en tirannen en een roep om een groot Rusland, baarden me grote zorgen. Dit concept werd helaas al snel overgenomen door populisten in Europa en de Verenigde Staten en ik bespeurde een wederopstanding van het fascisme. Vanuit dat idee ben ik de film gaan maken. Ik heb de muziek proberen te vertalen naar een tijdloze film over terreur, oorlog en propaganda.”

Ilke Paddenburg werpt met de korte film *A Shot at Art*, die speelt in de kunstwereld, de vraag op: wie was hier nu eigenlijk grensoverschrijdend?

“Ik wilde de film maken omdat mijn ouders bezorgd aan mij vroegen: ‘Ilke, gaat het wel goed met je? Waarom ben je de hele tijd zo boos? Haat jij mannen?’ Dat was het moment dat ik dacht: shit, ik verlies de connectie met de mensen om me heen. Want natuurlijk haat ik mannen niet, maar er zijn wel systemen in deze wereld waar we het over moeten hebben. Ik moet daar iets mee, maar daar aan de keukentafel besepte ik: zo dring ik niet tot ze door. Ik heb een andere toon nodig, metaforen, humor. Sindsdien maak ik films die je misschien zou kunnen classificeren als ‘compassievolle satire’. *A Shot at Art* is wederom een poging om mijn boze feminisme om te zetten in ‘speels activisme’. Volgens mij vinden mijn ouders dat dan wel weer grappig.”

Michiel van Erp levert dit jaar de NFF-openingsfilm met *Downtown*, waarin drie oude vrienden elkaar opnieuw vinden en terugkijken op hoe zij de aids crisis in de jaren tachtig beleefden.

“De opkomst van aids en het aantal mensen dat in die tijd is overleden heeft op mij een onuitwisbare indruk gemaakt – ook op hoe ik mijn verdere homoseksuele leven heb beleefd. Seks was vanaf die tijd voor mij altijd verbonden met doodgaan. In de afgelopen jaren kom ik ook steeds meer mensen tegen die nog steeds moeite hebben met het feit dat zij de crisis overleefd hebben en vele vrienden niet. Ik heb nog nooit zo’n persoonlijke film gemaakt. Het voelt een beetje alsof ik voor het eerst echt alles op tafel heb gelegd. Ik heb de film nog niet gezien in een volle zaal met onbekende mensen, ik hoop maar dat zij dat ook zo zien.”

Laura Stek schetst in *Giovanni/Carmen* een portret van theatermaker Giovanni Brand, terwijl hij werkt aan een radicale hervertelling van de opera *Carmen*.

“Ik interviewde Giovanni een aantal jaar terug voor NPO Radio 1, hij was te gast naar aanleiding van de herdenking van Roma en Sinti op 4/5 mei. Ik merkte dat ik heel lang naar hem kon kijken. Hij heeft iets opens en gesloten tegelijk, een vreemde combinatie. Hij had ook iets van een danser, en ik hou van dansers. Normaal gesproken maak ik vooral audioverhalen, maar bij hem begon het echt met kijken. Toen ben ik naar zijn autobiografische stuk *Zanger zonder volk* gegaan, over het leven op het woonwagenveld. Zijn dubbele relatie daarmee vond ik interessant. Hij staat met twee benen in verschillende werelden, zoekt naar aansluiting en een gemeenschap, terwijl hij zichzelf ook wil bevrijden van groepsconventies en zoekt naar autonomie. Ik neig altijd naar hoofdpersonen die dat spanningsveld met zich meedragen, het zal wel iets over mij zeggen.”

Finn Stevenhagen toont in de expanded-cinema-installatie *Graves' End* de nasleep van de pest in 1349 op het eiland Man door de ogen van een jongen die worstelt met schaamte over zijn seksuele ontwakens.

“Op een dag fantaseerde ik over een gesprek tussen een jongen en een enorme raaf. Ze waren omringd door bergen lichamen: de slachtoffers van de zwarte dood. Ik raakte gefascineerd door dit beeld. Hoe meer ik me in deze wereld verdiepte en het verhaal van de pest ontdekte, hoe meer ik de relevantie ervan vond in onze huidige tijd. Het project groeide uit tot een soort ongetemd beest. Het liefst begin ik projecten waar ik nog van alles voor moet leren. Voor *Graves' End* moest ik echt alles uit de kast halen: van het componeren van een soundtrack en het bouwen en met de hand bevederen van een enorme vogel tot het ontwikkelen van een programma dat 3D-animatie omzet in gemotoriseerde bewegingen.”

Aslı Bildirici toont in haar korte film *Rotten* (*Çürük*) hoe een jonge vrouw in de Turkse supermarkt van haar vader steeds intensere politieke interacties heeft.

“Door de jaren heen ben ik het zo zat geworden om door verschillende politici in groepjes te worden ingedeeld. Ze laten alles altijd zo definitief klinken. Je hoort óf bij de goede óf bij de slechte groep, wat dat op dat moment ook voor hen mag betekenen. En ik heb me nooit echt bij een van beide groepen thuis gevoeld. Maar tijdens de meest recente Turkse verkiezingen hoorde ik mijn geliefde Turkse groenteboer praten over zijn favoriete politicus. Ik ben woest weggegaan, maar nadat ik was gekalmeerd, werd ik boos op mezelf. Het is zo gevaarlijk om de communicatie met mensen met wie je het oneens bent te verbreken en de samenleving te verdelen. Deze film is dus ontstaan als een oefening voor mezelf om me in te leven in iemand die ik misschien niet meteen begrijp.”

LEES DE VOLLEDIGE INTERVIEWS OP FILMKRANT.NL/HOLLANDSENIUWE.
HET NEDERLANDS FILM FESTIVAL VINDT VAN 25 SEPTEMBER T/M 2 OKTOBER PLAATS IN UTRECHT

NEDERLAND HEEFT DE VERBEELDING VAN DE AIDSCRISIS UITBESTEED

De aids crisis van de jaren tachtig en negentig is zo goed als afwezig in de Nederlandse cultuur. Met *Downtown* en *Youri* verschijnen nu de eerste grote Nederlandse speelfilms over deze periode.

Door DEVI SMITS

In het najaar van 2014 was *Angels in America* van Toneelgroep Amsterdam (tegenwoordig Internationaal Theater Amsterdam), geregisseerd door Ivo van Hove, te zien in het prestigieuze BAM-theater in Brooklyn, New York. Een waagstuk. Een Nederlands gezelschap schotelde – in het Nederlands – de New Yorkse culturele elite hún stuk voor. Want *Angels in America*, over de aids crisis tijdens de onverschillige Reagan-jaren, is sinds zijn première in 1991 uitgegroeid tot een van de grote werken over het Amerika van de late twintigste eeuw. Toneelschrijver Tony Kushner schreef aan de hand van ontmoetingen tussen – al dan niet queer – joodse, zwarte en moonse personages een gelaagd epos over klasse, kleur en seksualiteit. Niet voor niets luidt de ondertitel van het stuk: ‘een gayfantasie over nationale thema’s’. Over Amerikaanse nationale thema’s, welteverstaan. Alsof een stel Amerikanen hier *Soldaat van Oranje* op de planken brengt. En dat nog geslaagd doet ook. Want de Hollandse *Angels in America* werd in New York lovend ontvangen. Zoals het stuk eerder ook in Nederland al een daverend succes was (de versie van ITA ging in augustus nog in reprise). In zijn handzame geschiedenisboek van de aidsepidemie in Nederland, *Live to Tell* (2025), citeert journalist Robbert Blokland Paul Ewijk, die in 1986 regieassistent was van *Een nieuwe dood*, het eerste (en vergeten) Nederlandse theaterstuk over aids, geschreven door Jos Brink. Terugkijkend op de vraag waarom dit stuk slechts één seizoen te zien is geweest, verwijst hij naar het succes van *Angels in*

America (in 1995 al voor het eerst in Nederland opgevoerd door het RO Theater). “Dat is natuurlijk hét stuk dat voor veel mensen – ook in Nederland – symbool is gaan staan voor die periode.” Wat zegt het dat het bekendste Nederlandse theaterstuk over de aids crisis het verhaal van New York vertelt?

GAPEND GAT
De aids crisis van de jaren tachtig en negentig is in de Nederlandse cultuur een gapend gat. Het theater heeft *Angels in America* geadopteerd. In de literatuur mag Frans Kellendonk *Mystiek lichaam* (1986) zich met recht de Grote Nederlandse Aidsroman noemen – omdat het boek zowel aids als de Nederlandse samenleving op fenomenale wijze thematiseert, maar ook omdat het verder weinig concurrentie voor die titel te duchten heeft. En film? Met het verschijnen van *Downtown* van Michiel van Erp en *Youri* van Sander Burger zijn dit najaar plots twee speelfilms te zien die zich afspelen tegen de achtergrond van de aids crisis in het Amsterdam van de jaren tachtig. Waarmee het aantal grote Nederlandse speelfilms dat aids thematiseert uitkomt op... nu ja, op twee. In *Live to Tell* geeft Blokland een overzicht van de representatie van hiv en aids in Nederlands drama. Het is schrapen. Een verhaallijntje in *Medisch Centrum West* in de jaren negentig. *Goede tijden, slechte tijden* begin deze eeuw. De eerste Nederlandstalige speelfilm over aids was het onafhankelijk geproduceerde *Lisa* uit 1996 van de Vlaamse regisseur Jan Keymeulen, met een hoofdrol voor Antonie Kamerling. Omdat de soaps nog niet toe waren aan homoseksuele personages, en Keymeulen wilde laten zien dat aids geen ‘homoziekte’ was, waren de hiv- en aidspatiënten in dit handjevol producties allemaal vrouwen. De enige Nederlandse (met zestig minuten net aan een) speelfilm over aids is Raymi Sambo’s *Aan niets*

overleden (2018), een bewerking van zijn gelijknamige theateervoorstelling over schaamtecultuur binnen de Antilliaanse gemeenschap. Een verhaal over een moeder die haar zieke zoon verborgen houdt voor de buitenwereld. Net als *Lisa* veel te klein om een indruk op het collectief cultureel bewustzijn achter te laten.

GIFTIGE POSITIVITEIT
Nederland is nauwelijks begonnen aan de verbeelding van de aids crisis. En daarmee ook nauwelijks aan de verwerking. Er zit iets paradoxaals in die constatering. Want de algemene opvatting onder queers lijkt toch vooral te zijn dat lgbtqia+ verhalen grosso modo in twee smaken komen: verhalen over moeilijke coming-outs en verhalen over aids. En die aidsverhalen, die kennen we nu wel. Ongetwijfeld komt die weerzin voort uit het verlangen naar positieve representatie, als tegenwicht voor al die decennia dat queer personages als niet serieus te nemen mensen zijn opgevoerd. Maar representatie – misschien ook omdat het zo’n helder, makkelijk te hanteren beoordelingscriterium is – wil het culturele gesprek nogal eens domineren en is al te vaak de enige meetlat waarlangs queer drama wordt gelegd. Met als resultaat een vorm van giftige positiviteit (*queer joy!*) die eist dat homo’s op het scherm niet ongelukkig zijn. Niet ziek worden. Niet doodgaan. Tegelijkertijd is er een grote fixatie op *all things American*, een Nederlandse traditie waar de lgbtqia+ gemeenschap enthousiast aan meedoet. Iedereen kent de bijkans mythisch geworden Stonewall-rellen, die in 1969 plaatsvonden in New York, als de genesis van queer activisme. Alsof daarmee ook onze emancipatiestrijd losbarstte. Dat voor de Nederlandse lgbtqia+ beweging de enkele maanden eerder gehouden demonstratie in Den Haag tegen artikel 248bis (dat voor seksuele relaties tussen mensen van gelijk geslacht een hogere meerderjarigheidleeftijd opwierp dan voor heteroseks) een veel relevantere

gebeurtenis is, weten aanzienlijk minder mensen. Zoals we voor activistische inspiratie naar Amerika kijken, zo hebben we ook onze verbeelding van de aids crisis aan de Angelsaksische wereld uitbesteed. Alsof die hele epidemie hier nauwelijks heeft plaatsgevonden. Weliswaar was de aids crisis door een compleet andere politieke en sociale context gelukkig een stuk kleiner dan in de Verenigde Staten, maar nog altijd overleden er in de vorige eeuw in Nederland ruim drieduizend mensen aan de gevolgen van aids. Omdat het virus voornamelijk binnen één specifieke gemeenschap huishield, is dat een gebeurtenis van desastreuze proporties. Daar zou toch iets over te vertellen moeten zijn. De lacune die Nederlandse aidsepidemie heet, wordt nu eindelijk ingevuld. *Youri*, gebaseerd op de biografische roman *In het huis van de dichter* (2008) van Jan Brokken, vertelt het verhaal van de Russische

De verhalen van een traumatische geschiedenis worden vaak verteld door de tweede generatie overlevers. De eerste generatie vergeet liever

concertpianist Youri Egorov, wiens levensverhaal gelijkenissen vertoont met dat van de wereldberoemde balletdanser Roedolf Noerejev. In 1976 ontvluchtte Egorov de Sovjet-Unie vanwege zijn homo-seksualiteit en vestigde zich uiteindelijk in Amsterdam. *Youri* wekt niet alleen de klassieke muziekwereld uit die tijd tot leven, maar zijdelings ook de levendige Amsterdamse homoscene, waar gefeest wordt en eerste berichten over een mysterieus virus als conservatief gezwets worden afgedaan. Egorov raakt besmet en zijn hemelbestormende carrière wordt vroegtijdig gesmoord: in 1988 pleegt hij euthanasie om verdere aftakeling te voorkomen. In *Youri* is aids in zekere zin nog een zijplot, eentje die weliswaar het hoofdverhaal van een briljant musicus ruw beëindigt, maar toch: een zijplot. *Downtown* van Michiel van Erp is de eerste grote Nederlandse film die de aids crisis ronduit thematiseert. Vanuit een queer perspectief. Drie vrienden blikken tijdens de coronapandemie terug op die vorige pandemie die hun levens overhoop heeft gegooid en waar ze nooit meer met elkaar over gepraat hebben. Van Erp en mede-scenarist Frank Houtappels maken het zwijgen over deze periode expliciet tot thema van de film. Van Erp zei hierover: “Deze vaak vergeten geschiedenis verdient het om verteld te worden. Niet alleen voor degenen die het meemaakten, maar ook voor een jonge generatie. Het is belangrijk om je geschiedenis te kennen. Al was het maar om pijn te delen en samen naar de toekomst te kijken.”

GEEN TWEEDE GENERATIE
Van Erp legt de vinger op de zere plek. De verhalen van een traumatische geschiedenis worden vaak verteld door de tweede generatie overlevers. De eerste generatie vergeet liever. Maar in het geval van de lgbtqia+ gemeenschap is er geen vanzelfsprekende tweede generatie. Natuurlijk zijn er jonge queer mensen. Maar zij staan niet noodzakelijk in contact met mensen die door de aids crisis geraakt zijn. Ik ben in 1993 geboren, op het moment dat aids op zijn hevigst om zich heen greep. Toch kwam ik pas met deze periode in aanraking nadat ik er actief naar op zoek ging. Waarmee ik maar wil zeggen: de kans op vergeten is hier nog eens vele malen groter dan bij andere geschiedenissen. Iets wat queer filmmakers van de generatie van Van Erp (1963) zich terdege lijken te beseffen. De laatste jaren zagen we in landen om ons heen al een opleving van aidsfictie: de mokerslag *120 BPM* (Robin Campillo, 2017) over de Franse tak van activistenclub Act Up, de Britse serie over een Londense vriendengroep *It’s a Sin* (Russell T. Davies, 2021), het Amerikaanse *Fellow Travellers* (Ron Nyswaner, 2023), over twee geliefden die moeten wheelen en dealen in het Amerika van McCarthy en Reagan. Deze verhalen worden verteld door makers die de aids crisis als twintigers hebben meegemaakt en nu, op de valreep, daarover (nog eens) willen getuigen. Een inhaalslag, omdat er een gereede kans bestaat dat hun geschiedenis anders in de vergetelheid raakt. Het minste wat nieuwe generaties queers kunnen doen is die geschiedenis tot zich nemen en eigen maken – het is ook onze geschiedenis. Laat *Downtown* niet de definitieve film over de Nederlandse aids crisis zijn, maar het startschot van een golf nieuwe verhalen. ■

EEN RECENSIE VAN *DOWNTOWN* VERSCHIJNT OP 30 SEPTEMBER OP FILMKRANT.NL. *YOURI* WORDT IN HET OKTOBERNUMMER VAN FILMKRANT BESPROKEN.

Cineville

Klaar voor het nieuwe filmseizoen?

TICKETS

020 - 363 8502

Foto: Brenda van Leeuwen

Met een Cinevillepas ga je voor € 24 per maand onbeperkt naar de film bij meer dan 80 filmtheaters en bioscopen in heel Nederland.

Ontdek wat er deze maand allemaal te zien is in de filmzalen: van nieuwe releases en specials tot klassiekers en voorpremieres. cineville.nl/agenda

Recensie De manager

GELUK DOET PRESTEREN

Via de taal, de taboes, de gebruiken en rituelen rond management schetst Maartje Bakers de contouren van onze hedendaagse werkcultuur. Als een antropoloog met gevoel voor ironie.

Door SASJA KOETSIER

Na jaren van daling is in 2025 de arbeidsproductiviteit in Nederland weer flink gestegen, zo luidde het nieuws dit voorjaar. Opluchting alom, want arbeidsproductiviteit is de motor van de economie. En de economie, die moet nu eenmaal groeien.

In een systeem waarin genoeg niet bestaat, hou je het hoofd alleen boven water door continu de prestaties op te krikken. Dat geldt voor bedrijven en overheden, voor werkgevers en werknemers. Het kan altijd meer, groter, beter of effectiever. Hoger. Hoger. Nog hoger. Een terugkerend beeld in *De manager*, de eerste lange documentaireregie van Maartje Bakers (*Dansmariekes*, 2004; *Personae*, 2020), is dat van stalen kabels die kreunend een liftcabine naar de volgende verdieping van een modern kantoorgebouw hijsen. In directe zin verwijzen die shots naar de verschillende managementlagen waarlangs de film zich beweegt, maar het beeld roept ook iets anders op: het gevoel dat er constant aan getrokken moet worden om de output van de

werknemers te optimaliseren. Zie hier het bestaansrecht van de manager.

In zijn alomtegenwoordigheid lijkt het verschijnsel te banaal voor woorden – wie heeft er nooit een manager gehad of is er zelf een (geweest)? – en juist daarom is het een geweldige ingang van Bakers om het eens onder de loep te nemen. De manager belichaamt de hedendaagse werkomgeving zoals de prikklok symbool stond voor die van onze grootouders.

SANSEVIERIA

Tegelijkertijd is de manager geen eenduidige figuur. Zij/hen/hij kan zich manifesteren als autoriteit, als facilitator, als gelijke onder gelijken. *De manager* focust daarom op een situatie waarin de manager ondubbelzinnig manager is: het functioneringsgesprek. Bij uiteenlopende organisaties legde Bakers echte en (in het kader van een training) nagespeelde gesprekken vast: tussen managers en werknemers, en tussen managers en hun managers – want ook de manager wordt gema-

naged. In leiderschapscursussen en coachsessies wordt gewerkt aan de vaardigheden die de manager zelf geacht wordt te ontwikkelen.

De architectuur van de ruimtes waarin dit plaatsvindt, druipend van de symboliek: veel glas (transparantie!), binnenpleinen (verbinding!), ronde vormen (veiligheid!). Een sansevieria voor de huiselijkheid, een pak tissues om emoties mee droog te deppen. Dit is niet meer de steriele efficiëntie waar Jacques Tati in *Playtime* (1967) zo schitterend de draak mee stak. Koele ratio heeft in de hedendaagse onderneming plaatsgemaakt voor iets anders: organisatiecultuur.

RITUELEN

Harun Farocki, nog zo'n maker die graag zijn lens richtte op wat anderen over het hoofd zagen, legde in de korte film *Ein neues Produkt* (2012) de (beeld)taal vast waarmee het idee van *corporate culture* wordt gecreëerd en aan de man gebracht. Farocki volgt daarin een team van organisatieconsul-

tants tijdens bezoeken aan verschillende grote bedrijven. “Individualiteit moet ergens anders plaatsvinden”, luidt de toelichting bij een maquette van een kantoorruimte vol identieke flexplekken. Tegelijk moedigen diezelfde consultants het managementteam aan om zich diepgaand te interesseren voor de persoonlijke levens van hun werknemers – vanwege de invloed die privé-omstandigheden kunnen hebben op de motivatie en werkprestaties van het personeel, natuurlijk.

Zulke paradoxen brengt ook *De manager* aan het licht in soms heerlijk ongemakkelijke situaties. Tijdens een managementworkshop wordt niet alleen duidelijk wat mensgericht leidinggeven inhoudt, maar ook wat het doel ervan is: “Als die medewerker het gevoel heeft dat jij er voor hem of haar bent, dan is die ook veel meer bereid om er voor jou te zijn.” De statistieken liegen er niet om: “Iemand die gelukkig is, verkoopt 37 procent méér.”

Als een antropoloog schetst Bakers via de taal, de taboes, de gebruiken en rituelen rond management de contouren van een universele werkcultuur, waarvan de manager als drager fungeert. Het blijkt al met al geen lichte taak, om voor gelukkig presterende medewerkers te zorgen. Hoeveel mensgerichtheid is passend, en welk resultaat mag je daarvan verwachten?

“Als je heel empathisch op allerlei moeilijke gevallen afdraait, dan wordt dit volgens mij een heel verkeerde tent”, werpt iemand tegen op een van de weinige momenten dat er niet om de hete brij heen wordt gedraaid. In de corporate utopie vallen de behoeften van de werknemer volledig samen met die van het bedrijf, maar de praktijk onthult hoe die zich werkelijk tot elkaar verhouden. Hoe mensgericht je er ook naar kijkt, een dienstverband is een transactie.

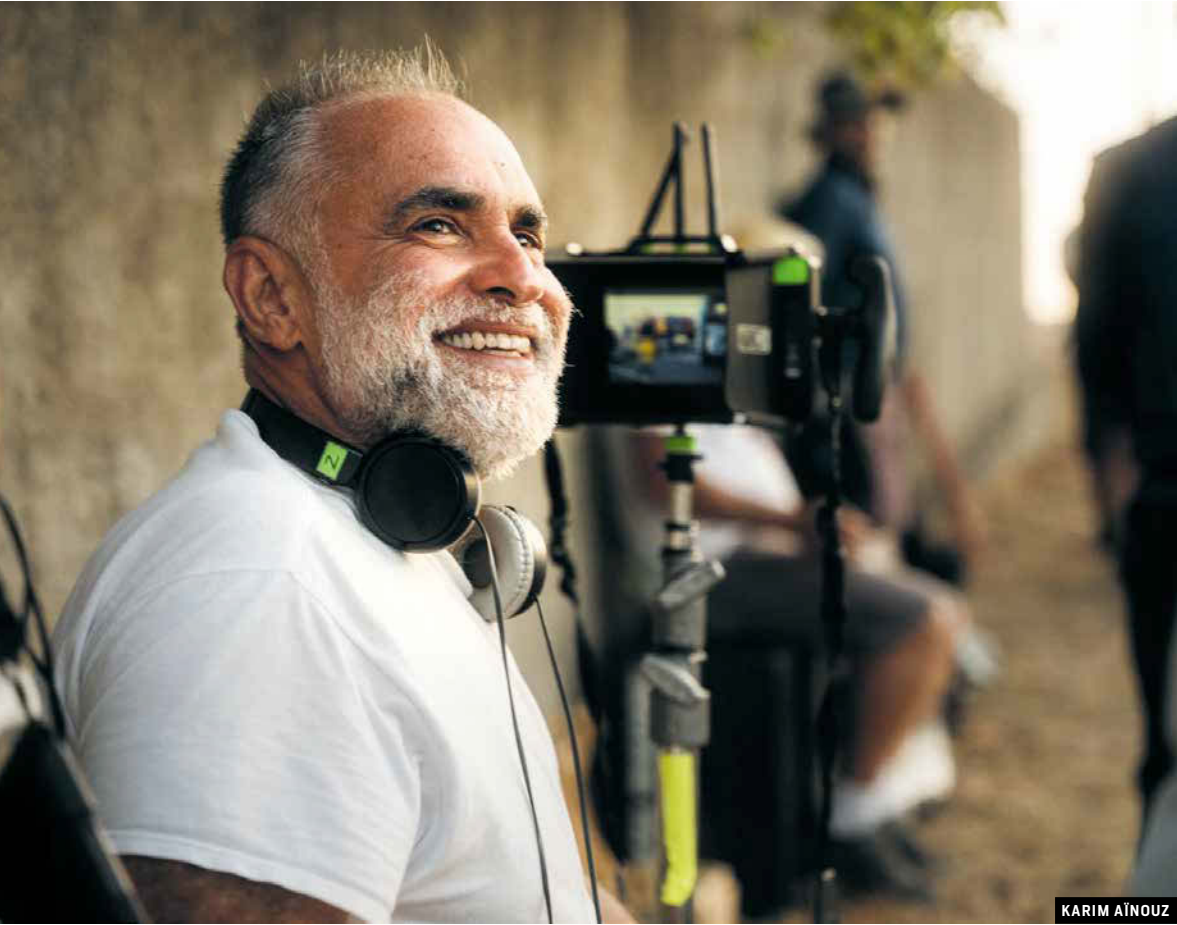
Dat wordt tijdens die vreemde dans die functioneringsgesprek heet zowel erkend als verhuuld met vragen van het type *wat-heb-jij-van-óns-nodig-om-dat-stukje-groei-nog-te-realiseren?* Met een scherp oog voor de inherente ironie van dit alles, maar zonder die ten koste van de betrokkenen uit te buiten, legt Maartje Bakers de vinger aan de pols – en op de zere plek – van de moderne werkvloer. ■

DE MANAGER NEDERLAND, 2026 | REGIE MAARTJE BAKERS | 71 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMA DELICATESSEN | TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

‘Ik ben een vrij man en ik kan maken wat ik wil’

Wat gebeurt er met een steenrijke elite die alle contact met het echte leven verloren heeft? In zijn eerste satire neemt Karim Aïnouz de geïsoleerde wereld van de ultrarijken op de hak. “De hoeveelheid miljonnairs die weer zonen hebben die ook miljonnairs worden, is niet te tellen. Alles blijft in de familie.”

Door MARICKE NIEUWDORP

KARIM AÏNOUZ

Vrijwel alle personages uit *Rosebush Pruning* kunnen als onuitstaanbaar, verwend en ronduit knetter geïn-terpreteerd worden. De volwassen, designerla-bels-dragende snob Anna, telg uit een steenrijke Amerikaanse familie die zich comfortabel heeft teruggetrokken in een Zuid-Europese villa, jánkt bijna om de in haar ogen inferieure kledingkeuze van haar potentiële schoonzus Martha.

Maar Karim Aïnouz ziet dat heel anders, zo legt de charismatische, uitgesproken filmmaker uit na de première tijdens de Berlinale: “Ik ben juist dol op ze! Ik houd van deze personages die zo gebroken zijn. De enige die me tegenstaat is de vader. Maar ik ben tege-lijkertijd wel door hem geïntrigeerd. Ik bedoel, tand-pasta?! Klaarkomen?! Zijn zieke verbeelding is zó krankzinnig. Of je hun familieband disfunctioneel kunt noemen? Nee, dit gaat daar vër voorbij.”

Jaren geleden verhuisde een puissant rijk stel, gespeeld door Tracy Letts en Pamela Anderson, van-uit Amerika naar een afgelegen villa, ergens in een Zuid-Europees land. Daar woont de vader nog altijd, met zijn ziekelijk verwende volwassen kinderen Anna, Robert en Ed. Alleen zoonlief Jack heeft iets van een bestaan, een carrière en een semi-gezond liefdesleven opgebouwd, samen met Martha. Moeders lijkt al jaren in het luchtledige verdwenen.

In deze satire, geschreven door Efthimis Filippou (vooral bekend van zijn samenwerkingen met Yorgos Lanthimos) loopt hun extreem geïsoleerde bestaan uit de hand na onverwachte gebeurtenissen en uitzinnige onthullingen. En op wie richt je je verwarring, frustra-tie en woede als er verder niemand in de buurt is? Juist.

GOUDEN NAGEL

Voor deze absurdistische variant op een familiedrama vol beeldige decors, merkkleding, seks, leugens, incest en bloed liet de Braziliaanse filmmaker Karim Aïnouz (*Invisible Life*, 2019; *Firebrand*, 2023; *Motel Destino*, 2024) zich inspireren door *Fists in the Pocket* (1965) van Marco Bellocchio, een zwarte komedie waarin een jongeman korte metten maakt met zijn disfunctio-nele, verveelde en zieke familie. Aïnouz zag *Fists in the Pocket* (*I pugni in tasca*, 1965) als perfect startpunt voor een eigentijds verhaal over macht en rijkdom. “Ik denk dat Bellocchio’s film uitkwam op een moment in de filmgeschiedenis dat vol was van rebellie en moge-lijkheden en ik was precies naar die vibe op zoek.” Aïnouz erkent wel huiverig te zijn voor de vergelijkin-gen die ongetwijfeld worden gemaakt. “Het is één ding om zomaar een B-film uit de jaren veertig opnieuw te verfilmen, maar het is een ander verhaal om dat met een meesterwerk te doen. Ik vind Belloc-chio’s kijk op familiedynamieken en privilege intrige-rend. Als iets zó goed is, is de grootste uitdaging natuurlijk hoe je erdoor te laten inspireren, maar er vervolgens van weg te blijven.”

“Ik wilde een verhaal vertellen over het patriar-chaat, privilege en een witte Amerikaanse familie. Dit zijn Amerikanen die na al die jaren nog steeds niet thuis zijn in het land waarnaar ze geëmigreerd zijn. Ik noem het privilege in isolatie. Want hele, hele rijke mensen zijn niet hier. Die bevinden zich niet onder ons. Ze hebben zich teruggetrokken op hun eiland, in villa’s en op hun megajachten. Daarom moest het scenario zich juist niet in Amerika afspelen, maar in Europa – voor Amerikanen toch de ‘*cultural capital*’, waar ze tegelijkertijd minachting voor voelen.” Het production design, de locaties en de kostuums zijn met zorg en gevoel voor stijl gekozen. Ook daar had Aïnouz zeer duidelijke ideeën over. “Hun villa, die we uiteindelijk in Spanje vonden, moest leeg en

WAAR KUN JE HEEN ALS JE STILSTAAT?

La grande bouffe, maar dan met postpakketten van Balenciaga. Dit is waar de rijken heen gaan om te sterven.

Door RONALD ROVERS

Dit had een vlijmscherpe en gitzwarte satire kunnen zijn over de verveling en het morele verval van een te rijke bovenklasse. Maar dan had *Rosebush Pruning* beter geschreven moeten zijn en hadden de personages interessanter moeten zijn. De kwaliteit van de acteurs redt de film.

Ergens aan de Catalaanse kust leeft een Amerikaans gezin teruggetrokken in een riant villa. Drie zonen en een dochter vegeteren er in alle luxe met hun blinde vader, in leven gehouden door een gestage stroom online bestel-lingen van Gucci en Balenciaga. De moeder, gespeeld door Pamela Ander-son, is volgens de overlevering twee

jaar geleden in een bos verderop aan stukken gereten door wolven. Dat is geen metafoor voor hoe het gezin met haar omging. Deze mensen zijn lamme-tjes, ook al zien ze zichzelf nog zo graag als wolven. Niemand in het gezin is geïnteresseerd in de ander – de familie-traditie is treiteren en affakkelen – maar ze willen die ander ook weer niet laten gaan. Dan zou hun wereld veranderen en dat kunnen ze emotioneel niet aan.

Het kleurenpalet van de film is mod-dervet, alsof deze mensen zich alle kleur van de wereld hebben toegeëigend.

Elle Fanning speelt de geliefde van een van de zonen. Een buitenstaander. Je kunt je voorstellen hoe het eraan toe

gaat als ze voor een kennismaking langskomt. “Hoe groot zijn haar bor-sten?”, vraagt de vader aan tafel. Het is tekenend voor de middelmatige kwali-teit van de film dat daar antwoord op wordt gegeven. Ondanks de zomerzon en de geweldige decors blijft de film steken in een bourgeois decadentie die je waarschijnlijk al meerdere keren hebt gezien. Maar dan beter. Er wordt gehint op incest, de oude vader heeft een sek-suele voorliefde voor tandpasta en moord en doodslag hangen voor altijd in de lucht. Want erfenis.

De film wil sexyer en decadenter zijn dan hij is. Dat voel je het duidelijkst wanneer Dave Clarke’s ‘What Was Her

Name’ aan het eind inzet. Waarmee de film trouwens lijkt te suggereren dat het allemaal de planning van Elle Fan-nings personage en haar geliefde is, zoon Jack, maar andere scènes spreken dat juist tegen. Enfin, de acteurs zijn goed en het is ook weer niet zo dat je struikelt over gaten in de plot. Maar memorabel is het niet. Ook al heeft de film de officiële goedkeuring van Marco Bellocchio, op wiens *I pugni in tasca* dit alles ‘losjes’ is gebaseerd. ■

ROSEBUSH PRUNING ITALIË, 2026 | REGIE KARIM AÏNOUZ | MET CALLUM TURNER, ELLE FANNING, JAMIE BELL | 97 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 10 SEPTEMBER

ROSEBUSH PRUNING

‘Ik houd van al mijn personages. Dat zijn de kinderen die ik nooit gehad heb’
Karim Aïnouz

spookachtig zijn, en groter dan ze nodig hadden. In die leegte wilde ik dat de peperdure meubelstukken en unieke objecten toch niet op de voorgrond zouden zijn. Ze moeten een gevoel van overdaad bieden zon-der dat het protserig shownen wordt. Dat gold ook voor kleding: deze personages zijn niet bezig met zoiets banaals als winkelen, of de laatste modetrends. Nee, deze mensen zijn eerder verzamelaars.” Het lukte Aïnouz om bijvoorbeeld unieke stukken te lenen uit de archieven van grote labels, zoals die van Yves Saint Laurent. “De kledingstukken van de personages zijn als diamanten. Daarnaast hebben ze allemaal één gouden nagel, is dat jullie opgevallen? Het is een sub-

tiele verwijzing naar het feit dat rijkdom net zo over-draagbaar is als je genen. De hoeveelheid miljonnairs die weer zonen hebben die ook miljonnairs worden, is niet te tellen. Alles blijft in de familie. Tot in de klein-ste details, ook in de make-up en kapsels, moest alles dat overerfelijke privilege uitstralen.”

HET IS MAAR EEN KICK

Hoezeer hij rijke mensen ook haat – “en al helemaal heel erg rijke mensen!” – toch beziet Aïnouz zijn per-sonages met een milde blik. “Misschien heb ik een romantisch idee gekregen van wie deze mensen zijn, maar hier gaat het ook om het doorbreken van een viecieuze cirkel van geweld en misbruik. Mensen kun-nen zeggen dat ze pervers zijn, maar zo zie ik dat niet. Ja, er is perversie in de film. Maar waarom zou het een probleem zijn als Jack van bloed houdt? Hij lijkt graag bloed op, ja. Laat hem! Het is maar een kick. Als we niet naar ze kijken als mensen met een beschadiging, maar slechts als puur verdorven figuren, dan veroor-delen we ze en zal deze shit voor eeuwig voort blijven bestaan.”

Kon een satirische film met dergelijke Amerikaanse personages op dit moment ook gemaakt worden door een Amerikaanse filmmaker? Aïnouz weet vrij zeker van niet: “Nee, dat is al heel lang niet meer gebeurd.

De laatste film die raakte aan de onderwerpen uit *Rosebush Pruning* was *American Beauty* [1999]. Ik denk niet dat je nu zo’n film kan maken in Amerika en dat die dan gefinancierd wordt door een streamingdienst die bijvoorbeeld een documentaire over Melania Trump financiert. Dat zegt alles. Het is allemaal zó conservatief. Maar ik ben een vrij man en ik kan maken wat ik wil”

Tussen de tientallen films die hij sinds zijn eerste korte film uit 1992 maakte, ziet hij niet een direct ver-band. En dat beoogt hij ook niet. “Luister, ik denk dat de enige connectie is dat er géén connectie is. Ik maakte Braziliaanse films die in die cultuur geworteld zijn, experimentele films, historisch drama, docu-mentaire... Films met een klein budget, films met een megabudget – en alles daartussen. Ik ben niet het soort maker dat zijn stempel op deze wereld wil druk-ken als kunstenaar. Fuck nalatenschap en auteur-schap. Dat gaat helemaal nergens over! Het dwingt je om een bepaalde stem te ontwikkelen, wat je weer-houdt van speelsheid. Ik houd van het experiment, van dingen maken die ik nog nooit gemaakt heb. Dit is bijvoorbeeld mijn eerste satire en ik vond het gewel-dig om te maken. Het enige wat nooit veranderd is in al die jaren van filmmaken: ik houd van al mijn perso-nages. Dat zijn de kinderen die ik nooit gehad heb.” ■

Portret Jacques Demy

PEAU D'ÂNE (1970)

JACQUES DEMY

LES PARAPLUIES DE CHERBOURG (1964)

LA BAIE DES ANGES (1963)

DE WEEMOED VOORBIJ DE BETOVERING

Het oeuvre van de Franse filmmaker Jacques Demy, van wie vijf films opnieuw in de bioscoop verschijnen, wordt vaak aangeduid als sprookjesachtig, magisch en betoverend. Dat ontneeamt het zicht op zijn weemoedige verhalen vol teleurstelling, verdriet en wanhoop. En hoe zit het met zijn queer kant?

Door ANDRÉ WAARDENBURG

Le monde enchanté de Jacques Demy was de titel van een tentoonstelling die de Cinémathèque française in 2013 organiseerde over de geliefde Franse filmmaker. Deze titel, ‘de betoverende wereld van Jacques Demy’, is treffend maar bekrachtigt bovenal een kritische benadering van het werk van de regisseur die lang niet het hele verhaal vertelt. De nadruk op de magie van Demy (1931-1990) ontneeamt het zicht op de schaduwen in zijn oeuvre: het sprookjesachtige wordt altijd gecontrasteerd met melancholie, verlies en onvervuld verlangen. Ook esthetisch zijn de films georganiseerd volgens het licht -donkerprincipe. Zie het topshot van de kleurige paraplu’s boven een grauw trottoir in een van zijn bekendste films. Maar wie alleen naar de glanzende oppervlakte kijkt, mist die contrasten in zijn werk.

Vanaf eind augustus brengt distributeur Cherry Pickers vijf Demy-films opnieuw uit, waaronder zijn geheel gezongen films (*cinéma en chanté*) met Catherine Deneuve: Gouden Palm-winnaar *Les parapluies de Cherbourg* (1964) en *Les demoiselles de Rochefort* (1967), met een bijrol van Hollywood-ster Gene Kelly. In beide films verhullen pastelkleuren de bitterzoete inhoud. Nog los van het feit dat werkelijk alles gezongen is, dus ook de dialogen, is Demy’s vormgeving opvallend kunstmatig. Hij liet de straten

en muren van Cherbourg overschilderen in zuurstokkleuren. Hier dient zich het eerste frappante contrast aan in Demy’s oeuvre: door te filmen op locatie sugereert hij authenticiteit, maar dat realisme wordt vervolgens ‘opgetild’. De werkelijkheid wordt verfraaid, om des te sterker de schaduwkant te kunnen laten zien, de teleurstelling over leven en liefde die veel van zijn personages kenmerkt.

De magische (buiten)kant van Demy is veelal stilistisch en springt in het oog. Zoals het soepele camerawerk, de verzadigde kleuren of het fraaie contrast tussen zwart en wit dat in de nieuwe 4K-restauraties extra goed naar voren komt. Samen met de lyrische muziek van zijn vaste componist Michel Legrand zorgt dit alles voor esthetische genoegens. Maar inhoudelijk ligt het genuanceerder. De in Nantes geboren Demy heeft in zijn werk een voorkeur voor havensteden, plekken waar mensen komen en gaan en waar (Amerikaanse) matrozen en zeelieden door de straten schuimen op zoek naar vluchtig vertier. Alles is er altijd in transitie, niets is er blijvend: ook de liefde niet. Dat geeft zijn ogenschijnlijk vrolijke oeuvre onmiskenbaar een melancholiek randje. De gelatenheid van de personages over deze amoreuze vergankelijkheid stemt zelfs droevig.

DESILLUSIE

De blauwdruk voor Demy’s trieste thematiek zit in zijn indrukwekkende debuut *Lola* (1961). Hij droeg hem op aan filmmaker Max Ophüls, bekend van zijn meesterlijke melodrama’s en zwerige camerawerk. Het personage is vernoemd naar Lola Montès, titelpersoon uit de gelijknamige Ophüls-film. Demy’s Lola (Anouk Aimée) is een danser die zich bij haar optredens in nachtclub Eldorado kleedt als Marlene Dietrich in *Der blaue Engel* (1930); een dialoog verwijst naar Marilyn Monroe. Een ander personage bezoekt een bioscoop waar een Hollywood-film met Gary Cooper draait. *Lola* begint met een zogenaamde iris-in, waarbij een groot deel van het beeld eerst gemaskeerd is – we zien een rondje ter grootte van een oog – waarna het beeld langzaam geheel gevuld wordt. Een ouderwetse techniek uit de tijd van de vroege film.

Enerzijds staat Demy dus met één been in het verleden, anderzijds is hij contemporain. Net als zijn Nouvelle Vague-tijdgenoten filmt hij op locatie (hier in zijn geboortestad Nantes), is het budget beperkt en de vorm spontaner dan in klassiek Hollywood. Maar die schijnbaar losse structuur van *Lola* is strak gecomponeerd. *Lola* begint met een man met cowboyhoed die als een prins op het witte paard in een witte Cadillac Nantes binnenrijdt, waarbij hij bijna een stel Amerikaanse matrozen aanrijdt, en eindigt met diezelfde man die Nantes weer verlaat. Een van de matrozen speelt een rol in het verhaal, dat vol zit met dwarsverbanden. Zo heet Lola eigenlijk Cécile, ook de naam van een meisje dat in de film voor het eerst verliefd wordt, op dezelfde leeftijd dat Lola voor het eerst verliefd werd.

Om Lola heen cirkelen allemaal bijfiguren, van wie dertiger Roland de belangrijkste is. Zijn verveling, gebrek aan ambitie, desillusie en levensmoeheid kleuren de plot. Hij kent Lola van vroeger, ontmoet haar bij toeval opnieuw en wordt verliefd op haar – een liefde met complicaties.

Terzijde: dezelfde personages duiken vaak in meerdere films van Demy op, wat zijn oeuvre – ook thematisch – fraai sluitend maakt: zo zien we een inmiddels gedesillusioneerde en wanhopige Lola terug in Demy’s in Amerika gedraaide *Model Shop* (1969) en treffen we Roland weer in *Les parapluies des Cherbourg*.

Lola is ook een van de vele Demy-films met een optimistisch einde, dat in schril contrast staat met alles wat eraan voorafgaat. Over die ‘en ze leefden nog lang en gelukkig’-sprookjes einde is vaak kritisch geschreven. Ja, ze zijn ongelooftwaardig, maar je ziet ook dat Demy ze afraffelt. In zijn tweede film, *La baie des anges* (1963), duurt het ‘happy end’ hooguit anderhalve minuut. Zou Demy ze ironisch bedoeld hebben? Als commentaar op de heteronormativiteit van cinema en de Nouvelle Vague in het bijzonder?

QUEER SENSIBILITEIT

Hier komen we bij een intrigerend biografisch ‘contrast’. Demy was decennialang getrouwd met regisseur Agnès Varda, maar bekend is dat hij op zijn minst biseksueel was (zie ook Demy’s *Parking* uit 1985, waarin een biseksuele rockster een vriend kust, te zien in Eye Filmmuseum). Dat hij aan aids stierf zegt niet per se iets over zijn geaardheid, toch hield Varda het tot 2008 geheim. Je kunt zijn films dus bekijken met een queer blik, wat de laatste vijftien jaar ook gebeurt. Dat is interessanter dan de eeuwige discussie of zijn films nou wel of niet bij de Nouvelle Vague horen.

In *Lola* lijken twee vrouwelijke bijfiguren samen te wonen en tonen de vrouwen die in de nachtclub werken veel onderlinge solidariteit. Demy’s queer sensibiliteit zit nog sterker in *Peau d’âne* (1970), naar het sprookje van Charles Perrault. Hier wederom de kitscherige pastelkleuren uit zijn musicals, maar ook de casting is opvallend. De koning, die met zijn dochter wil trouwen, wordt gespeeld door Jean Marais. Marais was de partner van de openlijk homoseksuele kunstenaar Jean Cocteau, in wiens films hij speelde; zie de klassiekers *La belle et la bête* (1946) en *Orphée* (1950).

Stilistische elementen uit die beide films zien we terug in Demy’s campy sprookjesverfilming. Die was bedoeld voor kinderen, maar voor wie er oog voor heeft is hij ook te interpreteren als queer film. Als de prins en prinses trouwen lijken ze beiden diep verveeld, waarbij de suggestie is dat de prins wellicht gay is en dat de prinses eigenlijk liever met haar vader getrouwd was – zoals zij in het begin ook zegt. Opeens is de film niet meer saai maar uitdagend en de norm bevragend. Met die queer blik ga je ook anders naar de vele matrozen kijken die Demy’s film bevolken, daar hoeft je geen Gerard Reve voor te hebben gelezen.

Voor het witwassen van de queer kant van Demy wordt, terecht of onterecht, Varda verantwoordelijk gehouden. Tot haar dood had zij de rechten van zijn films, die ze weliswaar liefdevol restaureerde maar ook streng controleerde. Zij benadrukte de magische en elegante kant van Demy, onder meer in haar documentaire *L’univers de Jacques Demy* (1995; hierin geen woord over zijn biseksualiteit), resulterend in de Cinémathèque-tentoonstelling over de betoverende wereld van Demy. Net als de vrouwelijkheid die een platinablonde Jeanne Moreau als maskerade inzet in gokfilm *La baie des anges*, is het zaak achter dit masker te kijken. Dan zien we mislukking, desillusie, gedwarsboomde dromen en stille wanhoop. Geen wonder dat personages vertrekken, richting een ongewisse toekomst, en ook in de mise-en-scène constant in beweging zijn. Op zoek naar verlossing die misschien wel nooit komt. ■

LES PARAPLUIES DE CHERBOURG IS TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS, **LOLA, LA BAIE DES ANGES, LES DEMOISELLES DE ROCHEFORT** EN **PEAU D’ÂNE** VANAF 3 SEPTEMBER. ALLEN OOK VIA PICL.NL.

EEN AANVULLEND PROGRAMMA MET SPEELFILMS, KORTE FILMS EN DE DOCUMENTAIRE **JACQUES DEMY, LE ROSE ET LE NOIR** IS TE ZIEN IN EYE FILMMEUSEM (27 AUGUSTUS – 14 OKTOBER 2026).

Column

DAN HASSLER-FOREST

Als de Indiana Jones van de filmwetenschappen zoekt Dan Hassler-Forest naar verborgen betekenissen en geheime kamers van de filmgeschiedenis

SLAPSTICK

Van alle filmstijlen is slapstick misschien wel de meest ondergewaardeerde. Wie de term überhaupt al gebruikt, doet dat doorgaans denigrerend: “De humor verviel al gauw tot het niveau van slapstick.” Slapstick is een fysieke, fundamenteel visuele vorm van humor – en omdat we in onze cultuur het woord altijd boven het beeld verheffen, zijn we ook geneigd om slapstick te zien als banaal, plat, minderwaardig. Toch is er geen filmgenre dat zo’n universele aantrekkingskracht heeft. In de filmzalen zien we recent een voorzichtige terugkeer naar deze geliefde traditie.

Zelf viel bij mij het kwartje pas toen ik voor het bekende ouderlijke dilemma stond: wat voor film zet je op tijdens een kindereestje? De wanhoop nabij pakte ik ooit een dvd met korte Chaplin-films van de plank, en het bleek een gouden greep te zijn. Anderhalf uur rolde een kamer vol tienjarige zowat van hun stoel van het lachen. Niemand klaagde over het gebrek aan kleur, de afwezigheid van dialogen, of de kinderlijk eenvoudige plot: iedereen was gebiologeerd door de virtuositeit van puur fysieke komedie.

Eigenlijk had het me niet moeten verbazen: de schijnbaar onweerstaanbare grollen van de zwigende Minions stammen immers direct af van de slapsticktraditie, terwijl de makers van actiefenomeen John Wick hun trendsettende franchise zien als eerbetoon aan hun idool Buster Keaton. Deze zomer werd een hele generatie kleuters zelfs getrakteerd op een stoomcursus vroege filmgeschiedenis in *Minions and Monsters*, waarin de kleine gele mannetjes al sinds Méliès op filmsets aanwezig blijken te zijn geweest.

Animatie leent zich dan ook uitstekend voor filmhumor die het moet hebben van vlekkeloze timing en uitgekende mise-en-scène. Na de hoogtijdagen van Chaplin, Keaton en Lloyd werd de slapsticktraditie bovenal voortgezet in de Looney Tunes-shorts. Ook deze keren nu weer terug naar het grote doek in *Coyote vs. Acme*, waarin de geanimeerde personages uit de klassieke *Road Runner*-cartoons worden overgeheveld naar de “echte” wereld, waar ze bij worden gestaan door live-action acteurs. Deze productie stamt eigenlijk al uit 2023, maar Warner Bros. besloot toen om de film af te schrijven en helemaal niet uit te brengen; gelukkig komt hij dit najaar alsnog in de bioscoop.

Hundreds of Beavers legde net zo’n lange weg af naar de Nederlandse filmtheaters. Dit ontwapenende eerbetoon aan de slapsticktraditie was in 2022 al op filmfestivals te bewonderen, en is sindsdien langzaam maar zeker doorgedrongen tot een breder publiek. Gemaakt met een minibudget van slechts 150 duizend dollar brengt dit zwart-wit meesterwerkje de belangrijkste slapsticktradities op weergaloze manier bij elkaar: de fysieke humor van Chaplin tot *Jackass*, de geluidseffecten en de rekbare zwaarte kracht van Wile E. Coyote tot *Minions*, en de waaghalzerij van Keaton tot *John Wick*. Gaat dat zien! ■

VIRGINIE EFIRA
ISABELLE HUPPERT
PIERRE NINEY
VINCENT CASSEL
ADAM BESSA

‘Entertaining and smartly executed French drama...Farhadi’s best-ever in terms of style and pure picturemaking skill’

Deadline

EN CATHERINE DENEUVE

CANNES FILMFESTIVAL
OFFICIELE SELECTIE 2026
IN COMPETITIE

HISTOIRES PARALLÈLES

EEN FILM VAN
ASGHAR FARHADI

VANAF 3 SEPTEMBER IN DE BIOSCOOP

cineart www.cineart.nl /cineartnederland /cineartnl

NA INTOUCHABLES EN HORS NORMES

LOUIS GARREL CAMILLE COTTIN PIERRE LOTTIN

‘A warm, good-natured atmosphere (carried by a very strong cast)’

Cineuropa

‘Hommage aan de eighties’

Cineville

juste une illusion

EEN FILM VAN
ERIC TOLEDANO & OLIVIER NAKACHE

DE FRANSE BIOSCOOPHIT
VANAF 24 SEPTEMBER IN DE BIOSCOOP

@/cineart_nl /cineartnederland /cineart_nl

Recensies

Mother

MOEDER TERESA ALS REBEL

Via het verhaal van Moeder Teresa vóór ze wereldberoemd werd, onderzoekt Teona Strugar Mitevska de vrouw achter de mythe. Noomi Rapace zet daarbij een krachtige figuur met een punkattitude neer.

“Ik ben een vrouw die hier gevangen zit. Wachtend op een wereld die verandert. Ik ben een vrouw in een systeem gerund door mannen.” Vanachter de kloostermuren maakt de jonge Teresa haar positie heel duidelijk. Gelukkig schetst regisseur-scenarist Teona Strugar Mitevska (*The Happiest Man in the World*, 2022) een complexer feministisch portret. Van een tegelijk vastberaden en onzekere jonge vrouw die een rigide gemeenschap door elkaar schudt. Met krachtige beelden, een ruige soundtrack en magisch-realistische accenten houdt ze haar film even ver weg van het pamflet als van de zeemzoete hagiografie.

Het begon als een documentaire over Moeder Teresa, die net als Mitevska geboren is in het Noord-Macedonische Skopje. Maar gebruikmakend van fictie en door te focussen op één week in 1948 vertelt *Mother* uiteindelijk een individueel scheppingsverhaal waarin introspectie en persoonlijkheidsontwikkeling botsen met de gesloten wereld van een Indiaas klooster – waar de jonge non dan ook uit moet breken. Via sleutelmomenten en keerpunten tekenen zich de contouren van een rebels personage af. Haar verhaal over vrouwelijke empowerment is heel persoonlijk, zo vertelde Mitevska afgelopen najaar op het filmfestival van Gent:

“Als vrouw uit de Balkan weet ik hoe heftig het is om op te boksen tegen een sterke machocultuur.”

Via Teresa’s engagement, haar strijd tegen armoede en hongersnood, komen thema’s als kolonialisme, uitbuiting, seksisme, vrouwelijke solidariteit, macht en genderongelijkheid aan bod. Maar *Mother* negeert de

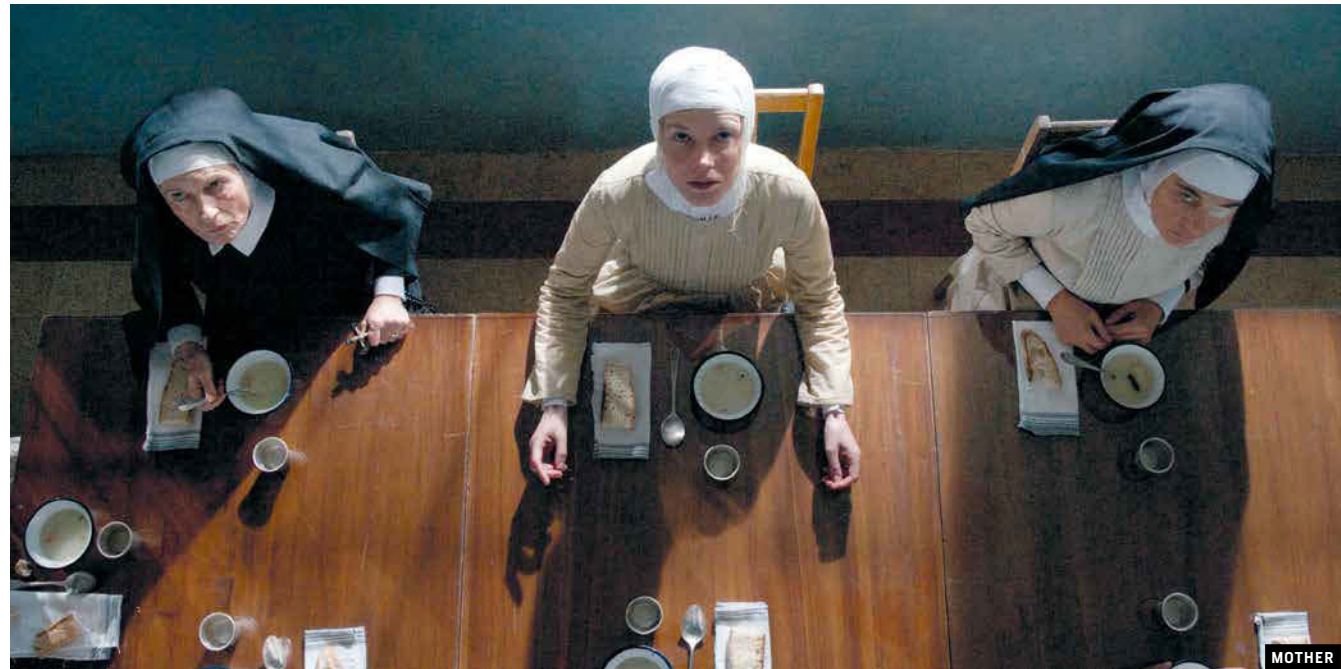
olifant in de kamer niet. Als jonge vrouw die binnen een oerconservatieve katholieke Kerk haar weg zocht was Teresa tegen abortus. In Mitevska’s film komt ze door de praktijk evenwel tot bezinning, waarbij ook andere denkbeelden – zoals die van dokter Kumar, die in vrije keuze gelooft, langskomen.

Mother is vooral een emotionele film over een warme, solidaire nonnengemeenschap. Tegelijk worden ook angstgevoelens blootgelegd. Het klooster in Calcutta is zowel een gevangenis als een fort. Zowel een controle- als een beveiligingssysteem. Gestuurd door macht en geregeerd door angst. Ook al oogt

Moeder Teresa brutaal, energiek en zelfverzekerd, ook zij worstelt met angsten en twijfels. “Hallucinaties zijn een teken van waanzin,” verzucht Teresa, “wat als het de duivel was die me op een missie stuurde? Of mijn eigen ijdelheid?”

IVO DE KOCK

MOTHER BELGIË/ZWEDEN/DENEMARKEN/MACEDONIË/BOSNIË-HERZEGOVINA, 2025 | REGIE TEONA STRUGAR MITEVSKA | MET NOOMI RAPACE, SYLVIA HOEKS | 103 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGINE | TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

Histoires parallèles

TOEN WAS STALKING NOG HEEL GEWOON

Een schrijver, twee broers en een dakloze jongeman herkennen in dezelfde Parijse vrouw het object van hun verlangen in Asghar Farhadi’s *Histoires parallèles*. Of is het bezitsdrang?

Histoires parallèles is gebaseerd op Kieslovski’s *A Short Story About Love*, maar is vooral Een lange film over stalking. Dat is een wat reductionistische lezing, toegegeven, maar het is bizar hoeveel de vrouw waar in deze film drie mannen omheen draaien, moet verdragen. Onder het mom van liefde en literatuur natuurlijk. Maar op liefde is geen van de mannen te betrappen en wie ergens literatuur ontwaart mag de vinger opsteken.

De realiteit van de film is deze. Isabelle Huppert speelt Sylvie, een auteur die over haar hoogtepunt heen is – dat valt tenminste af te leiden aan de reactie van haar uitgever op een manuscript in Catherine Deneuve’s enige scène in de film. “Zo gedragen mensen zich niet meer”, zegt Deneuve’s personage. Sylvie weet dat niet, want ze komt nauwelijks haar Parijse appartement uit. Ze schrijft een verhaal over een vrouw die in een appartement aan de overkant werkt, samen met twee broers. Dat vormt de tweede verhaallijn in de film. De derde zet in nadat Sylvie een dakloze jongeman in huis neemt, die Sylvie’s verhaal begint te herschrijven en de vrouw aan de overkant begint te bespieden. Het duurt niet lang voor hij haar op straat aanspreekt.

Zo bouwt Asghar Farhadi een labyrintische constructie, maar mensen laten verdwalen lijkt niet het punt van deze film. Wat het punt wel is, wordt niet duidelijk. Dat is waarschijnlijk het grootste probleem van *Histoires parallèles*. Wat je ziet zijn drie verhaallijnen (de realiteit en twee verhalen) over een vrouw over wie zowel Sylvie, Adam (de dakloze man) en de twee broers fantaseren. Sylvie gebruikt ‘Anna’ voor een verhaal over haar eigen moeder en de zelfdoding van haar vader. In Adams versie heeft ze een relatie met de ene broer en wordt begeerd door de andere. In de realiteit probeert Adam haar te versieren, maar zij vraagt hem steeds nadrukkelijker om daarmee op te houden.

Je spiegelt verhaallijnen aan elkaar omdat ze elkaar bijvoorbeeld bevragen, weerleggen, verhelderen of juist verduisteren. Dat doen ze niet in deze film. Farhadi is een prima verteller en hij zorgt ervoor dat je nauwelijks in verwarring raakt over welke verhaallijn je op enig moment volgt. De acteurs verrijken de film enorm. Virginie Efira (Nita/Anna), Vincent Cassel (een van de broers) en Huppert houden de dikke twee uur speelduur dragelijk. Maar waarom deze film bestaat? Een raadsel.

RONALD ROVERS

HISTOIRES PARALLÈLES FRANKRIJK, 2026 | REGIE ASGHAR FARHADI | MET VIRGINIE EFIRA, ISABELLE HUPPERT, VINCENT CASSEL | 141 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEART | TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

VANAF 24 SEPTEMBER IN DE FILMTHEATERS

SOVEREIGN SON

EEN FILM VAN CINDY JANSEN

WTFILM

het
Cultuurfonds

VERDE
FILMS

NL FILM
FONDS

VEVAM

Gemeente
Rotterdam

HUGH
JACKMAN

JODIE
COMER

BILL
SKARSGÅRD

THE DEATH OF ROBIN HOOD

HERO.
LEGEND.
MYTH.

VANAF 3 SEPTEMBER
IN DE BIOSCOOP

A MICHAEL SARNOSKI FILM

typical A24 MADMAN SEARCHERS A/N/T/M/N amazon

Recensies

Sugar

CHYNA MOET WEG

Het speelfilmdebuut van Amira Duynhouwer is gebaseerd op haar eigen ervaringen en op die van heel veel vrouwen, overal ter wereld. Ze laat geloofwaardig zien waarom huiselijk geweld zo'n effectieve sluipmoordenaar is.

In de openingsscènes van *Sugar* wordt mooi uiteengezet waarom Chyna (zanger en rapper Delany Lepelblad) en Raoul (Daniël Kolf) bij elkaar zijn. Nostalgisch gekleurde home movies laten hun liefde zien, vanaf het prille begin via de geboorte van hun kind Sugar tot aan het moment waar we nu zijn. Het gezin leeft in een appartement in Amsterdam-Zuidoost, zij werkt in de kapsalon van haar moeder, samen met haar zussen. Van hem is niet helemaal duidelijk wat hij doet, maar eerder zagen we in de videobeelden een pistool.

Sluipenderwijs verandert de dynamiek tussen de twee. Zijn controledrang doet zich steeds meer gelden en haar verzet ertegen raakt steeds meer gebroken. Tot de onvermijdelijke eerste grote geweldsuitbarsting, gevolgd door een al even groot vertoon van berouw. Duynhouwer bouwt de spanning zorgvuldig op en laat subtiel zien hoe gewelddadige relaties werken en waarom het voor de slachtoffers zo moeilijk is om eruit te komen.

Die subtiliteit zit niet alleen in het sterke scenario en de geloofwaardige dialogen, maar ook en vooral in de gelaagde personages en de manier waarop die door de acteurs zijn ingevuld. Raoul is niet zomaar een agressieve tiran; hij is ook liefdevol en zorg-

zaam. Chyna is geen zielig, zwak vrouwtje, maar een sterke, talentvolle professional, die verontrustende signalen te lang met de mantel der liefde bedekt, zelfs wanneer haar dochtertje in gevaar komt. Achter de bravoure van haar zussen gaat diepe liefde schuil.

Sugar speelt zich af in de honingraatflats van de Bijlmer. Duynhouwer en camerapersoon Sam du Pon maken optimaal gebruik van de architecturale eigenschappen van de gebouwen, die er tegen vlammeende lichten indrukwekkend en on-Nederlands stijlvol uitzien. De Caraïbische gemeenschap wordt genuanceerd en met flair (en een steengoed productie- en kostuumontwerp) geschilderd: vanzelfsprekende warmte en liefde, die gepaard gaat met ongezouten meningen en harde woorden. Er is ruimte voor de feestelijke momenten van samenzijn: een barbecue in een te krappe tuin, de uitbundigheid in de kapsalon, en ook de magie van een rituele cleansing door Chyna's moeder.

Er zijn al veel – maar misschien nog niet genoeg – films gemaakt over huiselijk geweld (een term met een nog altijd iets te knusse connotatie), maar nog niet eerder een die door de setting en de cast zo volledig is geworteld in de Caraïbische cultuur.

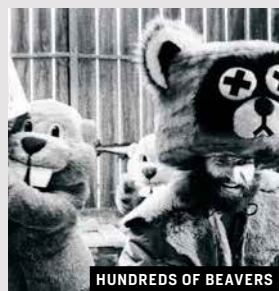
NICOLE SANTÉ

SUGAR NEDERLAND, 2026 | REGIE AMIRA DUYNHOUWER | MET DELANY LEPELBLAD, DANIEL KOLF | 85 MINUTEN | DISTRIBUTIE DUTCH FILMWORKS | TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

SUGAR

Kort

HUNDREDS OF BEAVERS

HARRY POTTER AND THE PHILOSOPHER'S STONE (25TH ANNIVERSARY)
Chris Columbus | In aanloop naar de nieuwe, peperdure *Harry Potter*-serie die in december van start gaat op HBO Max, keert de verfilming waarmee het ooit allemaal begon tijdelijk terug in de bioscopen. En dat is toch best een *trip down memory lane*, zeker met Daniel Radcliffe, Emma Watson en alle andere tovenaarsleerlingen die nog piepjong zijn.
TE ZIEN VANAF 26 AUGUSTUS

HUNDREDS OF BEAVERS
Mike Cheslik | Vier jaar na verschijning krijgt deze cultklassiker eindelijk een Nederlandse bioscooprelease, nadat nieuwsgierigen het eerder moesten doen met dvd's en de illegaliteit. Zonde, want zoals *Filmkrant*-recensent Ronald Rovers eerder schreef: "Deze indie-slapstick over de tijdloze strijd van mens tegen bever is een feest waarin je al je wensen in vervulling ziet gaan: liefde, sneeuw, Sherlock Holmes en paaldansen."
TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

RED RUE EXPRESS
Oleksii Yesakov | Oekraïense romantische treinkomedie over generatieconflicten bij het personeel, een bonte groep reizigers en de zoektocht naar ware liefde. Dit alles speelt zich af op de Oekraïense Onafhankelijkheidsdag.
TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

SPA WEEKEND
Jon Lucas, Scott Moore | Amerikaanse komedie over vier vriendinnen die tot rust willen komen tijdens een saunaweekend. Makkelijker

SPA WEEKEND

gezegd dan gedaan natuurlijk: hun trip onttaardt al snel in complete chaos. Geregisseerd

door de makers van de *Bad Moms*-films.
TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

The Cycle of Love

EEN HART IN TIEN MINUTEN GESTOLEN

Deze ontroerende documentaire vertelt hoe een Indiase kunstenaar in 1977 op de fiets stapt naar Zweden, op weg naar de student die zijn hart gestolen heeft.

In romantische films wordt steevast de indruk gewekt dat het lot de twee hoofdpersonages bij elkaar bracht. Dromen over de ware liefde komen simpelweg uit. De hoofdpersoon in de documentaire *The Cycle of Love*, Pradyumma Kumar Mahandia, ook wel 'PK' genoemd, is ook een dromer die gelooft dat "het lot alles omvat". Nadat hij in 1975 verliefd wordt op de Zweedse student Lotta, besluit hij haar twee jaar later per fiets op te zoeken. Tijdens de reis, die hem voert langs onder meer Pakistan, Turkije en Iran, legt hij zo'n 9.600 kilometer af.

Filmmaker Orlando von Einsiedel (*Virunga*, 2014) ensceneert met acteurs en niet-professionele spelers de beproevingen van PK, terwijl de twee geliefden vanuit het heden terugblikken. Zo is te zien hoe de Indiër opgroeit in een dorpje waar zijn gezin deel uitmaakt van de laagste kaste, de dalit, ook wel 'de onaanraakbaren' genoemd. Opvallend genoeg voorspelt een astroloog in die tijd dat PK een bijzondere vrouw zal ontmoeten met het sterrenbeeld Stier (Lotta is een Stier.)

Begin jaren zeventig besluit PK te verhuizen naar New Delhi, waar hij een opleiding begint tot kunstenaar en zich ontwikkelt tot een talentvolle portrettekenaar. Voor tien roepie tekent hij in tien minuten een portret.

Als Lotta, die op vakantie is in India, voor hem plaatsneemt, merkt PK dat je hart ook in tien minuten gestolen kan worden.

Die scène, waarin Lotta PK in de ogen kijkt terwijl hij de contouren van haar gezicht schetst, voelt als een toonbeeld van romantiek. De film opent met een citaat van de Indiase dichter Rabindranath Tagore, over geliefden die "ooit vreemdelingen voor elkaar waren" totdat ze ontwaakten en "ontdekten dat we elkaar dierbaar waren". Dat is precies wat Von Einsiedel op dat moment illustreert.

Tussendoor beschrijft Lotta hoe ze het destijds ervoer; hoe ze PK zag als "een knappe jongen". De ogen van PK beginnen te twinkelen zodra hij over Lotta begint. Je voelt aan alles dat het wederzijdse verlangen nog vurig aanwezig is; het verlangen dat voor PK destijds fungeerde als de brandstof om die lange reis te maken.

Dit klinkt allemaal nogal zoetsappig en dat is de documentaire ook bij vlaggen. Het blijft moeilijk om een romantische film te maken zonder te vervallen in clichés. Maar Von Einsiedel komt een flink eind.

OMAR LARABI

THE CYCLE OF LOVE VERENIGD KONINKRIJK/VERENIGDE STATEN/INDIA/ZWEDEN, 2025 | REGIE ORLANDO VON EINSIEDEL | MET CHIRAG LOBO, MINA DALE | 98 MINUTEN | DISTRIBUTIE BANTAM | TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

“DE VESUVIUS CREEËRT ALLE WOLKEN IN DE WERELD”
JEAN COCTEAU

BELOW THE CLOUDS

POMPEII - NAPOLI

MOSTRA INTERNAZIONALE D'ARTE CINEMATOGRAFICA LA BIENNALE DI VENEZIA 2025
Special Jury Prize

BANTAM FILM

NU IN DE BIOSCOOP

BANTAMFILM.NL

VANAF 17 SEPTEMBER IN DE FILMTHEATERS

PILAR FOGLIATI
ADRIANO GIANNINI

BREVE STORIA D'AMORE

REGISSEUR
LUDOVICA RAMPOLDI

J&F FILMS

EN OP **pic**

Recensies

Palestine 36

DE BRITTEN ZIJN DE BAD GUYS

Ambitius maar weinig genuanceerd kos-tuumdrama over het eerste brede Pales-tijnse verzet tegen het optuigen van een Joodse staat door de Britten.

Met een budget van ergens tussen de zes en twaalf miljoen dollar is het na de start van de Gaza-oorlog deels in Palestina en Jorda-nië gedraaide kostuumdrama *Palestine 36* de duurste en meest ambitieuze Palestijnse speelfilmproductie tot nog toe. De interna-tionale cast bestaat uit onder meer Jeremy Irons en Palestijnse acteerkanonnen als Hiam Abbass en Saleh Bakri.

Het is knap hoe de makers met hun relatief bescheiden budget een historische vertelling van epische proporties hebben weten neer te zetten, met weidse shots van glooiende landschappen en buitenopnames in idyllische dorpjes. Het mooist zijn de in-gekleurde archiefbeelden van het leven in onder meer Jeruzalem in de jaren dertig. Een slimme zet die grote sets of dure cgi-beelden overbodig maakt en een leven-dige historische achtergrond biedt.

De in Bethlehem geboren en in de VS opgeleide Palestijnse regisseur/scenarist Annemarie Jacir (*Salt of this Sea*, 2008; *Wajib*, 2017) neemt 1936 als vertrekpunt voor een ensemblevertelling die laat zien hoe gewone Palestijnen worden meege-sleept in het eerste georganiseerde Pales-tijnse verzet – de algemene staking en de Arabisch-Palestijnse Opstand, gevolgd door de instelling van de Commissie-Peel – tegen het optuigen van een Joodse staat onder aanvoering van de Britten. Interes-sant, omdat westerse geschiedenislessen vaak pas beginnen bij het uitroepen van de staat Israël na WOII, waar die koers al werd ingezet met de Balfour-declaratie (1917)

tijdens WOI, toen de Britten het gebied veroverden op de Ottomanen.

Niet de Joodse immigranten (die als figu-ranten slechts deel uitmaken van het decor) maar de Britten zijn de *bad guys* in dit ver-haal, dat schakelt tussen het politieke cen-trum in Jeruzalem en de boerenbevolking en rebellen op het platteland. Ook de islam is naar de achtergrond geschoven. Jacir, die zelf een christelijke achtergrond heeft, lijkt met haar invalshoek te willen benadrukken dat de Palestijnse kwestie minder een religieus dan wel een politiek-menselijk drama betreft dat bovenal draait om koloniale landroof.

De melodramatische ondertoon van slachtofferschap en heroïsch verzet laat voor nuances echter weinig ruimte. Door de vele gebeurtenissen en het schakelen tussen Palestijnen en Britten, stad en platteland, jong en oud, ontbreken de complexere ach-tergronden, waardoor situaties en persona-ges te stereotiep blijven. Plattelandsjongen Yusuf, die als in Jeruzalem werkende chauffeur de spil is in het verhaal, is vlak en saai. Yasmine Al Massri, als de bevlogen, in Oxford opgeleide Palestijnse journalist Khouloud, steelt daarentegen de show in een film die vrouwenrollen evenveel gewicht geeft als die van mannen. Achter de scher-men werden de belangrijkste departementen (scenario, regie, camera, montage) door vrouwen bemand.

KARIN WOLFS

TED & DE MAGISCHE LAMP
Enrique Gato | Nieuw deel in de *Ted &...*-franchise, waarin het titelpersonage inmiddels een overbezorgde vader is

THE DOG STARS

geworden. Maar dat betekent niet dat het klaar is met de avonturendrang, blijkt als Ted en zijn hele team moeten tijdreizen naar het jaar 1502 om vriend Mummie terug te halen.
TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

THE DOG STARS
Ridley Scott | Veelfilmer Scott is terug met een nieuw actiespektakel. In de ver-filming van de gelijknamige roman van Peter Heller speelt Jacob Elordi een jonge piloot die in een postapocalyptische

wereld op zoek gaat naar hoop en menselijkheid. Een recen-sie leest u bij de release op filmkrant.nl.
TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

BY ANY MEANS
Elegance Bratton | Actiefilm over de toch wat wonderlijke samenwerking tussen een jonge zwarte FBI-agent (Yahya Abdul-Mateen II) en een meedogenloze maf-fiahuurmoordenaar (Mark Wahlberg). In het Mississippi van de jaren zestig onderzoe-ken ze samen een reeks brute

Sunfish (& Other Stories on Green Lake)

DOORGEEFVERHAAL AAN HET MEER

In haar afstudeerfilm vertelt Sierra Falconer over een meer in Michigan aan de hand van vier vignetten.

Een duiker laat haar kuiken achter op West Lake, Michigan. Een bejaard echtpaar bekijkt de twee watervogels door een verrekijker. Niet alleen het achterlaten van een jong vormt een rode draad die de verhalen in de afstudeerfilm van Sierra Falconer verbindt, ook het motief van toekijken keert terug.

De veertienjarige Lu is door haar moeder afgezet bij haar grootouders – het koppel uit de openingsscène. Lu komt haar gevoelens tegenover haar moeder onder ogen door voor het achtergelaten duikerkuiken te zorgen, en door het meer op te gaan met de eenpersoonszeilboot van haar opa.

Vanaf het meer kijkt Lu toe hoe er een zomercursus voor getalenteerde musici plaatsvindt, en deze observatie is de aanzet tot het volgende hoofdstuk. *Sunfish* (*& Other Stories on Green Lake*) is een estafettefilm, waarin de personages die van een afstand andere personages gadeslaan, het volgende verhaal in gang zetten.

De camera glijdt als water van personage naar personage. Een wonderkind dat aan de verwachtingen van zijn moeder moet voldoen, wordt opgevolgd door een termi-naal zieke man op jacht naar een mythische vis, en dan door een tiener die zich voor-bereidt op het aanstaande vertrek van haar oudere zus.

De vier verhalen over keerpunten in het le-ven worden elk in pakweg twintig minuten geschetst. Voordat de gevolgen van hun daden doordringen, wordt er alweer naar een volgend personage geschakeld. In haar fragmentarische vertelling neigt Falconer soms naar clichés, maar het trage ritme en de camera die altijd wat afstand bewaart, geven het geheel een nostalgische sfeer.

Zonder de titelkaarten die elk verhaal inleiden, zou de film misschien niet overkomen als vier afzonderlijke verhalen over verschillende mensen, maar als één verhaal over een meer. Van alle personages is dit meer misschien wel het best uit-gewerkt. Mensen brengen er hun zomers door – sommigen kijken al hun hele leven op het meer uit, anderen verblijven er slechts tijdelijk – en ze zullen voor altijd veranderd zijn.

Sunfish laat misschien niet het resultaat van deze verandering zien, maar richt zich wel op de transformerende kracht van kleine momenten. De mens blijft ondergeschikt aan de golvende stroming van het water.

ROOSJE VAN DER KAMP

SUNFISH (& OTHER STORIES ON GREEN LAKE) VERENIGDE STATEN, 2025 | REGIE SIERRA FALCONER | MET MAREN HEARY, JIM KAPLAN, DOMINIC BOGARD, TELEY KELLOGG | 87 MINUTEN | DISTRIBUTIE ECHOES ON THE MAP | TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

moorden op burgerrechten-activisten.
TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

F*CK DE FAMILIE
David Cocheret | Na *F*ck de liefde* en *F*ck de liefde 2* is er nu *F*ck de familie*, een “komische en ontroerende” spin-off over liefde, verlies en de waanzin die alleen familie kan veroorzaken. Yolante Cabau speelt opnieuw de hoofdrol, als vrouw die na het overlijden van haar broer ineens haar pubernichtje in huis krijgt.
TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

BY ANY MEANS

DAGBOEK VAN EEN ZWAKKE YOGI
Ronald da Silva (Pim de la Parra) | De laatste van vijftien 'minimal movies' die Pim de la Parra in de jaren negentig maakte, vaak met zeer beperkte middelen. Deze relatiekomedie over twee bevriende koppels werd jarenlang niet uit-gebracht door allerlei gedoe, maar krijgt nu

Recensies

The Plague WATER- TRAPPELENDE PESTKOPPEN

Pesten blijkt besmettelijk in een psychodrama dat het hoofd net niet helemaal boven water houdt.

Je krijgt geen gewone pukkels, maar de kop van een lepralijder. Huiduitslag over je hele lichaam. Je zenuwstelsel raakt aangetast. Motorische functies vallen uit, je struikelt, laat dingen vallen, kunt geen normaal gesprek meer voeren. Uiteindelijk heb je geen hersens meer: niks. En het is niet te genezen.

Lacherig legt de roodharige, twaalfjarige Jake aan nieuwkomer Ben uit wat er mis is met Eli, een jongen met eczeem die door alle andere pubers op het waterpolozomerkamp wordt gemeden als de pest. Als Eli in de kantine bij de rest aan tafel schuift, stuift iedereen als door een wesp gestoken op van z'n stoel naar een andere tafel.

Het is onmiddellijk duidelijk dat het voor de net uit Boston verhuisde Ben, die volgens Jake raar praat, zaak is om niet ook ‘besmet’

te raken als Eli. Maar de fijngevoelige Ben heeft ook met Eli te doen en voelt zich mis-schien wel meer op zijn gemak bij deze nerd, die in zijn eigen fantasiewereldje lijkt te leven, dan bij de groep luidruchtige macho's met hun vuilbekkerij. Bovendien: iedereen weet dat de pest niet echt is. Toch?

In zijn voor Cannes (Un Certain Regard-sectie) geselecteerde speelfilmdebuut *The Plague* maakt de Amerikaanse scenarist/regisseur Charlie Polinger de angst om uit de toon te vallen doeltreffend tastbaar door de oorspronkelijke betekenis van de werkwoorden plagen en pesten letterlijk te nemen: iemand besmeuren met pest of plaag tot die er ziek van wordt. We zien hoe de groepsterreur zowel uiterlijk als innerlijk vreet aan Eli, die ervan overtuigd is geraakt dat er iets mis is met hem. Hoe die dyna-

miek ook Bens realiteit dreigt te infecteren. Als een plaag zonder kuur, omdat de groten-deels afwezige volwassenen in de film er geen probaat tegengif tegen bieden.

De onafhankelijke Amerikaanse (co)productie werd gedraaid in het olympisch zwembad van Boekarest, dat met zijn hoge glazen wand en stemmige, roodbruine houten spanten een benauwende jarenzeventig-sfeer ademt. De licht surreële stemming van het psychodrama echoot door in wonder-mooie onderwatershots met gedempte geluiden. Vanaf de bodem zien we hoe duiken-de tieners als speren een leeg zwembad doorklieven: hun lijven metaforen voor de vele steken onder water. Daarna zweven ze naar boven om wild spartelend het ontbrekende hoofd boven water te houden. Op de sterke, overwegend a-capella soundtrack

krijgt de onderstroom bijval van een groep stemmen die een langgerekt, dwingend klin-kend oergeluid scanderen: “Hmmmmmm!” Of een opjuttend “Huh-huh-huh-huh!” Wat in deze soms naar horror uitschiet-tende vertelling minder goed tot zijn recht komt, is dat uiteindelijk niet de slachtoffers van de pesterijen de zieke geesten zijn, maar de aanstichters ervan. De ware plaag is natuurlijk niet Eli, maar pestkop Jake met zijn meelopers.

KARIN WOLFS

THE PLAGUE VERENIGDE STATEN/ROEMENIË/AUSTRALIË/VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN, 2025 | REGIE CHARLIE POLINGER | MET EVERETT BLUNCK, KAYO MARTIN, JOEL EDGERTON | 98 MINUTEN | DISTRIBUTIE 18K | TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

van gesprekken, situatieschetsen en archiefbeelden in dit verslag van een zoektocht die een paar jaar duurde. Samen met Božić zelf belandt ook de film in steeds kalmer vaarwater.

SANDRA HEERMA VAN VOSS

FRAGMENTS OF BELONGING KROATIË/DUITSLAND/NEDERLAND, 2026 | REGIE TATJANA BOŽIĆ | 81 MINUTEN | DISTRIBUTIE VERDE FILMS | TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS

Fragments of Belonging CHAOTISCH EN EXTREEM OPENHARTIG

In deze egodocumentaire onderzoekt filmmaker Tatjana Božić waar en bij wie ze thuis is. Hoe doen anderen dat eigenlijk?

“Wij groeiden op in een land en cultuur waarin het individu niet telde. Vandaag is dat hier in het Westen juist het enige dat telt.” Een mede-Oost-Europeaan die filmmaker Tatjana Božić spreekt in haar egodocumentaire *Fragments of Belonging* lijkt met zijn analyse de spijker op de kop te slaan.

De Kroatische Božić, die opgroeide in voormalig Joegoslavië, verkaste later nog naar Moskou en Londen, om uiteindelijk voor de liefde in Nederland te landen. Maar ze ontdekt dat het haar niet lukt om emotioneel vaste grond onder de voeten te krijgen, ook niet met haar in Nederland geboren tienerzoon aan haar zijde. Ze voelt zich als alleenstaande moeder aan een stadsrand

eenzaam, geen onderdeel van een gemeenschap, niet gezien en niet gehoord. Haar zeer openhartige zoektocht naar verbinding begint dicht bij huis. Ze stelt dat huis spontaan open voor allerhande bezoekers, die slapen in de kamer van haar zoon. In gesprekken met haar gasten peilt ze de stemming – hoe ervaren zij ergens ‘thuis’ zijn? Zoonlief, die zich de hele film een slim en heerlijk joch toont, merkt wel fijntjes op dat hij het niet heel tof vindt dat zijn kamer altijd naar anderen ruikt.

Božić doet van alles om uit te zoeken waarom het haar na al die Nederlandse jaren nog niet gelukt is om helemaal geïntegreerd te zijn en verbonden met haar nieuwe landgenoten. Ze bouwt zelfs een verlengstuk aan haar huis in de hoop een huisgenoot aan zich te binden. Daarnaast spreekt ze met andere migranten in Nederland en ze reist naar

familieleden die ook hun geboortegrond verlieten. Hoe ervaren zij de zoektocht naar een thuis? En is er een verschil tussen een gastarbeider en een expat?

Minstens zo belangrijk blijkt Božić’ persoonlijke familiegeschiedenis. Die verklaart in de loop van de film mogelijk veel over haar minderwaardigheidsgevoel en angst verlaten te worden. Tijdens een voor haar verhelderende familieopstelling en met behulp van geweldig materiaal uit het privé-archief van haar familie, vallen heel veel puzzelstukjes op z’n plek.

In *Happily Ever After* (2014) dook Božić al in haar eigen bestaan, destijds met de focus op haar onstuimige liefdesleven. Opnieuw is ze pijnlijk eerlijk in de manier waarop ze naar zichzelf kijkt. Hoewel de film, zeker in het eerste deel, best chaotisch opgedist wordt, gebruikt Božić een interessante mix

publiek bereikte. De film werd gebaseerd op de gelijknamige mangareeks en geldt onder liefhebbers als een van dé cyberpunkklassiekers. In *Filmkrant* #124 schreef Jan Doense: “Tegen het eind wordt *Akira* bijna een hallucinerende drug, die je uiteindelijk scheelziend de bioscoop doet verlaten.” TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

OASIS: DON'T LOOK BACK IN ANGER Dylan Southern, Will Lovelace | Documentaire over de langverwachte reünietour

van Oasis, waarin de broers Liam en Noel Gallagher voor het eerst in twintig jaar samen hun verhaal doen in een interview. Verwacht daarnaast ook repetitiebeelden, backstage-momenten en liveoptredens. TE ZIEN VANAF 10 SEPTEMBER

POUR LE PLAISIR Reem Kherici | Franse komedie waarin Fanny na twintig jaar huwelijk aan haar man Tom opbiecht dat ze nog nooit een orgasme heeft gehad. En verdomd, Tom kan daar als ingenieur misschien wel iets

voor uitvinden. Heel losjes gebaseerd op de uitvinding van het Womanizer-seksspeeltje. TE ZIEN VANAF 10 SEPTEMBER

PRACTICAL MAGIC 2 Susanne Bier | Nicole Kidman en Sandra Bullock zijn na bijna dertig jaar terug voor een nieuwe komische heksenfilm. Ook in dit vervolg, van *Bird Box*-regisseur Susanne Bier, belanden de Owen-zusjes weer in een wereld vol “maan-verlicht mysterie” en “krachtige, eeuwenoude magie”. TE ZIEN VANAF 10 SEPTEMBER

The Kidnapping of a President STUNTELENDE FASCISTEN

Samuli Valkama maakt met *The Kidnapping of a President* een lachertje van de kidnapping van de eerste Finse president door rechtsextremisten in 1930.

De termen “gebaseerd op ware feiten” en “dijkenkletser” gaan maar zelden samen, zeker als we het hebben over ware feiten die spelen in het Europa van de jaren dertig. Maar de Finse regisseur Samuli Valkama weet die twee vakkundig samen te brengen in *The Kidnapping of a President* (*Presidentin kyydytys*), een weergave van wat een van de meest prutserige coup pogingen in de wereldgeschiedenis moet zijn.

In het Finland van 1930 besluit een rechtsextremistische groepering met vertakkingen in het nationale leger om Kaarlo Ståhlberg te ontvoeren. Die was van 1919 tot 1925 de eerste president van de onafhankelijke republiek Finland, nadat het land onder het Russische juk vandaan kwam en een burgeroorlog had doorgemaakt.

De ontvoering van Ståhlberg is vooral een symbolische daad, het startschot voor een coup die het land in fascistische handen moet brengen. Alleen: generaal-majoor Kurt Wallenius en zijn ondergeschikte Eero Kuussaari drinken zich samen met nog wat handlangers een stuk in de kraag en geven per ongeluk al maanden eerder dan gepland het startsein voor de operatie.

Pas dagen later herinneren ze zich dat ze de order hebben gegeven, en tegen die tijd hebben de ontvoerders al van alles in het honderd laten lopen. Om te beginnen door niet alleen Ståhlberg, maar ook zijn vinnige echtgenote Ester te ontvoeren. Die laat

zich niet zomaar koeioneren door een stel gewapende horken. Het vlot vertelde en scherp gemonteerde *The Kidnapping of a President*, dat afgelopen januari in wereldpremière ging op IFFR, verweeft twee verhaallijnen. Enerzijds volgen we hoe de Ståhlbergs van hot naar her worden gesleept door de stuurloze kidnappers. Anderzijds zien we hoe commandant Eero Kuussaari, als hij eenmaal doorheeft wat hij in gang heeft gezet, probeert de schade te beperken – vooral voor zichzelf. Acteur Jussi Vatanen (uit Aki Kaurismäki's *Fallen Leaves*, 2023), speelt Kuussaari met een ontwapenende mix van verbitterde ambitie en naïviteit. In zijn handen heeft het personage wel iets weg van de losers die zich stuntelend door een kwaadaardige wereld begeven in de films van de gebroeders Coen, al heeft *The Kidnapping of a President* niet de scherpste van hun beste werk. Valkama speelt met zijn film vooral op de lach, maar laat net vaak genoeg doorschermen hoe serieus de fascistische dreiging is. De fascisten in zijn waargebeurde verhaal hebben weinig op met ideologie, het zijn of machtsbeluste opportunisten of beïnvloedbare meelopers. Maar dat maakt ze niet minder gevaarlijk – integendeel.

JOOST BROEREN-HUITENGA

THE KIDNAPPING OF A PRESIDENT (*PRESIDENTIN KYDYITYS*) FINLAND/TSJECHIË/NEDERLAND/ESTLAND, 2026 | REGIE SAMULI VALKAMA | MET JUSSI VATANEN, PERTTI SVEHOLM, RIITTA HAVUKAINEN | 84 MINUTEN | DISTRIBUTIE GUSTO | TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

TERMINATOR 2: JUDGMENT DAY James Cameron | De klassieker van James Cameron keert even terug in de bioscopen ter ere van het 35-jarig jubileum, in een scherpe 4K-restauratie. Om met het door Arnold Schwarzenegger gespeelde titelpersonage te spreken: hasta la vista, baby! TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

AKIRA Katsuhira Otomo | 4K-restauratie van de eerste animefilm die internationaal een groot

Kokuho EEN KABUKI KONINGSDRAMA

Een qua spanning en ritme soms onevenwichtig eerbetoon aan een eeuwenoude Japanse theatertraditie levert toch een interessante inkijk in een vrij gesloten wereld.

Kabuki is niet alleen de naam van een wijk in Night City in megagame *Cyberpunk 2077*, het is ook een eeuwenoude Japanse theatertraditie. Vergeef de lichte provocatie – zo'n openingszin is natuurlijk heiligschennis voor liefhebbers van een toneelstijl die tot aan de tweede helft van de twintigste eeuw met strikte regels was omgeven. Het is een theatertraditie die zowel extravagant is als minimalistisch. Een interessante combinatie die de makers van *Kokuho* misschien ook ambeerden, maar niet konden waarmaken. De meest strikte regel in het klassieke kabuki was misschien wel dat vrouwen niet mee mochten spelen. Het shogunaat oordeelde dat kabuki tot moreel verval leidde en daar mochten vrouwen niet aan worden blootgesteld. Mannen hebben zoals bekend geen last van moreel verval. Alle vrouwenrollen worden dus door mannen gespeeld.

In *Kokuho*, dat op de eerste en de laatste plaats een eerbetoon is aan kabuki, wordt de zoon van een vermoorde yakuza-baas in huis genomen door Hanjiro Hanai, een bekende kabuki-acteur. De vriendschap en rivaliteit tussen de jonge Kikuo en Hanjiro's zoon Shunsuke is waar de film om draait. Leuk detail is dat de mannen twee keer in de film opmerken dat ze – zoals in kabuki – met grote emoties op de gebeurtenissen zouden kunnen reageren, maar dat niet doen omdat dat iets te voorspelbaar zou zijn.

Dat de film een eerbetoon is, zie je aan de ruimte die wordt gegeven aan kabukivoorstellingen, inclusief de korte teksten die in beeld verschijnen over de voorstelling waar we naar kijken. Het verhaal van de film is helaas te mager voor de 174 minuten speelduur. Zeker in de tweede helft wil de aandacht nog wel eens afdwalen omdat de privé-sores van de beide mannen niet altijd even boeiend zijn. Ook al worden die sores gepresenteerd als een soort koningsdrama met hoogoplopende conflicten over opvolging en nalatenschap. Toch moet gezegd dat de film naar het einde toe het drama terugvindt.

Het kijken naar een vorm van theater die voor niet-ingewijden behoorlijk enigmatisch kan zijn, is wat *Kokuho* nog het meest de moeite waard maakt. Dat mannen zich deze door vrouwen gecreëerde theatervorm in de zeventiende eeuw toe-eigenden kun je vervloeken, anderzijds is het interessant dat de grens tussen de beide seksen in zo'n machocultuur werd losgelaten. En niet om een soort komedie te spelen; het was allemaal bloedserieus. Inclusief de *uchikake*, de formele kleding van de vrouwelijke personages.

Op de film als geheel is best wat af te dingen. Tegelijk is het een zeldzame en toegankelijke inkijk in een voor veel mensen onbekende cultuur.

RONALD ROVERS

KOKUHO JAPAN, 2025 | REGIE SANG-IL LEE | MET RYO YOSHIZAWA, RYUSEI YOKOHAMA, KEN WATANABE | 174 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 20 AUGUSTUS

keer mogen vreemdgaan met een beroemdheid op wie ze een oogje hebben, mocht die hoogst ondenkbare situatie zich voordoen. En verdomd: het lukt haar verloofde,

waarna Gail ook wil. Haar doel: in bed belanden met Jon Hamm. Daar gaat wel eerst een spectaculaire zoektocht in Hollywood aan vooraf. TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

Recensies

Mémoire de fille

HET ‘IK OOK’ VAN DRIE GENERATIES VROUWEN

Franse MeToo-aanjager Judith Godrèche verfilmde Annie Ernaux’ autobiografische roman over seksuele grensoverschrijding op jonge leeftijd. Haar eigen dochter Tess Barthélemy maakt indruk als de jonge Annie.

In 2017 behoort de Franse Judith Godrèche tot de eerste vrouwen die getuigen tegen Harvey Weinstein, waarna de MeToo-beweging een vlucht neemt. Zeven jaar later beschuldigt ze de vooraanstaande Franse regisseurs Jacques Doillon en Benoît Jacquot ervan haar te hebben verkracht als minderjarige (voor Doillon vertolkte ze de titelrol in *La fille de 15 ans*, 1989; Jacquot, bij wie ze was ingetrokken, regisseerde haar in *La désenchantée*, 1990).

In 2024 honoreert het Franse parlement haar verzoek om een onderzoek naar seksueel geweld in onder meer de filmwereld; diezelfde maand krijgt haar kortfilm *Moi aussi* in Cannes een bijzondere publieke vertoning op het strand. Godrèche wordt een boegbeeld

van wat in Frankrijk de ‘tweede golf’ van MeToo wordt genoemd; de eerste was grotendeels stukgeslagen op traditionele Franse ideeën over de romantiek van ‘het recht op lastigvallen’; dat ook door vrouwen, onder wie Catherine Deneuve, werd verdedigd.

In 2016 publiceerde Annie Ernaux (later ontvanger van de Nobelprijs voor Literatuur) haar roman *Mémoire de fille*, waarin ze beschrijft hoe haar seksuele grenzen werden overschreden toen zij een adolescent was. Godrèche’ gelijknamige verfilming ging dit jaar in première op het festival van Cannes. Voorafgaand aan de vertoning bedankte de 84-jarige Ernaux de 54-jarige Godrèche en met name Godrèche’ 21-jarige dochter Tess Barthélemy, die knap de psychologisch zware rol van de jonge Ernaux vertolkt. Drie generaties strijd, kwetsbaarheid en moed op het podium – helaas zullen nog meer generaties de strijd moeten voortzetten.

Stilistisch is de film vooral gedegen. Z’n grootste kracht ligt in de psychologische te-

kening van een verwarde zeventienjarige in het jaar 1958. Aan de ene kant is het vooruitzicht voor het eerst haar conservatieve dorp te verlaten en in een vakantiecamp romantiek te ontdekken onweerstaanbaar; aan de andere kant overvallen de dwingende avances van ervarener mannen en de beschimpingen van ervarener vrouwen haar volkomen.

De complexiteit die Godrèche haar hoofdpersoon toestaat resulteert in een dapper genuanceerde film, waarin de jonge Ernaux zich ondanks angst en verdriet toch telkens weer in een volgend onheilspellend avontuur stort, omdat onervaren lust en romantiek zich nu eenmaal niet zomaar laten temmen en schaamte en onzekerheid de schuldvraag in het eigen hoofd vertroebelen.

Of die gelaagdheid vooral te danken is aan Ernaux (van wie in 2021 *L’événement* superieur werd verfilmd door Audrey Diwan) kan ik niet zeggen – ik heb haar boek niet gelezen. Maar door gedrag invoelbaar te maken dat door mannen vaak als excuus wordt aangevoerd – “Ze wilde het zelf” – zet *Mémoire de fille* een waardevolle volgende stap in de onaffe strijd van MeToo.

KEES DRIESSEN

MÉMOIRE DE FILLE FRANKRIJK, 2026 | REGIE JUDITH GODRÈCHE | MET TESS BARTHÉLEMY, VALÉRIE DRÉVILLE, VICTOR BONNEL | 117 MINUTEN | DISTRIBUTIE LUMIÈRE | TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

No Good Men

EEN STAD DIE NIET MEER BESTAAT

Wat de eerste Afghaanse romkom had moeten worden, krijgt een andere kleur doordat Shahrbanoo Sadat in *No Good Men* de chaos en het geweld van de machtsovername door de Taliban een plek geeft.

Doen alsof de plek waar je filmt eigenlijk een heel andere plek is, is al vanaf de begintagen van cinema gebruikelijk. Elke straathoek van Los Angeles heeft inmiddels gefigureerd als talloze plekken over de hele wereld. Maar *No Good Men* van Shahrbanoo Sadat is een vrij extreem voorbeeld.

Dit liefdesverhaal speelt zich af tegen de achtergrond van de stad Kaboel in 2021, in de aanloop naar de machtsovername door

de Taliban en het vertrek van de laatste Amerikaanse troepen. Maar de film, die de afgelopen editie van de Berlinale opende, werd geheel gedraaid in Duitsland. De illusie die Sadat hier creëert heeft zowel een politieke als een persoonlijke noodzaak. Het Kaboel dat de film toont, met (relatief) meer vrijheid voor vrouwen, bestaat simpelweg niet meer.

No Good Men draait om Naru, een jonge vrouw die in scheiding ligt met haar over-spelige nietsnut van een echtgenoot, in haar eentje opdraait voor de zorg voor hun driejarige zoontje en op haar werk keer op keer wordt gepasseerd simpelweg omdat zij de enige vrouwelijke camerapersoon is bij de omroep waar ze werkt. Terwijl haar mannelijke collega’s de straat op worden gestuurd om het nieuws te verslaan, moet zij in de studio brave talkshows en kookprogramma’s vastleggen.

Geen wonder dat Naru (gespeeld door regisseur Sadat zelf) van mening is dat er geen goede mannen meer zijn in Afghanistan. Maar als ze de ervaren verslaggever Qodrat (Anwar Hashimi) ontmoet, moet ze die mening misschien bijstellen.

Shahrbanoo Sadat maakte eerder *Wolf*

and Sheep (2016), een magisch-realistische reflectie op haar geïsoleerde jeugd jaren in een Afghaans bergdorp, en de coming-of-age-film *The Orphanage* (2019, niet in Nederland uitgebracht); aan beide werkte Hashimi ook al mee, als acteur en coscenarist. Maar *No Good Men* is een heel andere film dan die voorgangers. Sadat had zich ten doel gesteld de eerste

Afghaanse romkom te maken. Toen de Taliban in 2021 weer de macht kregen, zag de vrijgevochten filmmaker zich genoodzaakt het land te ontvluchten. Ze besloot om de chaos en het geweld van die overgangperiode onderdeel van haar film te maken.

De romance is fictie, maar wat we daaromheen zien gebeuren bij de omroep is gebaseerd op de eigen ervaringen van Sadat en Hashimi. Het wordt kracht bijgezet door flarden documentair materiaal, veelal geschoten door hun vrienden en collega’s van de Kaboelse nieuwszender en naadloos in de film verwerkt.

Het resultaat is een soms wat onvaste, maar altijd intrigerende mix van lichtvoetige romkom, politiek drama, oorlogsfilm en feministisch statement.

JOOST BROEREN-HUITENGA

NO GOOD MEN DUITSLAND/FRANKRIJK/NOORWEGEN/DENEMARKE/AFGHANISTAN, 2026 | REGIE SHAHRBANOO SADAT | MET SHAHRBANOO SADAT, ANWAR HASHIMI | 103 MINUTEN | DISTRIBUTIE O’BROTHER | TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

HOW TO SURVIVE HOLLYWOOD

Paul Ruven | Een aspirant-acteur probeert door te breken in Hollywood, als ze ineens een droomaanbod krijgt van een mysterieuze vreemdeling. Ze mag wellicht de hoofdrol spelen in *Babygirl 2*, maar voordat ze überhaupt bij de pitch komt, blijkt alles toch weer even anders te liggen. De nieuwe film van regisseur Paul Ruven is een eerbetoon aan zijn overleden collega en vriend Pim de la Parra. TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

PARADIJS

Bob Colaers | Vlaams-Nederlandse actiefilm waarin protagonist Suleyman (co-schrij-

ver Saïd Boumazoughe, bekend uit *Macra Maffia*) huiswaarts keert. Maar wanneer zijn thuiskomst samenvalt

met een grootschalige politie-inval, moet hij er ineens alles aan doen om zijn zieke moeder te redden. TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

THE MATCH

Juan Cabral, Santiago Franco | Documentaire over een van de meest memorabele voetbalwedstrijden uit de geschiedenis, tussen Engeland en Argentinië op het WK 1986. Die wedstrijd kwam vooral bekend te staan door ‘de hand van God’, ook wel bekend als het moment

waarop Diego Maradona een doelpunt scoorde met zijn hand. In deze film blikken veel van de hoofdpersonen zelf terug. TE ZIEN VANAF 17 SEPTEMBER

AVENGERS: ENDGAME ENCORE

Anthony Russo, Joe Russo | Als opwarmertje voor de nieuwe Avengers-film die in december uitkomt, kunnen de fans genieten van een langere versie van Avengers: Endgame, de extreem succesvolle film uit 2019 waarin zo’n beetje

alle verhaallijnen uit alle Marvel-films daarvoor samenkwamen. TE ZIEN VANAF 23 SEPTEMBER

HALLOWIEBE: OVERDRIVE

Jasper ten Hoor, Ivan Hidayat | Vervolg op de *HalloWiebe* familiekomedie uit 2025, waarin het allemaal draait om beveiliging Wiebe en zijn niet altijd even capabele collega’s. In deze vervolgfilm moeten Wiebe en consorten een mysterieuze inbreker in een pretpark proberen te stoppen. TE ZIEN VANAF 23 SEPTEMBER

Recensies

Un anno di scuola EEN VAN DE JONGENS

De Zweedse Fred komt in 2007 als enige meisje terecht in een klas vol jongens op een Italiaanse middelbare school. Regisseur Laura Samani speelt vakkundig met de clichés van dat verhaal.

“Hoe was het?”, vraagt haar vader als de Zweedse tiener Frederika, alias Fred, thuis komt na haar eerste schooldag in het Italiaanse Triëst. “Als het begin van een goedkope pornofilm”, antwoordt zij droogjes.

De vrijgevochten achttienjarige heeft inderdaad nogal wat Italiaans machismo voor de kiezen gekregen op de technische school, als enige meisje in een klas vol jongens. Maar als blijkt dat ze haar “mannetje” staat, en bovendien in tegenstelling tot Italiaanse meisjes tot laat mee mag de kroeg in, wordt ze al snel als “een van de jongens” opgenomen in de vriendengroep van dromer Antero, versierder Pasini en trouwe hond Mitis. Die uiteraard alle drie een beetje verliefd op haar worden.

Regisseur Laura Samani toont zich gelukkig bewust van het feit dat “een van de jongens” een hopeloos vrouwenvriendelijk cliché is. In de beste scènes van *Un anno di scuola* onderzoekt en ontmantelt ze dat cliché, zonder de illusie te hebben dat het daarmee ook de wereld uit is.

Samani was na het maken van haar overrompelende debuut *Piccolo corpo* (2021), een strenge film over een jonge vrouw in het Italië van rond 1900, toe aan iets lichters, vertelde ze in interviews. Alsnog biedt ze met deze tienerfilm meer complexiteit dan het zorgeloze oppervlak doet vermoeden.

De film is zowel een (zeer vrije) bewerking van de gelijknamige roman uit 1929 van Giani Stuparich (1891-1961), als een reflec-

tie op Samani’s eigen middelbareschooltijd in de jaren 2000. Stuparich situeerde zijn verhaal in 1909, op een instituut in Triëst waar hij destijds naar school ging. Samani las het boek voor het eerst toen zij in 2007 op diezelfde school eindexamen deed. Net als Stuparich blijkt ze zo’n twintig jaar later terug op haar laatste schooljaar. En daarmee ook op de tijd waarin dat jaar viel.

De focus van het verhaal blijft altijd bij de ongepolijste emoties van de vier tieners. Maar voor de goede verstaander klinkt de grotere geschiedenis door. Zoals de hoop die voortkomt uit de groei van de Europese Unie – buurland Slovenië is net togetreden en Samani situeert enkele van de meest zoet-sappig-romantische scènes in een leegstaande douanepost in de grensstad. Maar ook de financiële crisis van 2008 schemert door – Freds vader is naar Italië gekomen om een massaontslag in goede banen te leiden.

Het leunt allemaal op de vier charismatische hoofdrolspelers – alle vier debutanten. Bij de première op het filmfestival van Venetië vorig jaar werden wel de drie jongens bekroond met een prijs voor beste nieuwe acteurs, maar niet Stella Wendick, die de eigenlijke hoofdrol van de film speelt. Dat is onbegrijpelijk – en een illustratie van precies de dynamiek waar de hele film om draait.

JOOST BROEREN-HUITENGA

UN ANNO DI SCUOLA ITALIË/FRANKRIJK, 2025 | REGIE LAURA SAMANI | MET STELLA WENDICK, GIACOMO COVI, PIETRO GIUSTOLISI, SAMUEL VOLTURNO | 102 MINUTEN | DISTRIBUTIE VEDETTE | TE ZIEN VANAF 27 AUGUSTUS, OOK VIA PICL.NL

UN ANNO DI SCUOLA

BREVE STORIA D'AMORE Ludovica Rampoldi | Itali-aanse tragikomedie over de “speelse” en “onvoorspelbare” romance tussen twee mensen die eigenlijk nog bezet zijn. Debuterend regisseur Rampoldi schreef eerder mee aan succesfilm *Il traditore* en hit-serie *Gomorra*.
TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

CHARLIE HARPER Tom Dean, Mac Eldridge | Verhuizen is nooit eenvoudig, en kan in het slechtste geval een relatie flink onder druk

zetten. Zo ook voor chefkok Harper (Emilia Jones) en haar partner Charlie. Waar zij goed omgaat met de verhuizing,

heeft de ‘briljante’ Charlie moeite om nieuwe vastigheden te vinden.
TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

BREVE STORIA D'AMORE

HOME

Home SPROOKJES BESTAAN NIET

Het vinden van een nieuw thuisgevoel blijkt voor een migrantengezin in het nog niet gepolariseerde Denemarken van de jaren negentig al moeilijk genoeg.

Op de poster van *Home (Hjem)* zien we hoe de zesjarige Maja zich vol vertrouwen laat leiden door twee volwassenen die stevig haar hand vasthouden. Dat is de hoop, dat is de droom. Want hoe paradijselijk de groene Joegoslavische heuvels in de openingsbeelden ook ogen, het is 1991, de economische crisis slaat toe en het land staat op de rand van een burgeroorlog.

Marko, de vader van Maja, heeft al vier maanden geen salaris gehad wanneer hij pardoos besluit: we gaan naar Denemarken. Een al eerder geëmigreerde oom heeft hem wijsgemaakt dat daar het echte paradijs is. Marko’s vrouw hoort het pas op het laatste moment en hun twee tienerzoons moeten nog even achterblijven. Die mogen later komen, zo wordt ze beloofd. Alleen Maja kan mee, maar die kijkt nu ook al niet meer zo blij. En Marko? Die stelt dat hij het allemaal voor zijn gezin doet.

Marijana Jankovic vertelt in haar eerste speelfilm een fictief, maar mede op haar eigen ervaringen geïnspireerd verhaal. Ze was ongeveer even oud als Maja toen ze in de jaren tachtig als dochter van arbeidsmigranten aankwam in Denemarken, dat toen nog een minder streng migratiebeleid voerde. Wat niet betekent dat het makkelijk was.

In *Home* voelen de twee achtergelaten zoons zich bedrogen, loert de Deense immigratiedienst en zijn er schijnhuwelijken nodig. Werk ligt niet voor het grijpen en de spanningen binnen het gezin nemen toe.

Een sterk punt is dat Jankovic er geen reactie op de huidige politieke ontwikkelingen rond migratie van heeft gemaakt, althans niet expliciet. Haar film draait om de omschakeling waar het gezin mee kampt, zoals die wordt ervaren door de onbevangen Maja en haar ouders, met name vader Marko. Aan de stereotypen rond vluchtelingen gaat de film bewust voorbij.

Jankovic kiest voor betrekkelijk sobere, maar sprekende realistische situaties die vooral gedragen worden door de acteurs. Dejan Čukić laat voelen hoe achter Marko’s wat geforceerde lach veel zorg, schuldgevoel en woede schuilgaan. De jonge Tara Cubrilo is Jankovic’ alter ego Maja, het kind dat alles met een serieuze, vaak bezorgde blik gadeslaat, haar eigen opstandigheid ontdekt en constateert dat de sprookjes van Andersen verzinself zijn. Zij is degene die de nieuwe taal het snelst leert, zodat ze voor haar ouders moet vertalen – ook in een pijnlijke situatie.

Home is een wrang, oprecht en ontroerend familiedrama met soms hoopvol vuurwerk, maar vooral veel tegenslag. Hoe dat laatste nog lang kan doorwerken vat Jankovic bondig samen via een wat onverwachte, melancholieke tijdsprong aan het eind, waar ze zelf de volwassen Maja vertolkt.

LEO BANKERSEN

HOME (HJEM) DENEMARKEN, 2026 | REGIE MARIJANA JANKOVIC | MET DEJAN ČUKIĆ, NADA ŠARGIN, TARA CUBRILLO | 105 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

HEART OF THE BEAST

F.L.Y. Rafael Albarrán, Trent Kendrick | Terug naar het lockdown-tijdperk, daar moet je maar zin in hebben. Maar goed, voor exen Max en Rafael is het ook geen pretje, om vijf jaar na het einde van hun relatie noodgedwongen samen in lockdown te gaan. Tenzij een tweede kans mogelijk is, natuurlijk.
TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

HUMAN NATURE Bart Schrijver | Na het succes van *The North* wordt nu ook Schrijvers debuutfilm uit 2022 in de bioscoop uitgebracht. Die volgt de dertigjarige Sophie, die een wandeltocht van vijfhonderd kilometer maakt door

Lapland. Helaas blijkt afstand nemen van het dagelijks leven een stuk moeilijker dan gedacht.
TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

500 Miles WEG NAAR NERGENS

De inhoud lijdt onder de verhaalstructuur in dit Britse drama over twee broers die stiekem naar hun opa reizen als hun ouders dreigen te scheiden.

Sympathieke ouders, een grappige opa, een dementerende lieve oma en een broertje met wie hij ondanks verschillen in temperament goed kan opschieten. Het familieleven van de rustige, vijftienjarige Finn is zo goed als een idylle. Alhoewel... Aan het slot van de openingssequentie waarin Finn terugdenkt aan de tijd dat hij het gelukkigst was – tijdens een familiebezoek aan opa en oma aan de Ierse kust – spoelt de zee het door de broers gebouwde zandkasteel weg. Een omineus voorteken.

Vervolgens, in het nu, kapt Finns moeder bits een telefoontje van opa af, die belt om te zeggen dat hij hen zo mist. Wanneer Finn hoort dat zijn ruziënde ouders van plan zijn te scheiden en daarmee ook de jongens uit elkaar te halen, sluipt hij stiekem met Charlie weg uit hun huis in Sheffield, om een reis van vijfhonderd mijl naar Ierland te maken. Op naar opa, want opa weet raad.

Wat er misging tussen de dreigende scheiding in het heden en de idylle van toen, laat de film vervolgens onverklaard; de reis met de nodige hobbels staat centraal, waarbij Charlie stevast zorgt voor de komische noot. In de wat rommelige montage ligt de nadruk op flashbacks naar feelgoodmomenten en vrolijke Ierse violen. Onderweg ontmoeten de jongens een achttienjarig meisje met een gitaar, dat voor de hand liggende

liedjes zingt over onderweg zijn, zoals Iggy Pops ‘The Passenger’ en ‘Road to Nowhere’ van Talking Heads.

De suggestie dat ook opa op zoek is naar het eind van een lange weg, wordt gedropt als hij ondanks een bordje ‘Gevaarlijke klif, geen toegang’ over een hek stapt om over het randje te staren. Maar dat soort hints wordt met een grapje vaak snel weer onschadelijk gemaakt. Vakantiefolderplaatjes van treinstations en veerboten vrolijken de reis op. Zo blijft deze verfilming van het kinderboek *Charlie and Me: 421 Miles from Home* (2018) van de Brit Mark Lowery wat plat en glad. Tot een enorme twist al het voorgaande in een heel ander daglicht stelt en er in Finns feelgoodverhaal iets elementairs blijkt te zijn verdrongen.

Die dramatische twist komt echter zo plomperverloren en zo laat in de film, dat je als kijker amper de kans krijgt het voorafgaande met terugwerkende kracht in een nieuw licht te zien. Dit is geen *The Sixth Sense* (1998), waarin een voortdurende spanning hing die om inlossing vroeg. De kloof tussen feelgood en melodrama is zo groot dat de beide reisbewegingen – vooruit en terug in de tijd – nooit helemaal in de bestemming samenvallen.

KARIN WOLFS

500 MILES VERENIGD KONINKRIJK/IERLAND/CYPRUS, 2026 | REGIE MORGAN MATTHEWS | MET BILL NIGHY, ROMAN GRIFFIN DAVIS, DEXTER SOL ANSELL | 102 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

500 MILES

RESIDENT EVIL Zach Cregger | Na zijn succes met horrorfilms *Barbarian* en *Weapons* waagt regisseur Cregger zich ditmaal aan de notoir lastig te verfilmen *Resident Evil*-games. Austin Abrams, eerder geweldig als junk in *Weapons*, speelt een bezorger die in een krankzinnige zombie-uitbraak terecht komt.
TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

SOVEREIGN SON Cindy Jansen | Eind 2021 wordt in een zelfgebouwde

tent in Amsterdam het lichaam aangetroffen van de Engelse Stanley Powton. Net voordat hij door de gemeente wordt begraven, blijkt hij een nog levende zoon te hebben, die zijn vader slechts één keer zag, als baby. Documentairemaker Cindy Jansen duikt samen met deze Marcus in het verhaal van zijn vader, waarbij de zoon steeds geboeider raakt door het verlangen van zijn vader om zich terug te trekken uit de samenleving.
TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

MONSTER MIA

MONSTER MIA Verena Fels | Animatiefilm over buitenstaander Mia die, als enige van haar leeftijdsges-

JUSTE UNE ILLUSION

Juste une illusion EEN PAAR INVALLEN TE VEEL

Luchtige komedie, hommage aan de jaren tachtig en ook nog maatschappelijk relevant? Het lijkt soms wat te hoog gegrepen.

Zo’n vijftien jaar geleden scoorde het duo Olivier Nakache en Eric Toledano een superhit met *Intouchables* (2011), over de onverwachte vriendschap tussen een rijke dwarslaesepatiënt en zijn Senegalese verzorger uit de Parijse banlieues. Dat succes hebben ze daarna niet meer geëvenaard, maar hun formule van warmbloedige komedie met maatschappelijke relevantie en een optimistische blik hielden ze vast.

Je ziet het al in de eerste scène van hun nieuwste film, opnieuw naar een eigen script. *Juste une illusion* begint met een heerlijk hardhandige ruzie tussen Vincent, een aandoenlijke twaalfjarige, en zijn met iedereen overhoop liggende oudere broer Arnaud. Een stoeipartij die je dankzij de stevige muziek bijna swingend kan noemen. Gevolgd door de absurde situatie waarin hun moeder, koffie inschenkend bij een vergadering van gewichtige heren, door de telefoon Vincents noodkreten hoort. “Zo, die zit”, hoor je het regieduo bijna zeggen.

De film heeft deze keer een persoonlijk tintje, want het idee begon met jeugdherinneringen en anekdotes die ze elkaar vertelden. Misschien werden ze zelfs wat al te enthousiast. Onder al die invallen, soms raak, soms wat flauw, dreigen belangrijkere ontwikkelingen ondergesneeuwd te raken.

Terwijl Vincent op het punt staat zijn kindertijd achter zich te laten en de verwarring van de wereld te ontdekken, liggen zijn ouders met elkaar overhoop. De vaak gepiekerd kijkende vader is ontslagen, maar wil

dat geheimhouden, terwijl moeder met het volgen van een IT-opleiding de traditionele secretaresserol hoopt te ontstijgen. En hoe komt broer Arnaud aan al dat verstopte geld? Dan is er nog een zoekgeraakte porno-video, een irritante conciërge en een gemeen grapje rond de beroemde foto van Kohl en Mitterand hand in hand. Laat het maar aan Nakache en Toledano om daar fijn chaotische verwickelingen van te maken, rijk verpakt in een hommage aan de jaren tachtig met muziek, filmtitels en posters.

En relevant? Er zijn een treinstaking, de actiegroep SOS Racisme en een hint naar Algerije. Tussen dat alles moet Vincent zich voorbereiden op zijn aanstaande bar mitswa. Eigenlijk heel aardig hoe zo’n joods element bijna terloops is ingevoegd. Waar Vincent nog een onverwachte kwinkslag aan toevoegt.

Maar hoe sympathiek ook, met al die invallen is er voor de uitwerking van verhaal en personages niet al te veel ruimte over. Zo blijven Vincents coming-of-age en zijn verlegen verliefdheid wat voorspelbaar. De feelgood-elementen voelen, vooral tegen het eind, te veel als een verplicht nummer. Wat overblijft is een lichtvoetig tijdsbeeld, gemaakt met sympathie voor de personages, maar het regieduo had best nog wat meer kunnen doorpakken.

LEO BANKERSEN

JUSTE UNE ILLUSION FRANKRIJK, 2026 | REGIE OLIVIER NAKACHE, ERIC TOLEDANO | MET SIMON BOUBLIL, LOUIS GARREL, CAMILLE COTTIN | 115 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEART | TE ZIEN VANAF 24 SEPTEMBER

nootjes, nog gelooft in monsters. En verdomd, ze belandt op een geheime monster-school, waarna ze haar mensenvrienden probeert te overtuigen dat zij zelf óók een monster is.
TE ZIEN VANAF 30 SEPTEMBER

CRAWLERS Ángel Gómez Hernández | Kijkers met een spinnenfobie kunnen deze nieuwe horrorfilm maar beter overslaan. Zodra de eigenaar van een appartementencomplex een dode aantreft, breekt de

sprekwoordelijke pleuris uit. Er blijkt sprake van een plaag giftige spinnen, die zich in rap tempo verspreiden door het gebouw. Akelig.
TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

DE CLUB VAN SINTERKLAAS FILM: PANIEK IN HET PIETENDORP

Martijn Koevoets | Een traditie die inmiddels net zo vertrouwd en vastgeroest is als Pakjesavond zelf: de Sinterklaasfilm. In alweer het vijftiende deel van de franchise verdwijnen de zakken met cadeautjes spoor-

loos uit het Pietendorp in Spanje. Kortom: paniek!
TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

CRAWLERS

Cap Farewell

VOLWASSEN KEUZES TEGEN EEN GRIMMIG DECOR

Na een jarenlange gevangenisstraf wil een jonge moeder alles anders gaan aanpakken. Maar het schimmige verleden blijft letterlijk aan haar trekken.

“Zo doen we dat nooit”, klaagt de zesjarige dochter van Toni wanneer zij haar voor het eerst in lange tijd toedekt om te gaan slapen. De 24-jarige moeder heeft jaren gemist van het leven van haar dochtertje omdat ze in de gevangenis zat na een ernstig, drugsgerelateerd feit waarbij een gewonde viel. Ze was niet de enige die aan de criminele klus mee had gedaan, wel de enige die werd opgepakt en veroordeeld.

Nu ze weer in het huis van haar eigen moeder woont, die al die tijd voor haar dochter zorgde, blijkt het lastig om het leven weer op te pakken. Toni is voorwaardelijk vrij, ze moet keurig elke dag in de bediening werken in het restaurant van haar oom en het liefst niet omgaan met Max, de vader van haar dochter. Max is namelijk nog altijd druk met drugshandel in de haven. Toni's straf mag dan afgerond zijn en de maatschappij heeft vergelding gehad, maar haar moeder is helemaal niets vergeten. Zij laat Toni te pas en te onpas weten hoe teleurgesteld ze in haar is. Toni's criminele ex Max gaat er ondertussen als vanzelfsprekend van uit dat ze samen hun oude, rebelse leven weer op zullen pakken, zonder na te denken over de consequenties voor Toni.

In dit Belgische, voornamelijk Franstalige misdaaddrama wordt er aan alle kanten aan

MARICKE NIEUWDOORP

CAP FAREWELL BELGIË/NEDERLAND, 2025 | REGIE VANIA D'ALCANTARA | MET NOËE ABITA | 108 MIN | DISTRIBUTIE REVEAL | TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

CAP FAREWELL

DE GROTE SINTERKLAAS-FILM EN DE VLIEGENDE PIETEN

Lucio Messercola | Als tegenhanger voor de *Club van Sinterklaas*-films is er ook een jaarlijks nieuw avontuur in de *Grote Sinterklaasfilm*-franchise. In dit nieuwe deel is het Code Rood voor Sint en zijn Pieten, met een sneeuwstorm, gladdes daken en ijzige wind. Kortom: meer paniek! TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

DIGGER

Alejandro G. Iñárritu | Na jarenlang vooral lekker te hebben gestunt in *Top Gun: Maverick* en de *Mission: Impossible*-films, zet Tom Cruise zijn tanden weer eens in iets anders. In *Digger* speelt hij de machtigste man ter wereld, die de wereld moet redden van een ramp die hij zelf heeft ontketend. De nieuwe film van Iñárritu belooft een *Dr. Strangelove*-achtige zwarte komedie te worden, met ook nog rollen voor topacteurs als Sandra

Hüller, Riz Ahmed en John Goodman. Een recensie lees je rond verschijning op filmkrant.nl. TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

FORGOTTEN ISLAND

Joel Crawford, Januel Mercado | Nieuwe animatiefilm over hartsvriendinnen Jo en Raissa, die in de jaren negentig opgroeien in de Filipijnen. Daar beloven ze elkaar om altijd samen te blijven. Wat lukt, totdat Raissa voor haar studie naar de Verenigde Staten moet verhuizen. Maar verdomd: vlak

voor vertrek stuiten ze op een portaal naar een vergeten eiland, waar ze allerlei dodelijke avonturen beleven. TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

VERITY

Michael Showalter | Verfilming van de gelijknamige bestseller van Colleen Hoover, wier boeken de laatste jaren bijzonder geliefd zijn in Hollywood. In deze psychologische thriller trekt een schrijver met financiële problemen (gespeeld door Dakota Johnson) tijdelijk in bij een

DIGGER

beroemde auteur (Anne Hathaway) om dienst te doen als ghostwriter. Maar in het afgelegen landhuis van deze Verity ontdekt schrijver Lowen

iets verontrustends over Verity's echtgenoot. TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

ALEX MAZEREUEW

LOVE-22-LOVE

Love-22-Love

LIEFDE, DEPRESSIE EN HET VOLLE LEVEN

In het montagekunstwerk *Love-22-Love* toont kunstenaar Jeroen Kooijmans hoe liefde en depressie elkaar afwisselen. Een intieme, ambitieuze documentaire die het particuliere overstijgt.

“Ik schaam me dood dat ik met zoveel liefde om me heen toch niet gelukkig kan worden.” Aan het woord is kunstenaar en filmmaker Jeroen Kooijmans. Liefde en geluk, of het onvermogen tot geluk: ze vormen de pijlers van zijn ontroerende egodocument *Love-22-Love*.

Uit meer dan drieduizend uur (!) persoonlijk archiefmateriaal monteerde Kooijmans een portret van zijn geliefde, fotograaf Elspeth Diederix, en zichzelf. Gefilmd vanaf de jaren negentig, toen de twee elkaar leerden kennen op de Gerrit Rietveld Academie, tot nu. Een op het eerste gezicht gelukkig kunstenaarskoppel. Het tweetal leidt een levenslustig en artistiek succesvol bestaan. Hun projecten brengen hen over de hele wereld: Iran, India, Colombia. Diederix wint in 2002 de Prix de Rome, Kooijmans is eerder al toegelaten tot het residentieprogramma van het MoMA in New York. We zien beelden van hoe ze aan het werk zijn, vakantie vieren, dansen in de natuur. Later volgt vredig gezinsgeluk met drie dochters.

Dat dit maar één kant van de medaille is, is al gebleken uit de indringende, bijna te intieme openingsbeelden, gefilmd in 2002. Kooijmans filmt zichzelf op het moment dat hij met een psychose is opgenomen. De doodsangst is in zijn ogen te zien. “Ik wil begraven worden.” Om daar, alsof met die

woorden iets onherroepelijks is gezegd, aan toe te voegen: “Oh nee, daar ga ik.”

Depressies vormen evenzeer een rode draad door Kooijmans' leven als zijn liefde voor Diederix. Altijd al heeft hij last gehad van wat hij zijn demonen noemt. Maar tijdens hun verblijf in New York in 2001 lijkt er een acceleratie getriggerd te worden. Vanuit zijn appartement ziet hij op 11 september de vliegtuigen de Twin Towers in boren. In de daaropvolgende periode ervaart Kooijmans New York als een verstikkende stad. Een sluier van verdriet is over de metropool komen te hangen. Het blijkt de opmaat naar de opname uit de openingsbeelden.

Zijn psycholoog raadde hem af zijn depressies tot thema van zijn kunst te maken, maar hoe eerlijk zou een portret dan zijn? De rauwe, onsentimentele openheid is de grote kracht van *Love-22-Love*. In brieven spreekt Kooijmans zichzelf toe. Steekt zijn depressie zelf een hart onder de riem. En geeft zo een inkijkje in de kortsluiting die in zijn hoofd plaatsvindt.

Knap genoeg wordt de film nergens té exhibitionistisch of particulier. Misschien omdat *Love-22-Love* in de eerste plaats een eerbetoon is aan de rijkheid van het leven. Een krachtige getuigenis van het gegeven dat iemand nooit alléén zijn depressies is. Dat het volle leven zich hoe dan ook aandient.

DEVI SMITS

LOVE-22-LOVE NEDERLAND, 2025 | REGIE JEROEN KOOIJMANS | 84 MINUTEN | DISTRIBUTIE PERISCOOP | TE ZIEN VANAF 10 SEPTEMBER

Toutes directions

EEN ODYSSEE IN ZUID-LIMBURG

In het absurdistische speelfilmdebuut van Noël Loozen reist een 71-jarige taxichauffeur na zijn ontslag met zijn dagelijkse passagiers af naar het zuiden.

In de Inuit-cultuur heeft een landschap een ziel. Deze wetenswaardigheid komt halverwege de tragikomische roadmovie *Toutes directions* voorbij, als de camera al een trits aan Franse landschappen heeft geregistreerd. De film opent met een shot van een sprookjesachtige Zuid-Limburgse heuvelrug. Dat is de thuisbasis van de 71-jarige chauffeur Sjef (Fred Goessens), die voor een regiotaxivervoerder dagelijks een bont gezelschap van goeddeels zeventigplussers transporteert naar een lokaal buurtcentrum. Sjef, die voor elke rit met z'n handen over het stuur wrijft, voelt zich senang in zijn monotone leventje. Totdat hij plotseling ontslagen wordt.

Je zou kunnen zeggen dat filmmaker en kunstenaar Noël Loozen in de eerste akte van zijn speelfilmdebuut een band schept tussen Sjef en zijn omgeving. De mens is onlosmakelijk verbonden met de plek waar hij het liefst verblijft. Maar als Sjef het nieuws over zijn ontslag verneemt, wil hij weg. Ineens snakt hij ernaar dezelfde route te volgen als de passanten die zijn woonplaats slechts zien als een doorgang naar een andere wereld. De volgende dag pikt hij onverstoorbaar zijn passagiers op en rijdt, ondanks verontrustende telefoontjes van zijn oud-baas, naar het zuiden.

Toutes directions voelt vanaf dat moment als een soort odyssee, met een hoofdpersoon die overpeinst hoe hij de rest van z'n leven wil invullen. Een van zijn passagiers, een

excentrieke vagebond gespeeld door Michiel Kerbosch, herinnert Sjef eraan dat hij immers nog maar 71 is en geen 91. Loozen verpakt deze existentiële boodschap over zingeving en het verlangen om ertoe te doen in de absurdistische stijl die zijn eerdere werk (zie *Limburgia*, 2017) ook al kenmerkte en die wel wat doet denken aan het werk van de Zweedse filmmaker Roy Andersson. Zie bijvoorbeeld een shot in de openingsscène van rolluiken die langzaam openen terwijl Zuid-Limburg ontwaakt. Of een denkbeeldige zeestorm in Sjefs bus als hij voelt dat de grond onder hem wegzakt.

Dat absurdisme wordt versterkt door de dromerige gitaarpartijen van muzikant Spinvis, die Sjefs gemoedstoestand subtiel accentueren. Geleidelijk ontstaat er zo ook een soort muzikaal landschap. Spinvis speelt daarnaast een van Sjefs medereizigers, een mysterieuze man die door een ongeval tijdelijk in een rolstoel zit. Tijdens zoekjes aan beduimelde toiletten van tankstations leunt hij op Sjef, die hem zonder blikken of blozen helpt.

In Zuid-Limburg, zo lijkt *Toutes directions* te zeggen, barst het van de medemenselijkheid. Wars van navelstaarderij voelt men zich daar nog echt verbonden, met elkaar en met de vruchtbare lössgrond die de basis vormt van het landschap.

OMAR LARABI

TOUTES DIRECTIONS NEDERLAND, 2026 | REGIE NOËL LOOZEN | MET FRED GOESSENS, MICHEL KERBOSCH | 88 MINUTEN | DISTRIBUTIE PARADISO | TE ZIEN VANAF 1 OKTOBER

TOUTES DIRECTIONS

LEVITICUS

Leviticus

VERLIEFDHEID ALS GRUWELDAAD

Een conversietherapie heeft duistere gevolgen in het Australische *Leviticus*. Een film waarin zwoele romantiek wordt afgewisseld met beklemmende achtervolgingshorror.

“Wie met een man het bed deelt als met een vrouw, begaat een gruweldaad. Beiden moeten ter dood gebracht worden en hebben hun dood aan zichzelf te wijten.” Zo stelt bijbelvers Leviticus 20:13. In de Australische queer horrorfilm *Leviticus* wordt de doodstraf niet letterlijk uitgesproken, maar veel scheelt het niet.

Naim, net verhuisd naar een klein, diep religieus provinciestadje op het Australische platteland, rommelt wat aan met Ryan. Dat hij sterkere gevoelens heeft voor Ryan dan hij denkt, blijkt wanneer hij Ryan met een andere jongen betrapt. De jaloezie die hij voelt uit zich in verraad: hij *ouf* Ryan bij zijn ouders.

Wat volgt is een openbare conversietherapie in de lokale kerk, die de vorm aanneemt van een omgekeerd exorcisme. Iets lijkt het lichaam van Ryan in opdracht van de pastoor te betreden. Na het ritueel lijkt Ryan weer zichzelf te zijn, alleen is hij nu doodsbang voor Naim. Wanneer Naim later aan dezelfde ‘genezing’ wordt onderworpen, begrijpt hij wat Ryan meemaakt. Iets monsterlijks is hem na het ritueel gaan achtervolgen – en zit nu ook achter Naim aan.

Leviticus is de nieuwste loot aan de stam van hedendaagse Australische horrorfilms die een internationaal publiek bereiken. Een traditie die werd ingezet met *The Babadook* (Jennifer Kent, 2014) en recent navolging kreeg van de broertjes Danny en Michael Philippou met *Talk to Me* (2022) – waarin Joe Bird eveneens een hoofdrol

speelt – en *Bring Her Back* (2025). Films die getypeerd worden door een zekere bedruktheid. Alsof de zware traumatische verledens die de personages meezeulen, de Australische zon verhinderen door te breken.

In *Leviticus* is het landschap uitgesproken dreigend in beeld gebracht, met elektriciteitsmasten die even onheilspellend als onverschillig boven het land uittoeren. Zowel qua sfeer als concept kijkt de film als het kleine broertje van de Amerikaanse horrorfilm *It Follows* (David Robert Mitchell, 2014), die zich afspeelt tegen de achtergrond van een verlaten Detroit.

De horror komt ook hier uit de omgeving. Je kunt je een andere versie van deze film voorstellen waarin de hoofdpersonages in de knoop hadden gezeten met hun homoseksualiteit en het een verhaal was geworden over zelfacceptatie. Het is een goede keuze van Adrian Chiarella geweest dat hij in zijn debuutfilm dat ietwat platgetreden pad niet betreedt. *Leviticus* is geen psychologische horror, maar sociale horror. Met een subtiel griezelige bijrol van Mia Wasikowska als Naims gelovige moeder die weigert naar haar zoon te luisteren.

Doordat geïnternaliseerde homofobie niet het monster is, is er ruimte voor een aantal tedere, zelfs zwoele scènes tussen beide jongens. Het voegt een laag toe die je in horror zelden ziet: die van de romantiek zonder cynische bijsmaak.

DEVI SMITS

LEVITICUS AUSTRALIË, 2026 | REGIE ADRIAN CHIARELLA | MET JOE BIRD, STACY CLAUSEN, MIA WASIKOWSKA | 88 MINUTEN | DISTRIBUTIE 18K | TE ZIEN VANAF 3 SEPTEMBER

Thuis kijken: Interview Lemohang Jeremiah Mosese

Ancestral Visions of the Future

‘In Europa wordt “magie” afgebakend’

Makkelijk om te kijken, moeilijk om te verwoorden. *Ancestral Visions of the Future* vermengt verleden en toekomst, het zichtbare en onzichtbare, in een beeldschone reflectie op het verlangen van een migrant naar een thuis.

Door KEES DRIESSEN

Wat is een droom? Dromen bestaan uit gehusselde stukjes werkelijkheid, voortgebracht door onzichtbare krachten en verbonden door verbeelding, die diepere betekenissen oproepen en waarin heden en verleden samenvloeien. En precies hetzelfde kun je zeggen van *Ancestral Visions of the Future* van de in Berlijn wonende Lesothaanse filmmaker Lemohang Jeremiah Mosese.

Het probleem is alleen dat we dan een valse scheidslijn aanbrengen tussen ‘droom’ en ‘werkelijkheid’. Terwijl dromen bestaan. En bovenstaande beschrijving – lees hem anders nog een keertje – ook geldt voor hoe we denken. Toch plaatst de Noordwest-Europese cultuur fantasie, mythen, legendes, dromen en geesten streng buiten ‘de werkelijkheid’. Dat zit niet alleen ingebakken in de manier van denken, maar ook, merk ik als ik op de Berlinale met Mosese spreek, in de taal. Het is bijna onmogelijk om niet met woorden te scheiden wat in werkelijkheid samen hoort.

In *Ancestral Visions of the Future* vloeien, zoals de titel aangeeft, verleden en toekomst, het zichtbare en

onzichtbare samen. Met een autobiografische, literair aandoende voice-over en een intuïtieve selectie van beelden uit zowel Lesotho als Duitsland, vertelt Mosese over zijn leven als migrant in Berlijn. Maar hij creëert ook iets universelers: een filmische representatie van een manier van denken waarin samenhang belangrijker is dan causaliteit en betekenis belangrijker dan logica.

Ik vond je film gemakkelijk om te kijken, maar heel moeilijk om onder woorden te brengen.

“Dat is een compliment, haha! Tenminste, dat lijkt me een compliment?”

Volgens mij wel. Ik heb een voorbeeld. Je zei ergens dat de film gaat over “het thuis dat ik me herinner, thuis zoals het is en thuis zoals het nooit geweest is”. Dat zijn drie dingen die ik volgens mij niet uit elkaar kan halen. En dat heb ik met je hele film: zo gauw ik één element eruit haal, heb ik het gevoel dat ik te veel versimpel. “Ik waardeer echt dat je dit zegt. Voor mij is het werk een samenkomen

van fragmenten. Thuis bestaat wel, thuis bestaat niet en thuis bestaat misschien. Misschien is thuis het huis uit je jeugd, misschien is het de stad, misschien is het een plek, misschien een utopie, misschien ligt het in de toekomst – het is fragmentarisch, herinnerd, half herinnerd, half onwaar, half waar, alles tegelijk. Deze film is het dichtst dat ik tot nu toe bij mijn manier van denken gekomen ben.”

Heeft dat fluïde idee van thuis ook te maken met hoe een migrant in de loop der tijd anders kan gaan denken over het land van herkomst? “Als je ergens woont waar de muren jouw wezen niet kunnen bevatten, jouw naam niet kunnen roepen, dan ga je er steden en koninkrijken op projecteren. Plekken die op je wachten, snap je? Tegelijkertijd ga je milder denken over de redenen waarom je vertrok. Je vergeet het geweld en omarmt de nostalgie. Je gaat ‘thuis’ romantiseren, als een prachtige plek.”

In je voice-over noem je die nostalgie zelfs noodzakelijk, als steun voor de migrant bij de problemen in zijn nieuwe land. “Daar zit een contradictie in. Maar als ik eerlijk ben over mijn gevoelens voel ik hier in Berlijn geen hoop, maar woede. Als migrant ben ik een wandelende paradox. En dus moet ook de film paradoxaal zijn. Tegenover het eeuwige cliché van Afrikaans slachtofferschap wil ik een helende daad stellen. Maar dan moet ik het geweld wel erkennen. Dat rode doek dat in de film over het landschap rolt, verbeeldt die bloederige hand. Ik ken die hand. En hij verbindt ons ook.”

Ja, dat rode doek. Ik kan er schoonheid in zien, een grens, bloed. Een theatrale interventie of een historische verwijzing. Maar als ik één optie kies, slaat het plat. “Dat is precies wat ik beoogde. Iemand vroeg me: wat zou je willen dat mensen na afloop zeggen? En ik zei: misschien is zwijgen beter.”

Helaas is zwijgen niet mijn baan. “Haha, ja, dat weet ik! Maar weet je, ik weet zelf ook vaak niet wat een beeld precies betekent. De blinde man die met de aarde communiceert – ik wist wat ik voelde, toen ik het creëerde. Maar als ik eerlijk ben, weet ik nu nog niet wat dit beeld mij of iemand anders te zeggen heeft.”

Kan het over een jaar iets anders zijn? “Dat denk ik wel. Ik houd van de vloeibaarheid van ideeën, die versmelten en samen iets totaal anders gaan betekenen. Daar heb ik echt plezier in. Maar als ik je nu vertel wat het misschien betekent, dan leg ik het vast. Dan reduceer ik het tot één betekenis. Dat is verkeerd. Het moet niet één betekenis hebben, het moet betekenisvol zijn.”

Het valt me op dat magie vaak terugkeert in films over migratie naar Europa. Maar als magie nodig is om de migrant te begrijpen, missen we misschien iets in West-Europa – ook al is magie ook hier natuurlijk nooit honderd procent weggeweest. “Ik begrijp wat je bedoelt. In Europa wordt ‘magie’ afgebakend. Dat is ook een van de redenen waarom ik niet van genrefilms houd, zoals iets een ‘spookverhaal’ noemen. In veel Afrikaanse landen

leven spoken en doden samen met je. De levenden en de doden zijn minder gescheiden. Je kan spreken met de doden. Voordat je iets drinkt, schenk je iets op de grond voor de voorouders. Voordat je iets rookt, leg je iets voor hen opzij. Je spreekt hetzelfde over hen als over de levenden. Dit magische realisme ligt in het hart van de Afrikaanse manier van verhalen vertellen.”

Heb jij gemerkt dat je bent beïnvloed door die dominante westerse manier van filmmaken? “Ja, het technische ook vooral. Europese cinema is heel technisch. De eerste kortfilms die ik maakte, waren niet in mijn moedertaal. Het waren geleende talen. Het was de Russische cinema, de Poolse, de Amerikaanse. Het was niet van mij. Pas toen ik begon te schrijven in mijn moedertaal, veranderde dat gevoel.”

Wat veranderde er? “Het werd meer verbeeldingsrijk, meer metaforisch, meer surrealistisch. Het werd weidser. Ik zal je een voorbeeld geven. Als ik je groet in Lesotho, zeg ik: ‘Waar ben je?’ en dan antwoord jij: ‘Ik ben hier.’ En vervolgens plaats je jezelf tussen degenen die voor je kwamen en degenen die na je komen – het kan heel lang duren. Een groet is niet individueel, hij is collectief. Net zoals wanneer je sterft, als je gaat behoren tot de ‘levende doden’ waarover we het hadden. Het woord dat ze dan voor je gebruiken is een meervoud en betekent ‘goden’. Niet ‘god’, maar ‘goden’, ook al gaat het over één persoon. Het collectief wordt benadrukt. Zo zijn veel woorden in mijn taal, het Sesotho, ontzettend poëtisch. Mijn film begon met het woord materamputana. Het betekent het gekras van kinderen die tekenen. Om dat te vertalen naar beeld was zo bevrijdend! Want zo gauw we dingen op verschillende manier kunnen benoemen, bevrijden we onze geest uit manieren van denken. En dán kun je de goede vragen gaan stellen.”

Je maakt ook video-installaties. Past dat eigenlijk niet beter bij je dan het toch lineaire medium cinema? “Ja, daarom kan ik ook niet wachten om dit materiaal naar de galerie te brengen. De galerie is altijd de begraafplaats van mijn werk geweest.”

Op een goede manier. “Ja, op een goede manier! Daar is het in transitie, in overgang.”

Daar wordt het ‘goden’. “Haha, dat is een goeie! Zo had ik het nog niet bedacht. Ja, mijn broer, daar wordt het goden!”

Ik ben een beetje bang dat iemand die dit leest denkt: pfoe, zware kost. Maar het wonderlijke is dat de film juist heel makkelijk wegkijkt. In elk geval voor mij. “Ik zie het ook als een simpele film. Een vrouw blaft tegen een auto; een oude man ziet zijn ogen; een poppenspeler vertelt het publiek dat hij de tijd wil samenballen, zodat ze kunnen zien hoelang ze zullen leven. Dat is het. Niks ingewikkelds.”

En iemand praat met zichzelf over zijn jeugd. “Ja, dat. Volgens mij is het heel toegankelijk allemaal. En ik wil ook dat het toegankelijk is.” ■

ANCESTRAL VISIONS OF THE FUTURE FRANKRIJK/LESOTHO/DUITSLAND/QATAR/SAOEDI-ARABIË, 2025 | REGIE LEMOHANG JEREMIAH MOSESE | 90 MINUTEN | DISTRIBUTIE MUBI | NU TE ZIEN

Extreme Private Eros: Love Song 1974

DE CAMERA ALS PIKHOUWHEEL

Wanneer zijn geliefde hem verlaat, pakt Kazuo Hara zijn camera op en volgt haar. Extreme Private Eros: Love Song 1974 is een pijnlijk intieme film over het onvermogen om los te laten.

Het werk van de Japanse filmmaker Kazuo Hara zoekt de grenzen op van cinéma vérité. In zijn handen is de camera een pikhouwiel waarmee hij probeert de waarheid los te wrikken. Maar welke waarheid is dat? En hoeveel brokstukken kun je maken voordat die waarheid breekt?

Die vragen gonzen in *Extreme Private Eros: Love Song 1974* (*Gokushiteki erosu: Renka* 1974). Een film die Hara maakte, zo legt hij uit in een voice-over aan het begin, om in de buurt te kunnen blijven van de vrouw die hem verliet. Samen met hun kind vertrok Miyuki Takeda naar Okinawa, om daar een nieuw leven op te bouwen. Maar hij kan haar niet loslaten.

Veel scènes zijn observerend gefilmd, alsof de camera die befaamde vlieg op de muur is. Maar achter die camera schuilt een allesbehalve objectief oog en Hara’s aanwezigheid, zo geeft hij ook zelf toe in de voice-over, is van directe invloed op wat voor de camera gebeurt. De eerste keer dat hij Takeda opzoekt in Okinawa, leeft zij samen met een vrouw. Hara’s komst leidt tot ruzie tussen de twee vrouwen en niet lang na zijn bezoek gaan ze uit elkaar. Bij een later bezoek neemt hij zijn nieuwe geliefde mee, die hij Takeda laat interviewen.

In het werk van Kazuo Hara schuurt het altijd. In zijn meesterwerk *The Emperor’s Naked Army Marches On* (1987) volgt hij Kenzō Okuzaki, een veteraan die tracht de verantwoordelijken te vinden voor de dood van twee soldaten uit zijn eenheid tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zijn ondervragingen zijn grof en verbeten, meerdere keren draaien confrontaties uit op vuistgevechten. Okuzaki is een gebroken man, iemand die misschien wel tegen zichzelf in bescherming moet worden genomen. Het maakt de observerende stijl van Hara op den duur bijna gekmakend en tegelijk kun je niet stoppen met kijken.

Zoiets geldt ook voor *Extreme Private Eros*. Je wil Hara bij de schouders grijpen en door elkaar schudden. Stop met je in het leven van deze vrouw te manoeuvreren, die verder wil. Verder moet. En toch heeft het iets ontegenzeggelijk fascinerends, dat onvermogen van hem om haar vrij te laten en haar hardnekkige pogingen dat toch te zijn. Wat Hara probeert vast te leggen, probeert te doorgronden, is hoe zij kan leven zonder hem, zoals hij dat (nog) niet kan zonder haar. Maar zolang hij zijn camera op haar richt, is ze gevangen in zijn blik.

ELISE VAN DAM

EXTREME PRIVATE EROS: LOVE SONG 1974 GOKUSHITEKI EROSU: RENKA 1974 JAPAN, 1974 | REGIE KAZUO HARA | MET MIYUKI TAKEDA | 93 MINUTEN | DISTRIBUTIE SECOND RUN (BLU-RAY, IMPORT) | NU VERKRIJGBAAR

My Father’s Shadow

DE LANGE REIS VAN FOLARIN

Dit BAFTA-winnende debuut van de Brits-Nigeriaanse regisseur Akinola Davies Jr. is een sterk en rijkgeschaakt drama over vaders en zonen.

Odysseus vertrok om te vechten in de Trojaanse oorlog en liet z’n gezin twintig jaar in onzekerheid achter. Later kwam de pijn dat hij z’n zoon niet op zag groeien. Maar zoeken naar verloren tijd was zinloos. *My Father’s Shadow* gaat, maar dan zonder de glorie van een heldenepos, ook over verloren tijd. Van een vader, die de jeugd van z’n twee zonen mist omdat hij bijna altijd weg is voor werk. Maar ook van Nigeria, dat zoveel tijd verloor door politieke chaos. Ondanks de bescheiden lengte van 93 minuten is *My Father’s Shadow*, van debuterend regisseur Akinola Davies Jr., een gelaagd portret dat emotioneel een flinke linkse hoek uitdeelt in de laatste tien minuten.

Tijdens een hete verkiezingsdag in 1993 reist Folarin met zijn jonge zonen Akin en Remi naar Lagos. De soundtrack in de openingsscène, als de vader nog niet is gearriveerd, is omineus. En er is meer. De gieren hoog in de lucht. Honden die op straat aan een karkas

trekken. Het verval is overal. Vochtplekken. Folarin die om zijn salaris moet smeken dat hij al maanden niet uitbetaald kreeg. Maar er is ook schoonheid en lol en liefde. De zee, de kermisattracties, en vooral: de gesprekken tussen Folarin en zijn oudste zoon. Je ziet dat de jongens hunken naar zijn aanwezigheid. Dus waarom is hij zo vaak weg? Die korte gesprekken doen pijn, want je voelt de liefde. Je voelt de verloren tijd. Het zijn niet de sirenen of goden of monsters die Folarin weghouden van huis, maar de strijd voor boodschappen en onderwijs.

Terwijl de film al die dingen door je gedachten laat gaan, brengt die in die 93 minuten ook nog de stad en z’n rijke cultuur tot leven.

Maar op deze verkiezingsdag staat het land op springen. “De-mo-crazy!”, scandeert iemand. Via radio’s en tv’s in cafés en via de legertrucks die op straat woedend voorbij denderen zie je de vlam inslaan. Twee keer

probeert Folarin tevergeefs zijn geld te krijgen. Het enige wat rest, is de terugreis. En dan, plotseling, die linkse hoek.

Het is niet vreemd dat in recensies de vergelijking met *AfterSun* (Charlotte Wells, 2022) wordt gemaakt, maar ergens doet het er niet toe dat ze met eenzelfde vertelstructuur werken. De tragiek van verloren tijd tussen ouders en kinderen delen ze, maar de beproeving van Folarins jonge zonen is in het licht ontvlambare Nigeria natuurlijk een hele andere dan die van Sophie in *AfterSun*. Die beproeving maakt Akinola Davies jr. in zijn debuut sterk voelbaar.

RONALD ROVERS

MY FATHER’S SHADOW VERENIGD KONINKRIJK/NIGERIA, 2025 | REGIE AKINOLA DAVIES JR. | MET SOPE DIRISU, GODWIN CHIEMERIE EGBO, CHIBUIKE MARVELLOUS EGBO | 93 MINUTEN | DISTRIBUTIE MUBI | TE ZIEN VANAF NU

VANAF 20 AUGUSTUS
IN DE FILMTHEATERS

EN OP
picl

Clara Schwinning
Maral Kershavarz
Henriette Konfurius

Sehnsucht in Sangerhausen

Regisseur:

Julian Radlmaie

german
films

german
films

12

UIT ALLE WINDSTREKEN

De films op CineMember zijn overal en nergens gemaakt. Alleen al de nieuwe toevoegingen van september komen uit Bolivia, Frankrijk, Brazilië, Tunesië, USA, Jordanië, Colombia, Engeland én Nederland. In totaal vind je bij ons films uit meer dan 80 landen!

Cine
MEMBER

NIEUWE TOEVOEGINGEN IN SEPTEMBER:
UTAMA (BOLIVIA), QUAND TU SERA
GRAND (FRANKRIJK), MANAS (BRAZILIË),
WHERE THE WIND COMES FROM
(TUNESIË), ALL THAT'S LEFT OF YOU
(JORDANIË), LOS REYES DEL MUNDO
(COLOMBIA), THE SWEET EAST (USA),
COW (UK), DRIJFZAND (NEDERLAND).

Boeken

Ken Jacobs: I Walked Into My Shortcomings –
Writings, Interviews, Teaching

ALTIJD IN WORDING

Deze bundeling van interviews, essays en andere schrijfsels schetst een goed portret van Ken Jacobs, een van de grote (maar toch onderbelichte) figuren van de Amerikaanse avant-garde filmbeweging.

Door ELISE VAN DAM

In oktober 2025 overleed filmmaker Ken Jacobs. BFI noemde hem in een necrologie een “gigant van de Amerikaanse avant-garde” en *The New York Times* beschreef hem als een pionier. In Nederland ging zijn dood geruisloos aan de media voorbij. Ook aan *Filmkrant*. Bij deze een kleine rechtzetting, naar aanleiding van het verschijnen van het boek *Ken Jacobs: I Walked Into My Shortcomings – Writings, Interviews, Teaching*.

Ken Jacobs is een van de grote figuren van de naoorlogse Amerikaanse avant-gardefilmbeweging. Niet alleen vanwege zijn films, maar ook om wat hij daar omheen deed. Hij liet zich vaak en uitgebreid interviewen over zijn werk, schreef artikelen over experimentele cinema en gaf decennialang les aan de

universiteit van Binghamton. Ook was hij nauw verbonden aan de Film-Makers' Cooperative, een non-profitorganisatie voor het distribueren en archiveren van experimentele film, in 1962 opgericht door onder meer Shirley Clarke en Stan Brakhage.

I Walked Into My Shortcomings is een bundeling van interviews, filmbeschrijvingen, artikelen, brieven en nog veel meer. Het is met zijn ruim vijfhonderd pagina's een, in de woorden van editor William Rose, “noodzakelijk en schaamteloos dik” boek. Een boek dat past bij de manier waarop Jacobs filmmateriaal verzamelde en draaide en aaneen monteerde tot experimentele films die hij het liefst altijd in wording liet.

De teksten in het boek zijn chronologisch geordend. Niet op publicatiedatum, maar op hoe ze pas-

sen binnen het leven van Jacobs. Beginnend en eindigend met teksten over zijn jeugd, een knipoog naar de cyclische structuur van veel van zijn werk. Door die ordening wordt duidelijk hoezeer het leven van Jacobs volledig verweven was met de opkomst en bloei van de Amerikaanse underground-filmbeweging en de prominente figuren daarbinnen: Brakhage, Jonas Mekas en acteur en filmmaker Jack Smith (*Flaming Creatures*, 1963), met wie hij een grillige vriendschap en werkrelatie onderhield, tot ze in de jaren zestig definitief gebrouilleerd raakten.

RONDDWALENDE ENERGIEËN

Smith was betrokken bij de genesis van Jacobs' monumentale *Star Spangled to Death* (2004). Een essayistische lappendeken van beelden – opnames die hij met onder meer Smith op guerrilla-achtige wijze maakte in de straten van New York, naast heel veel archiefmateriaal – die een vernietigend portret van Amerika vormt. Het is een film die uitdaagt, schuurt, fascineert en irriteert. “Ik wilde iets maken dat een soort van crisis zou zijn in leven van de mensen die hem zagen”, legde hij uit in een publiek gesprek na een vertoning, waarvan een transcript in het boek is opgenomen. “Dat je er anders uitkomt dan je erin ging.”

De film duurt bijna zeven uur en Jacobs werkte er af en aan vanaf 1957 aan. Voor hem was het een film die eigenlijk altijd onaf was en misschien wel had moeten blijven. “[De film] had daar in een rommelige hoop moeten liggen, ronddwalende energieën die nergens naartoe gaan. Een Frankenstein die weliswaar was uitgedoofd, maar nog steeds stuiptrekkend en gevaarlijk om te benaderen.”

Het past bij zijn filosofie, en die van de avant-gardebeweging, dat een film geen af product is, maar een levend kunstwerk dat in constante dialoog met de wereld moet staan. Bij *Blonde Cobra* (1963), zo is te lezen in het boek, gaf hij de instructie om bij vertoningen een radio aan te zetten, afgesteld op het lokale nieuws. Hij wilde er op die manier voor zorgen “dat de film blijft reageren op specifieke bijzonderheden van onze levens, zo lang hij bestaat”.

Jacobs toont zich een fijne observator. Zoals wanneer hij beschrijft hoe hij eens in een discussiepanel zat met Susan Sontag, die “elke keer dat ik het woord nam [...] keek alsof de meubelstukken de brutaliteit hadden haar te onderbreken”. Reflecterend op zijn rol in de avant-gardecinema merkt hij op dat hij altijd wat in de schaduw bleef van mensen als Mekas en Brakhage. Daar klinkt op een paar momenten een lichte toon van miskenning doorheen. Maar misschien heeft hij daar ook wel gewoon gelijk in.

I Walked Into My Shortcomings is een Jacobs-waardig boek. Uitdagend en uitputtend, soms taai maar veel vaker prikkelend. Een boek om in te grasduinen en misschien wel nooit uit te krijgen. Zoals William Rose zijn introductie afsluit: “Begin waar dan ook, zie waar het je brengt.”

KEN JACOBS: I WALKED INTO MY SHORTCOMINGS – WRITINGS, INTERVIEWS, TEACHING WILLIAM ROSE (RED.) | 2026 | THE VISIBLE PRESS, LONDEN | 544 PAGINA'S | €49

Agenda

De volgende Filmkrant verschijnt op woensdag 7 oktober en loopt t/m woensdag 4 november. De agendagegevens moeten vóór vrijdag 25 september worden gemaild naar agenda@filmkrant.nl. Filmkrant is niet verantwoordelijk voor onjuiste vermeldingen of wijzigingen. *EN subs* geeft aan dat een film Engels ondertiteld is. Aanvangstijden en andere informatie staan op de sites van de theaters.

ALKMAAR

📍 **Filmhuis Alkmaar**

Pettemerstraat 3 | 072-5202022 | filmhuiskalkmaar.nl

ALMELO

📍 **Filmhuis Almelo**

Elisabethhof 4 | 0546-850264 | filmhuisalmelo.nl

ALMERE

📍 **Het nieuwe filmhuis**

Stadhuisplein 101 | 036-5486000 | denieuwebibliotheek.nl / het-nieuwe-filmhuis Akira za 12.9 | Memories za 12.9 | De ontdekking van Almere do 17.9 | **Premières** Histoires parallèles do 3.9 | The Kidnapping of a President do 17.9 | De manager do 3.9 | One Night Only do 3.9 | *Palestine* 36 do 24.9 | *Pour le plaisir* do 10.9 | **Bioscoop 10daagse** vr 18.9 t/m zo 27.9

ALPHEN A/D RIJN

📍 **Filmhuis Parkvilla**

Cornelis Geellaan 2 (Park Rijnstroom) | 0172-493737 | parkvilla.nl / filmhuis/ *De la Comédie-Française* za 29.8, ma 31.8 | *The Invite* do 27.8 | *The Odyssey* vr 28.8 | *La vita va così* vr 28.8, di 1.9 |

AMERSFOORT

📍 **Filmtheater De Lieve Vrouw**

Lieve Vrouwestraat 13 | 033-4226555 | lievevrouw.nl

AMSTERDAM

📍 **Cinema De Balie**

Kleine-Gartmanplantsoen 10 | 020-5535100 | debalie.nl/cinema **Premières** *Below the Clouds* do 27.8 | *De manager* do 3.9 | *Love-22-Love* do 10.9 | *Silent Flood* do 17.9 | *Sovereign Son* do 24.9 | 📍 **Filmhuis Cavia** *Van Hallstraat* 52-1 | 020-6811419 | filmhuiscavia.nl 📍 **Cinecenter** *Lijnbaansgracht* 236 | 020-6236615 | cinecenter.nl **Premières** *Anno di scuola* do 24.9 | *La baie des anges* do 24.9 | *The Cycle of Love* do 1.10 | *Les demoiselles de Rochefort* do 3.9 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Juste une illusion* do 24.9 | *No Good Men* do 17.9 | *Oasis: Don't Look Back in Anger* do 10.9 | *Palestine* 36 do 24.9 | *Les parapluies de Cherbourg* do 27.8 | *Pressure* do 10.9

📍 **Het Documentaire Paviljoen**

(*Trans Before Trans* x *Eye*, met Q&A) di 1.9 | *The Watermelon Woman* zo 30.8 | **Research Labs** *In-tro* di 6.10

📍 **FC Hyena**

Aambeeldstraat 24 | 020-3638502 | fchyena.nl

📍 **FilmHallen**

Hannie Dankbaarpassage 12 | 020-8208122 | filmhallen.nl

Previously Unreleased *Ghost-light* do 28.8 (met inleiding), vr 29.8, za 30.8, zo 31.8, ma 1.9, di 2.9, wo 3.9

📍 **Het Ketelhuis**

Pazzanistraat 4 | 020-6840090 | ketelhuis.nl

📍 **Kriterion**

Roetersstraat 170 | 020-6231709 | kriterion.nl

📍 **LAB111**

Arie Biemondstraat 111 | 020-6169994 | lab111.nl *The Lord of the Rings [1978]* do 17.9 | **4K Restoration** *Akira* do 10.9 t/m zo 13.9 | *Jurassic Park* vr 28.8, za 29.8 | *Possession* vr 28.8, za 29.8 | **Cinema Aperitvo** *Aftersun* (met drankje en antipasti) zo 30.8 | **Girly Pop!** *Burlesque* (met introductie) vr 4.9 | **HUMP! Film Festival** *Fall Season* za 19.9 | **Kaboom Cult presents** *The Lord of the Rings [1978]* (met introductie) do 10.9 | **Sing-Along** *Spice World* vr 28.8

📍 **Melkweg**

Lijnbaansgracht 234a | 020-5318181 | melkweg.nl *Akira* do 10.9, vr 11.9 | *It's Never Over*, *Jeff Buckley* di 15.9 | **Kaboom Anime** *Memories* za 19.9 | **The Movies** *Haarlemmerdijk* 161 | 020-6386016 | themovies.nl 📍 **The Pulse** *Hildegard von Bingen* straat 4 | cinemathepulse.eu

📍 **Rialto De Pijp** *Ceintuurbaan* 338 | 020-6768700 | rialtofilm.nl 📍 **Rialto VU** *De Boelelaan* 1111 | 020-5984466 | rialtofilm.nl 📍 **Studio/K** *Timorplein* 62 | 020-6920422 | studio-k.nu *The Match* do 17.9 | **4K Restoration** *Akira* do 10.9 | **35mm** *Dead Poets Society* wo 23.9 | **/K + pen** *verjaardag* We vieren het 19-jarige bestaan van *Studio/K* vr 11.9 | **Strings of Imagination** *Alice* wo 2.9 | *Fantastic Mr. Fox* za 5.9, di 29.9 | *Where the Wild Things Are* wo 9.9 | *Anomalisa* za 12.9 | *Beauty Is Embarrassing* wo 16.9 | *Faust* za 19.9 | *The Dark Crystal* za 26.9 | *Summer of Studio/Queer: Beyond Proud National Anthem* za 29.8

📍 **Filmtheater De Uitkijk** *Prinsengrachte* 452 | 020-2232416 | uitkijk.nl

📍 **Cinema De Vlugt**

Burgemeester de Vlugtlaan 125 | 020-8203746 | cinemadevlugt.nl (Trans Before Trans x Eye, met Q&A) di 1.9 | *The Watermelon Woman* zo 30.8 | **Research Labs** *In-tro* di 6.10 📍 **FC Hyena** Aambeeldstraat 24 | 020-3638502 | fchyena.nl 📍 **FilmHallen** Hannie Dankbaarpassage 12 | 020-8208122 | filmhallen.nl **Previously Unreleased** *Ghost-light* do 28.8 (met inleiding), vr 29.8, za 30.8, zo 31.8, ma 1.9, di 2.9, wo 3.9 📍 **Het Ketelhuis** Pazzanistraat 4 | 020-6840090 | ketelhuis.nl 📍 **Kriterion** Roetersstraat 170 | 020-6231709 | kriterion.nl 📍 **LAB111** Arie Biemondstraat 111 | 020-6169994 | lab111.nl *The Lord of the Rings [1978]* do 17.9 | **4K Restoration** *Akira* do 10.9 t/m zo 13.9 | *Jurassic Park* vr 28.8, za 29.8 | *Possession* vr 28.8, za 29.8 | **Cinema Aperitvo** *Aftersun* (met drankje en antipasti) zo 30.8 | **Girly Pop!** *Burlesque* (met introductie) vr 4.9 | **HUMP! Film Festival** *Fall Season* za 19.9 | **Kaboom Cult presents** *The Lord of the Rings [1978]* (met introductie) do 10.9 | **Sing-Along** *Spice World* vr 28.8

📍 **Melkweg** Lijnbaansgracht 234a | 020-5318181 | melkweg.nl

Akira do 10.9, vr 11.9 | *It's Never Over*, *Jeff Buckley* di 15.9 | **Kaboom Anime** *Memories* za 19.9 | **The Movies** *Haarlemmerdijk* 161 | 020-6386016 | themovies.nl

📍 **The Pulse** *Hildegard von Bingen* straat 4 | cinemathepulse.eu

📍 **Rialto De Pijp** *Ceintuurbaan* 338 | 020-6768700 | rialtofilm.nl

📍 **Rialto VU** *De Boelelaan* 1111 | 020-5984466 | rialtofilm.nl

📍 **Studio/K** *Timorplein* 62 | 020-6920422 | studio-k.nu

The Match do 17.9 | **4K Restoration** *Akira* do 10.9 | **35mm** *Dead Poets Society* wo 23.9 | **/K + pen** *verjaardag* We vieren het 19-jarige bestaan van *Studio/K* vr 11.9 | **Strings of Imagination** *Alice* wo 2.9 | *Fantastic Mr. Fox* za 5.9, di 29.9 | *Where the Wild Things Are* wo 9.9 | *Anomalisa* za 12.9 | *Beauty Is Embarrassing* wo 16.9 | *Faust* za 19.9 | *The Dark Crystal* za 26.9 | *Summer of Studio/Queer: Beyond Proud National Anthem* za 29.8

📍 **Filmtheater De Uitkijk** *Prinsengrachte* 452 | 020-2232416 | uitkijk.nl

📍 **Cinema De Vlugt** *Burgemeester de Vlugtlaan* 125 | 020-8203746 | cinemadevlugt.nl

Klassiekers in Haarlem

Het **Haarlem Classic Film Festival** (HCFF) pakt op de tweede editie uit met een rijk en divers programma. Het Italiaanse neorealisme vormt met negen films het hart van het festival. Daarnaast staat een selectie bekende klassiekers op het programma. Van 5 t/m 8 september in Schuur en Film-Koepel en een openluchtvertoning op de Grote Markt.

Weer een vooroordeel geslecht. Dat het filmpubliek alleen het nieuwste van het nieuwste wil zien klopt niet.

Klassiekers trekken een groeiend publiek in filmtheaters en bioscopen. Het Haarlem Classic Film Festival is er een illustratie van. Na de succesvolle eerste editie van vorig jaar is het festival flink gegroeid. In het programma kan elke filmliefhebber iets van zijn gading vinden. Het festival opent 5 september op de Grote Markt met de gratis toegankelijke vertoning van Buster Keaton's *The General*. Met live-begeleiding door het Martin de Ruiter Trio.

Vooraf zijn er archiefbeelden van Haarlem te zien. In de dagen erna zijn zeven sprekende klassiekers te zien: *Some Like It Hot* (Billy Wilder, 1959), *Breakfast at Tiffany's* (Blake Edwards, 1961), *Le souffle au coeur* (Louis Malle, 1971), *Hairspray* (John Waters, 1988), *Dead Poets Society* (Peter Weir, 1989), *Central do Brasil* (Walter Salles, 1998) en *Raining Stones* (Ken Loach, 1993). Ook te zien is de compilatie van Lumière-filmpjes *Lumière, l'aventure continue* (2025), die is samengesteld door Thierry Frémaux, directeur van het filmfestival in Cannes. Het Italiaanse neorealisme vormt het hart van het festival. Te zien zijn negen films uit de tijd dat de Italiaanse cinema veel oog had voor de beknelde levens

HCFF.NL

ganda in *Reverse* wo 23.9 | *Cultural Myths* wo 30.9 | **Suicide Preventieweek** *Echte mannen huilen niet* di 8.9 | **Week van de palliatieve zorg** *Amour* di 6.10

ASSEN

📍 **Bioscoop De Nieuwe Kolk** *Weiersstraat* 1 | 088-0128888 | asserfilm1.nl

BERGEN

📍 **CineBergen**

Eeuwigelaan 7 | 072-5815914 | cinebergen.nl

BERGEN OP ZOOM

📍 **Cinema Paradiso**

C-Cinema, Burg van de Laanstraat 25 | 0164 254886 | cinemaparadiso.nl *The Odyssey* vr 4.9 t/m di 8.9 | *Home Sweet Home* zo 6.9 | *La vita va così* vr 11.9 t/m ma 14.9 | *Primavera* vr 25.9 t/m di 29.9 | *Zondag de negenste* zo 27.9, ma 28.9 | *Los Tigres* vr 2.10 t/m di 6.10 | *Les enfants vont bien* zo 4.10, ma 5.10 | **Film by the Sea** di 15.9 t/m wo 23.9 *500 Miles* | *Juste une illusion* | *No Good Men* |

CAPELLE A/D IJSSEL

📍 **Isala Theater**

Stadsplein 5 | 010-4586400 | isalatheater.nl

The Only Pickpocket in New York | *Queen at Sea* | *Youri*

BREDA

📍 **Chassé Cinema**

Claudius Prinsenlaan 8 | 076-5303131 | chasse.nl *Oasis: Don't Look Back in Anger* vr 11.9, za 12.9 | **35mm** *Scream* [1996] ma 28.9 | **All Inclusive** di 8.9 | **Animazing Memories** [1995] zo 13.9 | **Belcrum Bios** di 22.9 | **BredaPhoto in Focus** *Çiğdem Yüksel* di 29.9 | *Martijn van de Griendt* wo 7.10 | **BUT Film Festival** *Fuck My Son!* zo 30.8 | *The Fly* zo 30.8 | *Chainsaws Were Singing* zo 30.8 | *Curse of the Were-deer* zo 30.8 | *Night of the Creeps* zo 30.8 | **BUTplugged** wo 16.9 | **Cinemini** *Kopje onder* zo 6.9, za 19.9 | **Film & ontbijt** *Voorpremières* zo 6.9, zo 4.10 | **Filmclub** wo 9.9 t/m vr 11.9, wo 16.9, vr 18.9 | **Filmconcert** *André Rieu's zomerconcert: Viva Maastricht!* za 5.9 | **Internationals Cinema** (EN subs) zo 27.9 | **NFF openings-film** *Downtown* [voorpremière] vr 25.9 | **Sunset Cinema** *E.T. the Extra-Terrestrial* @ De Vlieren vr 28.8 | *Her* @ BÜas Campus (EN subs) di 1.9 | *Moonlight* @ Oude Rechtbank (EN subs) vr 4.9 | **Wereld Alzheimer Dag** *Queen at Sea* (voorpremière) ma 21.9 | **Wodocu** *Fragments of Belonging* wo 2.9 | *Love-22-Love* (Q&A met regisseur) wo 16.9 | *Silent Flood* wo 23.9

📍 **Filmhuis Botanique Breda** *Keizersstraat* 19F | 076-2100169 | filmhuisbreda.nl **BuitenBios** za 29.8

BUSSUM

📍 **Filmhuis Bussum**

Brediusweg 1 | 035-6938694 | filmhuisbussum.nl *La baie des anges* vr 4.9, zo 13.9 | *Les demoiselles de Rochefort* za 12.9, di 15.9 | *Lola* za 5.9, wo 9.9 | *Peau d'âne* vr 18.9, di 22.9 | *Simon* zo 20.9 | *Trainspotting* za 5.9 | **Premières** *500 Miles* do 24.9 | *De Gaulle: Liberté* do 17.9 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Home* do 3.9 | *Juste une illusion* do 24.9 | *De manager* do 3.9 | *The Match* do 17.9 | *No Good Men* do 17.9 | *Palestine* 36 do 24.9 | *The Plague* do 17.9 | *Pressure* do 10.9 | **English subtitles** *Histoires parallèles* za 12.9 | **Nagesprek** *No Good Men* za 19.9 | *Alleen met jenever* ma 28.9 | **NFF openings-film** *Downtown* vr 25.9 | **Openlucht-cinema** *Sideways* do 27.8 | *The Last Viking* vr 28.8 | *Rear Window* za 29.8 | *Hairspray* (met karaoke) do 3.9 | *Revenge* vr 4.9 | *A Room with A View* za 5.9 | *Excavating Darkness* (i.s.m. Artez) wo 9.9 | *Some Like It Hot* do 10.9 | *Portrait de la jeune fille en feu* vr 11.9 | *I Swear* za 12.9 | *All of Us Strangers* do 17.9 | *Good Bye Lenin!* Vr 18.9 | *Lunana, a Yak in the Classroom* za 19.9 | *Call Me by Your Name* do 24.9 | *Hamnet* vr 25.9 | *Sonsbeek* x *Focus Proa-*

CULEMBORG

📍 **Theater De Fransche School**

Havendijk 1 | 0345-521546 | theaterdefranscheschool.nl *One Night Only* vr 25.9 | *The Rivals of Amziah King* zo 13.9, za 26.9 | **Bioscoop10daagse** (2 voor de prijs van 1) *The Cycle of Love* di 22.9 | **Buitenbios** *A Sad and Beautiful World* vr 4.9 | *Finding Your Feet* vr 11.9 | *Super Happy Forever* vr 18.9 | **Explicateur** *Sunny Dancer* zo 6.9, zo 27.9 | **Ladies Night** *One Night Only* di 8.9 | **Wereld Alzheimer Dag** *Queen at Sea* ma 21.9

DELFT

📍 **Filmhuis Lumen**

Van Leeuwenhoekpark 55 | 015-2140226 | filmhuis-lumen.nl

DEN BOSCH

📍 **Verkadefabriek**

Boschdijkstraat 45 | 073-6818160 | verkadefabriek.nl **Premières** *Hundreds of Beavers* do 27.8 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Rosebush Pruning* do 10.9 | *Juste une illusion* do 24.9 | *The Plague* do 17.9 | **All Inclusive** ma 14.9 | **Books in Motion** *Howl's Moving Castle* do 17.9 | **Buitenbios** *Mama'Ku – Van Jakarta tot de Molukken* do 27.8 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Rosebush Pruning* do 10.9 | *HalloWiebe: Overdrive* zo 27.9 | *Cinema Paradiso* za 29.8 | *Juste une illusion* zo 30.8 | **City Trips** *Les parapluies de Cherbourg* ma 28.9 | **Film & filosofie** *La straniero* wo 16.9 | *A Pigeon Sat on a Branch Reflecting on Existence* wo 30.9 | **Filmpraat** wo 9.9 | **Koolhovens Keuze** *A.I. Artificial Intelligence* vr 25.9 | **Kunst in beeld** *Love-22-Love* vr 18.9

DIEMEN

📍 **Filmtheater De Omval**

DEN HAAG

📍 **Filmhuis Den Haag**

Spui 191 | 070-3656030 | filmhuisdenhaag.nl **Premières** *Akira* do 10.9 | *Cría cuervos* do 3.9 | *Dagboek van een zwakke yogi* do 3.9 | *The Death of Robin Hood* do 3.9 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Home* do 3.9 | *Leviticus* do 3.9 | *The Match* do 17.9 | *Palestine* 36 do 24.9 | *The Plague* do 17.9 | *Terminator 2: Judgement Day* do 3.9 | **35mm** *Almacito di Desolato* wo 16.9 | **Best of NL** heel september | **Jacques Demy** *La baie des anges* | *Les demoiselles de Rochefort* | *Lola* | *Peau d'âne* | **Klassiek achter de duinen** *Home* do 17.9 | **Rooflopers buitenbios** do 28.9 t/m zo 30.8 | **Roots in Motion** do 10.9 📍 **Flora Filmtheater** *De Constant Rebecquestraat* 55 | florafilmtheater.nl 📍 **Museon-Omniversum** *Pres. Kenedy* laan 5 | 070-3381338 | museon-omniversum.nl

DEN HELDER

📍 **Cinema Zevenskoop**

Julianaplein 43 | 0223-610941 | cinemazevenskoop.nl *The Portuguese House* do 27.8 t/m ma 31.8 | *Below the Clouds* di 1.9, wo 2.9 | *De Gaulle: Résistance* do 3.9 t/m ma 7.9 | *The Odyssey* do 10.9 t/m ma 14.9 | *The Rivals of Amziah King* do 17.9 t/m ma 21.9 | *Histoires parallèles* do 24.9 t/m ma 28.9 | *Pour le plaisir* do 1.10 t/m ma 5.10 | *The Cycle of Love* di 6.10, wo 7.10 | **NFF openingsfilm** *Downtown* vr 25.9

DEVENTER

📍 **MIMIK**

Achter de Muren *Vispoort* 10 | 0570618 822 | mimik.nl *Drassig Land* do 24.9 | *Oasis: Don't Look Back in Anger* vr 11.9, vr 18.9, za 19.9 | *A Bridge Too Far* zo 6.9 | **Premières** *500 Miles* do 24.9 | *Akira* do 10.9 | *La baie des anges* do 3.9 | *Breve storia d'amore* do 24.9 | *De Gaulle: Liberté* do 17.9 | *Les demoiselles de Rochefort* do 3.9 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Home* do 3.9 | *Juste une illusion* do 24.9 | *The Kidnapping of a President* do 17.9 | *Lola* do 3.9 | *De manager* do 3.9 | *The Match* do 17.9 | *Mother* do 24.9 | *No Good Men* do 17.9 | *Palestine* 36 do 24.9 | *Parade* do 3.9 | *Peau d'âne* do 24.9 | *Pres-sure* do 10.9 | *Rosebush Pruning* do 10.9 | *Mimik* x *Japan Akira* do 10.9 | **Bioscoop10daagse** vr 18 t/m zo 27.9 | **Koolhovens Keuze** *Bonnie and Clyde* za 12.9 | **Met Q&A** *No Good Men* zo 20.9 | **Wereld Alzheimer Dag** *Queen at Sea* ma 21.9

Ouddiemerlaan 104 | 020-6001897 | theaterdeomval.nl *Home Sweet Home* do 27.8 | *La vita va così* do 27.8 | *The Odyssey* vr 28.8, zo 30.8 | *Paw Patrol: de dino film* za 29.8 | *Des preuves d'amour* di 1.9 | *C'était mieux demain* di 1.9, do 3.9 | *The Portuguese House* vr 4.9, do 17.9 | *De la Comédie-Française* za 5.9 | *Toy Story* 5 zo 6.9 | *Gohan* zo 6.9, di 15.9 | *Kattenkwaad in Egypte* zo 13.9 | *Sunny Dancer* di 15.9, vr 18.9 | *Eat More Trees* wo 16.9 | *Father* do 17.9, do 24.9 | *The End of Oak Street* za 19.9 | *Het geheim van de wandere wereldboom* zo 20.9 | *Shoun het schaap* zo 20.9 | *Kain* di 22.9 | *Les enfants vont bien* di 22.9 | *The Rivals of Amziah King* do 24.9, di 29.9 | *Downtown* vr 25.9 | *One Night Only* za 26.9 | *Het vergeten eiland* zo 27.9 | *HalloWiebe: Overdrive* zo 27.9 | *Primavera* do 1.10, di 6.10 | *Pour le plaisir* vr 2.10, di 6.10 | *The Dog Stars* za 3.10 | *The Magic Faraway Tree* zo 4.10 | *Histoires parallèles* wo 7.10

DIEREN

📍 **Filmhuis Dieren**

De Bundel (bibliotheek), *Eri-caplein* 5 | filmhuisdieren.nl

DOES

CAMERA_JAPAN_FESTIVAL_

2026

23-27 Sept. LantarenVenster, Rotterdam

26-27 Sept. Japanese Market @ Fenix, Rotterdam

01-04 Oct. LAB111, Amsterdam

NOSTALGIE AAN DE ITALIAANSE KUST

UN ANNO DI SCUOLA

EEN FILM VAN LAURA SAMANI

NU IN DE BIOSCOOP

SAVE THE DATE

Bijeenkomst collectieve beheersorganisaties audiovisuele producenten

UITREIKING CFAP PRIJS

30 oktober | 14:00u

Het Documentaire Paviljoen

LEWA, HBO, DOPPELPLUSULTRA, SPACEDUST PRESENT

FRAGMENTS OF BELONGING

A FILM BY TATJANA BOŽIĆ

VANAF 27 AUGUSTUS IN DE FILMTHEATERS

Agenda

GRAVE

☞ **Filmcafé Grave**
Maximiliaan de Manstraat 2 (Generaal de Bons kazerne) | 06-53149906 | filmcafegrave.nl
Calle Málaga vr 4.9, ma 7.9 | The Odyssey za 5.9, wo 9.9 | La vita va così vr 11.9, ma 14.9 | Moss & Freud za 12.9, wo 16.9 | Zondag de negenste vr 18.9, ma 21.9 | The Invite za 19.9, wo 23.9 | Sunny Dancer vr 25.9, ma 28.9 | The Odyssey za 26.9, wo 30.9

GRONINGEN

☞ **Forum Groningen**
Nieuwe Markt 1 | 050-3683683 | forum.nl
☞ **RKZ Bios**
Emmastraat 15-s101 | 050-5262482 | rkzbios.nl
Backrooms za 12.9, ma 14.9 | The Invite za 19.9, wo 23.9 | The Odyssey za 26.9, ma 28.9

HAARLEM

☞ **Filmkoepel**
Harmerjansweg 4 | filmkoepel.nl
☞ **Schuur**
Lange Begijnestraat 9 | 023-5173910 | schuur.nl

HARDENBERG

☞ **Filmhuis Hardenberg**
Badhuisplein 3 | 0523-280353 | bioshardenberg.nl/filmhuis

HARDERWIJK

☞ **Filmhuis Harderwijk**
Catharinetekapel Klooster 1 | 0341-419500 | filmhuisharderwijk.nl
Een avondje Mr. Film za 5.9 | The Peanut Butter Falcon zo 6.9, di 8.9 | Batik, Beats & Bumbu ma 7.9 | The Choral do 10.9, di 15.9 | Tuner za 12.9, ma 14.9 | The Last Journey za 19.9 | Disclosure Day zo 20.9 | Zondag de negenste ma 21.9, di 22.9 | Jagten do 24.9 | Treat Her Like Lady za 26.9, di 29.9 | Den skyldige ma 28.9 | Buitenfilm bij het strandeiland van Walhalla En fanfare do 27.8 | The Secret Life of Walter Mitty vr 28.8 |

HEEMSKERK

☞ **Filmhuis Heemskerk**
Laurentz A. Verherentstraat 1 | decirkelheemskerk.nl/film
Calla Málaga zo 6.9, wo 9.9 | A Sad and Beautiful World zo 13.9, wo 16.9 | The Odyssey zo 27.9, wo 30.9 | BIOD No Good Men zo 20.9, wo 23.9 | Simon zo 20.9, wo 23.9 | Paradijs do 24.9

HEERLEN

☞ **Filmhuis De Spiegel**
Royal Theater | Stationsplein 5 | 045-5118178 | filmhuisdespiegel.nl

HELMOND

☞ **De Cacaofabriek**

Cacaokade 1 | 0492-529009 | cacaofabriek.nl/film
Un anno di scuola do 27.8 | Below the Clouds do 27.8 | André Rieu's zomerconcert: Viva Maastricht! za 29.8 | Pressure do 10.9 | BuitenBioscoop Kinky Boots za 5.9

HENGELO

☞ **Filmhuis Hengelo**
Beursstraat 44 | 074-2556789 | filmhuishengelo.nl

HILVERSUM

☞ **Filmtheater**
Heremplein 5 | 035-6235466 | filmtheaterhilversum.nl

HOOGVEEN

☞ **Filmhuis Hoogeteven**
VUE Hoogeteven | Van Echten-plein | 0528-234000 | filmhuishoogeteven.nl

HOORN

☞ **Cinema Oostereiland**
Krententuin 25 | 0229-232296 | cinemaoostereiland.nl
Premières Below the Clouds do 27.8 | Les parapluies de Cherbourg do 27.8 | Les demoiselles de Rochefort do 3.9 | Oasis: Don't Look Back in Anger do 10.9 | Akira do 10.9 | No Good Men do 17.9 | 500 Miles do 24.9 | Juste une illusion do 24.9 | The Cycle of Love do 1.10 | Cultuurweekend za 5.9, zo 6.9 | TKT - Docenten Special wo 23.9

HOUTEN

☞ **Aan de Slinger**
De Slinger 40 | 030-6351024 | aandestinger.nl

KAMPEN

☞ **Filmhuis**
Burgwal 84 | Reserveren via website | filmhuiskampen.nl

LEEWARDEN

☞ **Slieker Film**
Wilhelminaplein 92 | 058-2050300 | sliekerfilm.nl

LEIDEN

☞ **Kijkhuis**
Vrouwenkerksteeg 10 | 071-51233900 | bioscopenleiden.nl/Kijkhuis
☞ **Lido**
Steenstraat 39 | 071-5124130 | bioscopenleiden.nl/Lido
☞ **Trianon**
Breestraat 31 | 071-5123875 | bioscopenleiden.nl/Trianon

LELYSTAD

☞ **Filmtheater Lelystad**
De Waag 9 | 088-0240240 | www.filmtheaterlelystad.nl
Moss & Freud di 1.9 | Silent Rebellion di 8.9 | The Watermelon Woman di 15.9 | Fireworks ma 21.9 | Primavera di 22.9 | La vita va così wo 23.9 | Un anno di scuola do 24.9

LISSE

☞ **Filmhuis Lisse**
Floralisplein 69 | 071-7856757 | filmhuis-lisse.nl

MAASTRICHT

☞ **Lumière Cinema**
Bassin 88 | 043-3214080 | lumiere.nl

MIDDELBURG

☞ **Cinema Middelburg**
Achter de Houttuinen 30 | 0118-613482 | cinemamiddelburg.nl

MIDDELBARNIS

☞ **Filmhuis Middelbarnis (Het Diekhuis)**
Beneden Zandpad 7 | 0187-482400 | hetdiekhuis.nl

NIEUWKOOP

☞ **Kaleidoscoop**
Verbinding 2 | 0172-728001 | theater-kaleidoscoop.nl
Gioia mia di 1.9 | Champagne zo 6.9 | Hamnet do 10.9 | I Swear vr 25.9

NIJMEGEN

☞ **Lux**
Mariënborg 38-39 | 024-3816859 | lux-nijmegen.nl
Premières 500 Miles do 24.9 | Akira do 10.9 | Un anno di scuola do 24.9 | Below the Clouds do 27.8 | Breve storia d'amore do 24.9 | Cap Farewell do 1.10 | The Cycle of Love do 1.10 | Dagboek van een zwakke yogi do 3.9 | De Gaulle: Liberté do 17.9 | The Death of Robin Hood do 3.9 | Digger do 1.10 | Downtown do 1.10 | Fragments of Belonging do 27.8 | Histories parallèles do 3.9 | Home do 3.9 | Hundreds of Beavers do 24.9 | Juste une illusion do 24.9 | The Kidnapping of a President do 17.9 | Leviticus do 3.9 | Love-22-Love do 10.9 | De manager do 3.9 | The Match do 17.9 | Monster Mia wo 30.9 | Mother do 24.9 | No Good Men do 17.9 | Palestine 36 do 24.9 | Peter Huijars Day do 24.9 | The Plague do 17.9 | Pour le plaisir do 10.9 | Pressure do 10.9 | Rosebush Pruning do 10.9 | Sugar do 17.9 | Sunfish and other Stories on Green Lake do 27.8 | Toutes directions do 1.10 | Cursus Anime en wetenschap ma 14.9 | Anime, een sterke drager van filosofie ma 21.9 | Mythe en folklore in anime ma 7.9 | Cursus Ins & Outs Clichés en stereotypen wo 7.10 | Geluid wo 16.9 | Kleur wo 23.9 | Set, decor en locaties wo 30.9 | English Subs Below the Clouds za 29.8, di 1.9 | Histories parallèles za 5.9, di 8.9 | No Good Men za 19.9, di 22.9 | Palestine 36 za 26.9, di 29.9 | Filmkring The Cycle of Love do 1.10, di 6.10 | No Good Men do 17.9, di 22.9 | Yellow Letters do 3.9, di 8.9 | IndoFILM-Café zo 13.9 | Klimaatreeks Filmconcert IJS do 10.9 | LUX Mini zo

30.8, zo 20.9, zo 27.9 | LUXRe-wind Les demoiselles de Rochefort zo 13.9 | Les parapluies de Cherbourg zo 30.8 | Lola zo 6.9 | Open Air Eraserhead do 27.8 | The Holy Mountain vr 28.8 | The Lobster za 29.8 | Openingsweekend culturele seizoen No Good Men do 17.9 | The Old Oak vr 18.9 | Soul Kitchen zo 20.9 | Specials Grensgebied zo 6.9 | Paprika ma 21.9 | Spirited Away ma 7.9 | Harry Potter and the Philosopher's Stone zo 30.8 | Start Bioscoop 10daagse vr 18.9

OLDENZAAL

☞ **Filmhuis/Stadstheater De Bond**
Molensstraat 25 | 0541-511094 | filmhuisoldenzaal.nl
Treat Her Like a Lady di 1.9 | Calle Málaga di 8.9 | Michael di 15.9 | Des preuves d'amour di 22.9 | A Wolf Among the Swans di 29.9 | Los domingos di 6.10 | The Choral di 13.10 | Jimpa di 20.10 | Buitenfilm Champagne za 29.8 | Ciné-kid wo 14.10 | Cinema Special 2=1 Silent Rebellion di 27.10

OSS

☞ **Cultuurpodium Groene Engel**
Kruisstraat 15 | 0412-405504 | groene-engel.nl

OUDENBOSCH

☞ **Filmtheater Fanfare/Utopiazaal**
Markland College | Pagnevaartweg 7 | 0165-314503 | filmtheaterfanfare.nl
De la Comédie-Française do 27.8 | Los Tigres do 3.9 | Home Sweet Home do 10.9 | The Invite do 17.9 | Filmtitel nog niet bekend do 24.9, do 1.10 | Halderbergse Cultuurmaand vr 11.9 t/m vr 9.10
☞ **Filmtheater Fanfare/Fidei et Arti**
Pastoor Hellemonsstraat 1
Maandagmatinee De la Comédie-Française ma 31.8 | Home Sweet Home ma 14.9 | Filmtitel nog niet bekend ma 28.9

PANNINGEN

☞ **DOCK6 Cinema**
Raadhuisplein 6 | 077-3101064 | dokcinema.eu

PURMEREND

☞ **Filmhuis Purmerend**
Kerkstraat 11 | 0299-416506 | filmhuispurmerend.nl
Peak Everything vr 28.8, di 1.9 | A Family za 29.8, wo 2.9 | Father Mother Sister Brother vr 4.9, di 8.9 | The Good Sister di 8.9, wo 9.9 | Champagne vr 11.9, di 15.9, wo 16.9 | Calle Málaga za 12.9, di 15.9 | Des preuves d'amour vr 18.9, di 22.9 | Los domingos za 19.9, wo 23.9 | The Drama zo 20.9, di 22.9 | Michael vr 25.9, di 29.9 | A Sad and Beautiful World za 26.9, wo 30.9

PUTTEN

☞ **Filmhuis Putten**
Brinkstraat 91 | filmhuisputten.nl/

REUVER

☞ **Service Bioscoop Luxor**
Rijksweg 18 | 077-4741234 | luxorreuver.nl/
Special André Rieu's zomerconcert: Viva Maastricht! vr 29.8, zo 30.8

Weg met de goede smaak

Uitgekeken op alle smaakvolle films in de filmtheaters? Dan is het tijd voor het jaarlijkse But Film Festival (BUTFF). Onder het motto Simply the Pest presenteert het festival van 26 t/m 30 augustus in Nieuwe Veste, Filmhuis Breda en Chassé Cinema een programma vol B-films, underground en trash-cultuur.

“Bereid jezelf voor op een vijfdaagse plaag van cultuur en cinema die je nergens anders zult vinden. Of je nu komt voor de films, de kunst of de beruchte sfeer: BUTFF 2026 zal onder je huid kruipen en je niet los laten.” Aldus de aanbeveling van de organisatoren van het festival, dat dit jaar zijn eenentwintigste editie beleefd. Het festival staat onder het motto Simply the Pest in het teken van plaagdieren en ongedierte. Uiteraard een metafoor voor alles “dat schuurt, krielt en overlast veroorzaakt”. Het festival omarmt cultcinema en underground-kunst, omdat dat “een prikkelende spiegel (biedt) voor een wereld die alles wat vreemd of hinderlijk is liever wegpoetst”. Zoals altijd doet BUTFF dat niet alleen met films, maar ook met performances, installaties, beeldende kunst en muziekoptredens.

Bij film geven titels als Chainsaws Were Singing (Sander Maran, 2024), In-

fernal Flesh (Vincent Maslowski, 2023) en African Kung Fu Nazi's II: Bum Bum (Sebastian Stein en Samuel Nkansah, 2025) een idee van wat er te zien is. Maar er zijn ook gelaagde, filosofisch getinte horror en fantasysfilms te zien.

De hoofdgast op het fes-

CHAINSAWS WERE SINGING

Agenda

ROERMOND
📍 **ECI Cultuurfabriek**
ECI 13 | 0475-317171 | [ecicultuurfabriek.nl](#)

ROOSENDAAL
📍 **Cinema Paradiso**
C.1-Cinema, Nieuwstraat 2 | 0165 534503 | [cinemaparadiso.nl](#)
The Odyssey do 3.9, vr 4.9 | *Home Sweet Home* zo 6.9 t/m wo 9.9 | *La vita va così* do 10.9 t/m zo 13.9 | *Youri* do 17.9, vr 18.9 | *No Good Men* zo 20.9 | *Queen at Sea* wo 23.9 | *Primavera* do 24.9 t/m zo 27.9 | *Zondag de negenste* vr 25.9 t/m wo 30.9 | *Los Tigres* do 1.10 t/m zo 4.10 | *Les enfants vont bien* vr 2.10 t/m wo 7.10

ROTTERDAM
📍 **Cinerama Filmtheater**
Westblaak 18 | 010-4115300 | [cineramabios.nl](#)

Premières *500 Miles* do 24.9 | *Akira* do 10.9 | *Avengers: End-game* *Encore* wo 23.9 | *De Gaulle: Liberté* do 17.9 | *The Death of Robin Hood* do 3.9 | *Digger* do 1.10 | *The Dog Stars* do 27.8 | *Downtown* do 1.10 | *Hallo-Wiebe: Overdrive* wo 23.9 | *Harry Potter and the Philosopher's Stone* do 27.8 | *The Incomer* do 10.9 | *Juste une illusion* do 24.9 | *The Kidnapping of a President* do 17.9 | *Leviticus* do 3.9 | *No Good Men* do 17.9 | *Oasis: Don't Look Back in Anger* do 10.9 | *Pour le plaisir* do 10.9 | *Pressure* do 10.9 | *Resident Evil* do 24.9 | *Rosebush Pruning* do 10.9 | *Terminator 2: Judgment Day* do 3.9 | *Toutes directions* do 1.10 | **BIG Classic** *The Deer Hunter* | **See You in Court!** *12 Angry Men* | *Erin*

Brockovich | *A Few Good Men* | *To Kill a Mockingbird*
📍 **KINO Rotterdam**
Gouvernestraat 129-133 | 010-2681160 | [kinorotterdam.nl](#)
📍 **LantarenVenster**
Otto Reuchlinweg 996 | 010-2772277 | [lantarenvenster.nl](#)

SCHAGEN
📍 **Scagon De Luxe**
Torenstraat 1B | [scagondeluxe.nl](#)

SCHIEDAM
📍 **Wenneker Cinema**
Vijgensteeg 2 | 010-4733000 | [wennekercinema.nl](#)

SCHIJNDEL
📍 **Filmclub Schijndel/'t Spectrum**
Steeg 9 | 06 12162348 | [schijndelfilm.nl](#)
Calle Málaga di 1.9 | *Jimpa* di 8.9

| *La vita va così* di 15.9 | Filmtitel nog niet bekend di 22.9
📍 **Filmclub Schijndel/Het Gasthuis**
Lidwinahof 70
Wereldcinema di 29.9

SITTARD
📍 **Filmhuis Zicht**
Ligne 3 | 088-5995533 | [filmhuiszicht.nl](#)

SITTARD
📍 **Forum**
Engelenkampstraat 68 | 0900-2228888 | [forumsittard.nl](#)
André Rieu's zomerconcert: Viva Maastricht! vanaf za 29.8

TERNEUZEN
📍 **Cine City**
Nieuwstraat 41 | 0115-611133 | [cinacity.nl](#)

SNEEK
📍 **Filmhuis Sneek**
Leeuwenburg 12 | 0515-412341 | [filmhuis-sneek.nl](#)

SOEST
📍 **Artishock**
Steenhoffstraat 46 | 035-6019577 | [artishock-soest.nl](#)

STADSKANAAL
📍 **Filmliga Stadskanaal**
Menisterplein 9 | 0599-610777 | [smoky.nl](#)
Solomamma di 1.9 | *Tuner* di 8.9 | *A Family* di 15.9 | *What a Feeling* di 22.9 | *The Choral* di 29.9 | *Tre ciotole* di 6.10

TERNEUZEN
📍 **Cine City**
Nieuwstraat 41 | 0115-611133 | [cinacity.nl](#)

TIEL
📍 **Filmtheater Agnietenhof**
St. Agnietenstraat 2 | 0344-673500 | [agnietenhof.nl](#)

TILBURG
📍 **Cinecitta**
Willem II straat 29 | 085-9022996 | [cinecittatilburg.nl](#)

UDEN
📍 **Filmhuis De Pul**
Kapelstraat 13 | 0413-265091 | [filmpul.com](#)
Billie Eilish – Hit Me Hard and Soft: The Tour wo 16.9

UTRECHT
📍 **de Sien**
Kanaalweg 30 | 030-2312216 | [desienfilm.nl](#)
Premières *Un anno di scuola* do 24.9 | *Below the Clouds* do 27.8 | *The Cycle of Love* do 1.10 | *Fragments of Belonging* do 27.8 | *Hundreds of Beavers* do 24.9 | *The Kidnapping of a President* [EN subs] | *Love-22-Love* do 10.9 | *De manager* do 3.9 | *No Good Men* do 17.9 | *Palestine* 36 do 24.9 | *De Cabien* wo 9.9 | **Cine Kilo** *From Dusk Till Dawn* vr 18.9 | *Nag gesprek Dance Me to the End of Time* do 3.9 | **NFF in de Sien** vr 25.9 t/m do 1.10 | **Peuterbios Cinekid**-films zo 6.9 | **Prikkelarme voorstelling** za 19.9

VEENDAM
📍 **Filmhuis vanBeresteyn**
Museumplein 5a | 0598-317730 | [vanberesteyn.nl](#)
André Rieu's zomerconcert: Viva Maastricht! zo 30.8 | *La vita va così* ma 7.9 | *Primavera* di 8.9 | *Spiderman: Brand New Day* zo 13.9 | *Calle Málaga* ma 14.9 | *Gohan* di 15.9 | *The Odyssey* ma 21.9 | *A Sad Beautiful World* ma 28.9 | *Sing-a-Long* *The Sound of Music* vr 18.9

VEENENDAAL
📍 **Filmhuis Veenendaal**
Spectrum | *Kees Stipplein* 72 | 06-53883412 | [filmhuisveenendaal.nl](#)

VENLO
📍 **CityCinema**
Picardie 33 | 077-4741234 | [citycinema.nl](#)
Special André Rieu's zomerconcert: Viva Maastricht! vr 29.8, zo 30.8
📍 **Filmtheater De Nieuwe Scene**
Nieuwstraat 13 | 077-3518183 | [nieuwescene.nl](#)

VLAARDINGEN
📍 **Filmtheater Het Zeepaard**
Vue Vlaardingen | *Veerplein 134E* | [hetzeepaard.nl](#)

VLISSINGEN
📍 **Cine City**
Spuikomweg 1 | 0118-22521 | [cinacity.nl](#)

VOORSCHOTEN
📍 **Filmtheater Voorschoten**

Prinses Marijkelaan 4 | 071-5612566 | [filmtheatervoorschoten.nl](#)

WAALWIJK
📍 **Filmtheater De Leest**
Vredesplein 12 | 0416-337746 | [deleest.nl](#)

WAGENINGEN
📍 **Filmhuis Movie W**
Wilhelminaweg 3A | [movie.nl](#)

WEESP
📍 **City of Wesopa**
Herengracht 23 | 0294-458093 | [wesopa.nl](#)

WINTERSWIJK
📍 **Filmhuis Winterswijk**
Meddosesstraat 4-8 | 054-3521515 | [filmhuiswinterswijk.nl](#)
The President's Cake di 1.9 | *Beginnings* di 8.9 | *What a Feeling* di 15.9 | *Per te* di 22.9 | *Calle Málaga* di 29.9 | *A Sad and Beautiful World* di 6.10 | **Openlucht-film met walking dinner** | *Swear* [locatie: Strandbad Winterswijk] za 12.9

WOERDEN
📍 **AnnexCinema**
Rosmolenlaan 1 | 0348-436510 | [annexcinema.nl](#)

IJMUIDEN
📍 **Haventheater IJmuiden**
Dokweg 43-45 | 0900-1505 | [haventheaterijmuiden.nl](#)
Première *Modderdans* vr 11.9 | *C'était mieux demain* di 15.9 | *Pour le plaisir* di 15.9 | *The Odyssey* di 15.9 | **Fish & Film** *Pour le plaisir* di 22.9 | *The Odyssey* di 22.9

ZAANDAM
📍 **Filmtheater De Fabriek**
Jan Sijbrandsteeg 12 | 075-6311993 | [de-fabriek.nl](#)
Premières *Palestine* 36 do 24.9 | **Documentaire** *De manager* di

8.9 | **Klassiekers** *Les parapluies de Cherbourg* zo 30.8 | *Akira* zo 11.9

ZALTBOMMEL
📍 **Filmclub Cinemaarten**
Theater de Poortერი | *Nieuwstraat* 2 | [cinemaarten.nl](#)

ZEVENAAR
📍 **Filmhuis Zevenaar**
Kerkstraat 27 | 0316-344250 | [filmhuiszevenaar.nl](#)
Premières *Un anno di scuola* do 24.9 | *Below the Clouds* do 27.8 | *Histoires parallèles* do 3.9 | *Les parapluies de Cherbourg* do 27.8 | *Pour le plaisir* do 10.9

ZIERIKZEE
📍 **FIZI**
Kerkhof 3 | 0111-410202 | [fizi.nl](#)
Jeugd *Vier feest met Dikkie Dik en de verdwenen knuffel* za 29.8 | *Minions & Monsters* (NL) do 27.8

ZOETERMEER
📍 **Filmhuis Cameo**
Leidsewallen 80 | [filmhuiscameo.nl](#)

ZUTPHEN
📍 **Filmtheater Luxor**
Houtmarkt 64 | 0575-513750 | [luxorzutphen.nl](#)
200 Motels vr 28.8 | *Un anno di scuola* vr 28.8 t/m ma 31.8 | *Below the Clouds* do 27.8 t/m ma 31.8 | *Black Girl* do 27.8, za 29.8 t/m ma 31.8 | *Dances with Wolves* za 29.8, ma 31.8 | *Les enfants vont bien* do 27.8, vr 28.8 | *Kan-garoo* zo 30.8 | *Kokuho* za 29.8 | *Les parapluies de Cherbourg* do 27.8 t/m ma 31.8 | *Purple Rain* vr 28.8 | *La Venus électrique* do 27.8 | *The Watermelon Woman* do 27.8, vr 28.8, zo 30.8, ma 31.8 |

ZWOLLE
📍 **Filmtheater Fraterhuis**
Blijmarkt 25 | [filmtheaterfraterhuis.nl](#)

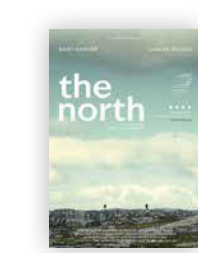
LEZERSACTIES SEPTEMBER

POSTER RETROSPECTIEF JACQUES DEMY

Aan het einde van de zomer brengt Cherry Pickers, in samenwerking met Eye Film-museum, de kleurrijke en betoverende films van Jacques Demy terug naar het grote doek. Vijf gerestaureerde versies van zijn films zijn van eind augustus tot diep in september te zien. Onder meer zijn debuut *Lola* (1961), over de gelijknamige cabaretdanser Lola die in Nantes wacht op de terugkeer van haar grote liefde. En de met een Palme d'Or bekroonde klas-sieker *Les parapluies de Cherbourg* (1964), over de liefde tussen de jonge Geneviève en automonteur Guy. “*Les parapluies de Cherbourg* is vanaf het begin bewust kunstmatig. Niet alleen door de volledig gezongen vorm, maar ook in de vormgeving. Het kleurenpalet – van kostuums tot decor – is fel aangezet, met de nadruk op schakeringen tussen roze en paars”, schreef André Waardenburg voor *Filmkrant* in 2015. Deze kleuren komen terug op de poster van het retrospectief, met daarop de namen van de vertoonde films uit Demy's oeuvre.

Cherry Pickers Filmdistributie stelt 5 posters (70x100 cm) ter beschikking.

THE NORTH

In Bart Schrijvers onafhankelijke productie *The North* trekken twee oude vrienden en voormalig huisgenoten samen honderden kilometers door de Schotse Hooglanden. In het wandeldrama, dat een onverwacht arthouse-succes werd, borrelen ook zeer en kleine ergernissen op in de overweldigende natuur. “*The North* werd gemaakt met een minieme cast en crew: zes man sterk trokken ze de bergen in om de wandeling van Chris en Lluís écht te maken, maar dan ook nog eens met camera's en batterijen in de bekapping”, schrijft Joost Broeren-Huitenga in zijn recensie in *Filmkrant* #481. “Die kleinschaligheid doet zich voelen in de intimiteit van de film, waarin steeds nét genoeg wordt uitgelegd om de kijker mee te krijgen, maar zeker niet meer. Maar de kleine productie vertaalt zich niet naar kleine beelden – integendeel. Visueel komt de weidse, afgelegen natuur waartegen zich het kleine vriendendrama afspeelt overweldigend tot zijn recht.”

Gusto Entertainment stelt 5 dvd's ter beschikking.

HOT MILK

Hot Milk is de verfilming van de gelijknamige roman van Deborah Levy. In het debuut van regisseur Rebecca Lenkiewicz zien we Sofia, die met haar moeder Rose naar Almería trekt om duidelijkheid te vinden over haar moeders mysterieuze ziekte, waardoor ze aan een rolstoel gebonden is. Daar ontmoet Sofia Ingrid, met wie ze een relatie aangaat die haar eigen, mentale verlamming benadrukt. “Sofia's passiviteit verlamt haar. Net als haar moeder zit ze vast. Of houdt haar moeder haar vast?”, schrijft Roosje van der Kamp in *Filmkrant* #481. “Sofia. Haar voornaam betekent wijsheid, maar het lukt haar niet om de werkelijkheid te ontcijferen. Ze kan het onderscheid niet maken tussen de woorden ‘beloved’ en ‘beheaded’, door Ingrid geborduurd op haar zijden top. Bovenal weet ze niet wat ze moet beginnen met haar gevoelens voor Rose, die ze nooit ‘moeder’ noemt.”

The Searchers stelt 5 dvd's ter beschikking.

INTERESSE?

Stuur een e-mail met naam en adres naar info@filmkrant.nl en geef daarin aan voor welke actie je belangstelling hebt. Er wordt geloot onder de inzenders. N.B. Slechts één actie per inzender. Deze actie loopt tot 7 oktober. Winnaars ontvangen bericht en over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.

FILMVERTONING LEIDEN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

Van 8 oktober tot 18 oktober vindt in Leiden het Leiden International Film Festival (LIFF) plaats. Elf dagen premières, speciale filmvertoningen, feestjes en meer. LIFF is gestart in 2006 en is tegenwoordig een van de belangrijkste festivals van Nederland met films van over de hele wereld, van arthouse tot blockbuster en alles daartussenin. Met bijzondere programmasecties, zoals de American Indie Competition bestaande uit verschillende onafhankelijke Amerikaanse films van veelbelovende filmmakers, onderscheidt het LIFF zich van andere Nederlandse filmfestivals. En jij maakt kans om samen met een ander naar een filmvertoning te gaan!

LIFF stelt 3x2 vouchers voor één filmvertoning ter beschikking.

De Passage
1101 AX Duivendrecht
28 augustus 2025
14.27 uur

Door JAN PIETER EKKER
Foto BOB BRONSHOFF

“Ik ben geen Ajax-supporter, mijn club is Roda JC”, zegt regisseur Remy van Heugten – geboren in Heerlen, op een steenworp afstand van Kerkrade – terwijl er op het trainingsveld naast de Johan Cruijff Arena een camera op een wankel tafeltje wordt geplaatst. “Maar tijdens het EK in ’88 was ik twaalf, en toen was Marco van Basten mijn grote held. Ik ben echt altijd een enorme fan van hem geweest.”

Van Heugten studeerde in 2004 af aan de Filmacademie. In 2015 werd zijn in Limburgs dialect gesproken mijnwerkersdrama *Gluck-auf* bekroond met vier Gouden Kalveren, waaronder dat voor de beste film. In 2023 regisseerde hij de Videoland-serie *Judas II: Dagboek van een getuige*; nu is hij bezig met opnamen voor *Basta*, een zevendelige ‘Videoland Original’ over leven en carrière van Marco van Basten (de titel is ontleend aan het boek van Edwin Schoon uit 2019).

“Dit is het begin van Marco’s trainerscarrière bij Ajax 1”, legt Van Heugten uit. Het is augustus 2008. Van Basten, die samen met John van ‘t Schip en Rob Witschge de technische staf van Ajax vormde, bestudeert Miralem Sulejmani, de Servische aanvaller die op zijn voorspraak voor een recordbedrag van ruim 16 miljoen euro is gekocht van Heerenveen. “Die jongen ervaart best wel wat druk, maar Marco kan zich heel moeilijk verdiepen in het gevoel van iemand anders. Die is gewend om met topspelers te werken, die alles al heel goed kunnen.”

Van Basten wordt gespeeld door Chris Peters (bekend van *Tonio*, *Krazy House* en *Dirty Lines*), Steef de Bot (Bodem, *Máxima*) is zijn vriend en assistent John van ‘t Schip, Roy Enthoven is Rob Witschge. Gedrieën komen ze het veld op lopen, gehuld in blauwe Adidas-trainingspakken met het logo van hoofdsponsor Aegon en het ‘nieuwe’ Ajax-logo, dat inmiddels alweer is vervangen door het oude logo. Achter de hekken volgen groepjes supporters/figuranten de training.

Het kraagje van Peters’ trainingsjack

wordt recht gevouwen; een productie-assistent smeert zonnebrand op De Bots gezicht. “Lieve mensen, stand by! Iedereen van het veld af die hier niets te zoeken heeft”, roept opnameleider Tony van der Veer even later. “Attentie voor een opname. Drie, twee, een... actie!”

De spelers lopen in twee rijen langs gele trainingsshoedjes. “Kort aansluiten”, brult Van ‘t Schip. “Volgende... Warm worden... Schouders los...” En nog een keer: “Aansluiten. Alles in lijn, jongens. Kom nou!” Van Basten staat erbij en kijkt ernaar, met een enorm notitieblok onder zijn arm. “En gestopt”, zegt de opnameleider. Van Van Heugten mag het wel iets enthousiaster. “Gewoon, lekker geiten. Het seizoen moet nog beginnen. De sfeer is nu nog heel goed.”

Vincenzo Frangiamore, die tijdens de opnamen toeziet op de voetbaltechnische aspecten, overlegt even met De Bot. Die gooit er in de tweede take nog wat meer voetbal clichés tegenaan (“Lekker boys! Toby next... Mickey goed!”), maar Van Heugten is nog

steeds niet tevreden. “Nog iets meer, Steef. Je moet ze écht aanmoedigen, en je geeft elke speler aandacht.” De Bot knikt dat hij het begrijpt. “Kunnen we even wat drinken?”, vraagt Digensio Misiedjan, die Vurnon Anita speelt.

“Zijn we wakker?!”, roept De Bot in de volgende take. “Kom boys! Dit moet fanatieker.” En als hij ziet dat een speler halverwege de pilonnetjes verslapt: “Tot het einde, doorgaan tot het einde. Kom op man, tot de pion. Kom maar. Kom op, tot de pion Toby, kom op. Volgende! Siem, tot de pion. Dit moet fanatiek en fel!! Tot het einde! Klasse. Klasse, klasse!”

Van Heugten staat er tevreden naar te kijken. “En gestopt”, brult de opnameleider.

“Heel mooi”, zegt Van Heugten tegen cameraman Mark van Aller. Berustend: “Van Basten en Van ‘t Schip hebben Ajax nooit aan de praat gekregen.” Terwijl de set wordt omgebouwd, komt oud-Ajacie Hedwiges Marduro, die Van Heugten adviseerde over allerlei voetbalzaken, het veld op lopen. Met een brede grijns: “Even kijken of ze het goed doen.”

Regisseur Remy van Heugten overlegt met Chris Peters (Marco van Basten) en Steef de Bot (John van ‘t Schip). Op de achtergrond Vincenzo Frangiamore, die toeziet op de voetbaltechnische aspecten en edelfigurant Roy Enthoven (Rob Witschge).

BASTA NEDERLAND, 2026 | SCENARIO THOMAS VAN DER REE | REGIE REMY VAN HEUGTEN | PRODUCENT HOLLANDS LICHT | UITVOEREND PRODUCENT PHILIP HARTHOORN | CAMERA MARK VAN ALLER | MONTAGE FATIH TURA, YAMAL SITOUTU | PRODUCTION DESIGN JOYCE VAN DIEPEN | KOSTUUMONTWERP JANNEKE DE RUITER | MAKE-UP MARJON HOOGENDOORN, BRIGITTE PLEUIZIER | MUZIEK RUI REIS MAIA | CASTING SUSANNE GROEN | MET CHRIS PETERS, EEFJE PADDENBURG, TIBOR LUKÁCS, CHANTAL JANZEN, STEEF DE BOT, HANS KESTING, JANNI GOSLINGA, BARBARA SLOESEN | KLEUR, 7X50 MINUTEN | OMROEP VIDEOLAND | TE ZIEN VANAF VRIJDAG 4 SEPTEMBER EN OP HET NEDERLANDS FILM FESTIVAL

COLOFON *Filmkrant* is een uitgave van Stichting Fuurland, Prinsengracht 770, 1017 LE Amsterdam, 020 623 0121, info@filmkrant.nl, www.filmkrant.nl | Oprichters Jan Heijs & Henk Rabbers | Zakelijke leiding & Advertentie-acquisitie Ilona van Genderen Stort, ilona@filmkrant.nl | Hoofdredactie Ronald Rovers | Adjunct-hoofdredactie Joost Broeren-Huitenga | Redactie Basje Boer, Elise van Dam, Hugo Emmerzael, Roosje van der Kamp, Alex Mazereeuw | Eindredactie Sasja Koetsier | Printredactie Mariska Graveland | Bureau-redactie

Lotte Tendijck info@filmkrant.nl | Webredactie Edo Dijksterhuis, Kees Driessen | Agenda Romy van Krieken, agenda@filmkrant.nl | Vormgeving Jannie van de Goor | Cover *Peter Huij's Day* | Fotografie Anne den Bandt, Bob Bronshoff, Pieter Kers, Friso Keuris, Coco Olakunle, Masha Osipova, Isabel Sanchez, Zoe Love Smith, Taroná, Maikel Thijssen, Denis Yudin | Verder werkten mee Cristina Álvarez-López, Leo Bankersen, Martijn Blekendaal, Jos van der Burg, Jan Pieter Ekker, Dan Hassler-Forest, Ivo De Kock, Omar Larabi, Adrian Martin, Maricke Nieuworp, Nicole Santé,

Devi Smits, André Waardenburg, Karin Wolfs | Druk- en bindwerk Rodi rotatiedruk, Diemen | Oplage 27.000 | ©2026 Stichting Fuurland/filmkrant, Amsterdam | ISSN 01698109 | *Filmkrant* heeft geprobeerd de rechthebbenden van het gebruikte beeldmateriaal te achterhalen en in te lichten. Mocht u desondanks menen dat u rechten bezit op een van de gebruikte beelden, neem dan contact op met de uitgever via info@filmkrant.nl | *Filmkrant* wordt mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de Nederlandse Vereniging

van Bioscoopexploitanten en Filmtheaters (NVBF) en het Tijdelijk Fonds Filmcultuur en wordt u mede aangeboden door uw filmtheater.

De volgende *Filmkrant* verschijnt op woensdag 7 oktober.

★★★★★ ‘SUPERB’ THE GUARDIAN

TEENAGE SEX AND DEATH AT CAMP MIASMA

EEN FILM VAN **JANE SCHOENBRUN** SCHRIJVER EN REGISSEUR VAN **I SAW THE TV GLOW**
MET **HANNAH EINBINDER** EN **GILLIAN ANDERSON**

NU IN DE BIOSCOOP

www.cineart.nl /cineartnederland /cineartnl /cineart_nl /cineartnederland /cineart_nl

PLAN B

WILL YOU SURVIVE
CAMP MIASMA?

O'BROTHER presents
an ADOMEIT FILM production

A FEELGOOD FILM IN A *FEEL BAD* PLACE

NO GOOD MEN

Opening Film
76. Internationale
Filmfestspiele
Berlin

a film with and by
SHAHRBANOO SADAT

STARRING SHAHRBANOO SADAT, ANWAR HASHIMI, LIAM HUSSAINI, YASIN NEGAH, TORKAN OMARI, FATIMA HASSANI, AHMAD AZIZI, MASIHULLAH RAJZAI, LAILA MAHMUDI, FARZAD HAMIDPADGAN, ALI HUSSEIN ASSADI, SHAHLA NOORI, MIRZA MOHAMMAD HAFEZI, FARIDOO GHANAFARI AYSHAR, BISMELLAH PAYMANI, BABRAK AKBARI
PRODUCER KATJA ADOMEIT, MARINA PERALES MARHUENDA, XAVIER ROCHER, INGVL SOTHER BERGER, BALTHASAR BUSMANN, MAXI BASLBERGER, SHAHRBANOO SADAT, JEPPE WOWK, CO-PRODUCER FILM INVEST KRISTINA B. BJESON
CINEMATOGRAPHER VIRGINIE SURDEJ SBC, EDITOR ALEXANDRA STRAUSS, PRODUCTION DESIGNER PEGAH GHALAMBOR, SOUND DESIGNER ANNE GRY FRIIS KRISTENSEN and SIGMUND DPA JENSEN, COSTUME DESIGNER POLA KARDUM, COMPOSER HARPREET BANSAL, THERESE AUNE and KRISTIAN EIDNES, LINE PRODUCER LEONIE SCHEFER and CARLOTTA CORNELI, SOUND RECORDIST IVAN DIMAS, GARTER TRICE LEHMANN

Adomeit LA CIBERCA OCCUPA M TLYS amakutah Film (V) MOIN... PMA... FF... MBB... Hyperion Film Institute Hilbert Film Fund CineMarkt TRANSFA... NEW DAWN... LA RUCHE STUDIO... DR... Creative Europe MEDIA... O'BROTHER

VANAF 17 SEPTEMBER IN DE BIOSCOOP

